Dosle 7. XI. 1930
krat, prilog.

Poštnina plačana v gotovini.
Leto XI., št. 259
Ljubljana, sobota 8. novembra 1930
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842; Praha číslo 78 180; Wien št 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Sodelovanje madžarskih in avstrijskih legitimistov

Legitimisti napovedujejo poseben „manifest" Otona Habsburga — Posvetovanja madžarskih in avstrijskih legitimistov o skupni akciji — Velesile morajo preprečiti vsak habsburški puč

Bukarešta, 7. novembra. M. »Adeverul« objavlja pod naslovom »Nova nevarnost Habsburžanov« daljši članek, v katerem pravi, da bo Oton Habsburški na dan proglasitve svoje polnoletnosti dne 20. novembra naslovil na madžarski narod manifest, v katerem bo poudaril, da se ni nikdar odrekel madžarskemu prestolu, ter da ga bo v kratkem zasedel. Ta manifest bodo razširili legitimisti po vsej Madžarski »Adeverul« naglaša, da ta akcija madžarskih legitimistov ni osamljena. Na Dunaju je bila nedavno odkrita zarota, ki je stremela po obnovi habsburške monarhije. Madžarski legitimisti so v tesnih stikih z avstrijskimi monarhisti in nedavno se je vršil na Dunaju sestanek, na katerem so razpravljali o skupni akciji za povratek Habsburžanov. Bojazen Male antante pred takimi dogodki je zaradi tega popolnoma opravičena. Povratek Otona Habsburškega na Madžarsko, bi značil kršenje mirovnih pogodb in bi najresneje ogrožal mir v vsej Evropi. Zaradi tega je dolžnost velesil, da podpro Malo antanto in aktivno sodelujejo v akciji za preprečenje vsakega habsburškega puča.

Pred krizo turinške vlade

Nezadovoljstvo vladnih strank z narodnimi socialisti -- Socialisti podpro hitlerjevski predlog za razlastitev borzijancev in bančnikov

Weimar, 7. novembra, d. V turinškem deželnem zboru je prišlo do burnih spopadov med hitlerjevci in socialisti Prihodnji teden se bo vršilo glasovanje o nezaupnici turinški vladi, ki so jo predlagali komunisti. Ker so s politiko vlade nezadovoljni tudi nekateri poslanci vladnih strank, je zelo mogoče, da bo vlada ostala v manjšini, nakar bo morala podati ostavko in razpustiti turinški deželni zbor.

Berlin, 7. novembra, d. »Lokal Anzeiger« poroča, da so sklenili nemški nacionalci, da bodo glasovali proti narodno socialističnemu predlogu, naj se zapleni bankam in borznim magnatom vse premoženje, ki so ga pridobili po l. 1914. Nasprotno pa so sklenili socialisti, da bodo glasovali za ta predlog, hoteč na ta način kar najbolj osmešiti Hitlerjevce. Ker bodo za predlog glasovali tudi komunisti, bo sprejet z večino glasov. To pa ne bo imelo nobenih posledic, ker bi bilo potreba za zakonito izvedbo tega načrta izpremeniti ustavo, za kar pa je potrebna dve tretjinska večina.

Berlin, 7 novembra, d. Tu je zasedalo vodstvo nemške poljedelske zveze, ki je obravnavalo vladni delovni program. Po seji je bila objavljena resolucija, s katero nemški poljedelci pozdravljajo program vlade in njeno načelo, **da ne bo več povišavala davkov, temveč pristopila k štednji in obnovitvi zaupanja v nemško gospodarstvo.** Resolucija zahteva tudi znatno znižanje vseh javnih dajatev ter se končno obrača tudi proti Youngovemu načrtu.

Odmev nemških volitev v francoski zbornici

Radikalni socialisti odobravajo Briandovo politiko -- Vsi Nemci streme za revizijo Youngove pogodbe

Pariz, 7. novembra. d. Včerajšnji potek zasedanja francoske zbornice je bil posvečen zunanje politični razpravi ter je potekal dokaj mirno. Po govoru komunista Cachina, ki se je pritoževal zaradi ukrepov francoske vlade proti sovjetskemu dumpingu, je nastopil radikalni socialist Nogaro ter se obširno bavil z Briandovo zunanjo politiko. Po njegovem mnenju mora sleherni Francoz odobravati stališče Brianda, ki zahteva varnost, razsodišče postopanje in razorožitev. **Za razorožitev je treba po vseh dosedanjih izkušnjah pripraviti šele razpoloženje v ostalih evropskih državah.** Francija pa se mora pri tem zavedati, da bi polom razorožitvene konference resno ogražal svetovni mir.

Končno je stopil na govorniško tribuno **Franklin Bouillon.** Ta je srdito napadal Nemčijo ter ji očital, **da še vedno goji sovražne namene proti Franciji. Po njegovem mnenju so dokazale zadnje nemške volitve, da je ostala mentaliteta nemškega naroda še vedno stara.** Nemci se sedaj razlikujejo samo v dva tabora, to je v tabor »previdnih« in v tabor »ciničnih« Nemcev, ki pa so v končnem cilju popolnoma složni, to je, da streme vsi za čim prejšnjo revizijo Youngovega reparacijskega načrta in ustavitvijo plačevanja reparacij. Za enkrat ne zahtevajo previdni Nemci v tem trenutku še nobenega moratorija.

Obširno se je bavil Franklin tudi z nemškim vojnim proračunom ter ugotovil, da potroši Nemčija za svojo maloštevilno vojsko mnogo več, kakor bi bilo pričakovati. Opozoril je tudi na zveze med nemško vojsko in rdečo sovjetsko vojsko. Francija mora pozorno zasledovati delo in razvoj nemške vojske, kakor tudi vseh nemških bojnih organizacij ter v bodoče preprečiti manifestacije teh organizacij v demilitarizirani porenski coni. Vlada mora prej ali slej izjaviti, da ne bo Francija pristala nikdar niti na neposredno, niti na posredno spremembo v versailleski pogodbi določenih meja. Po govoru Franklin Bouillona je bila seja zaključena.

Berlin, 7. novembra, s. K izvajanjem poslanca Franklina Bouillona, ki je včeraj v francoski zbornici med drugim izjavil, naj bi Francija odrekla Nemčiji dovolitev moratorija, opozarjajo na poučenih mestih na člen 8. haaške pogodbe, ki določa, da je samo Nemčija upravičena odločevati ali je moratorij na mestu.

Pariz, 7. novembra s. Francoska zbornica je nadaljevala danes pred prazno hišo in zelo slabo zasedenimi tribunami debato o zunanji politiki vlade. Živahne incidente, ki so se mestoma stopnjevali do burnih protestov levice, je izzval govor v vojni oslepelega poslanca Scapinija, ki pripada Maginottovi skupini. Ta je ostro kritiziral sedanji nastop socialistov proti vojni in za »mir za vsako ceno«.

Scapini je izjavil, med drugim, **da je Nemčija na francosko politiko popuščanja odgovorila z novimi zahtevami, s Hitlerjevskimi volitvami, z manifestacijami Stahlhelma in s tajnim oboroževanjem.** Zbornico so glede tega do sedaj varali (burni protesti in ugovori na levici). V Evropi je zopet oživela nevarna politika zvez, tako da se je vsak trenutek bati incidenta. Francoska zunanja politika mora skušati, da bo zopet združila vse bivše zaveznike in tako onemogočila vojno.

Pariz, 7 novembra. AA. Na današnji seji francoske zbornice je demokratski poslanec Pezet poudarjal važnost zbližanja z Nemčijo. Kljub temu se je energično izjavil proti reviziji mirovnih pogodb in priznal, da ni bila Francija za svoja mirovna stremljenja tako nagrajena kot bi zaslužila. Izid nemških volitev ne sme vzeti Franciji poguma.

Poslanec demokratske socialne skupine Dela-Vail je izjavil, da zahtevajo vse stranke zbornice soglasno varnost meja in spoštovanje pogodb. Govornik je nadalje omenil, da so morale francoske čete zasesti Porurje, ker se je Nemčija hotela odtegniti svojim obveznostim. Nemčija je odgovorila na koncesije s strani Francije s paradami Stahlhelma v Koblenzu, dočim noben Francoz ni defiliral 1871. na planoti Maxeville, hoteč Nemčijo izzivati. Govornik je končno zahteval, naj vlada vodi energično politiko.

Številne aretacije protifašistov v Italiji

Fašistične oblasti so aretirale 40 bivših režimu sovražnih politikov Baje so bili zapleteni v protifašistično zaroto

Rim, 7. novembra sg. Že nekaj dni pred obletnico pohoda na Rim so krožile po raznih krajih severne Italije govorice, da je bilo aretiranih nad 20 oseb, ki so obtožene, da so bile v zvezah s pariškimi protifašističnimi elementi ter pripravljale zločinski napad na režim.

Aretiranci so bili izročeni posebnemu sodišču za zaščito države. Poizvedovanja trajajo dalje. Italijanski tisk o teh aretacijah seveda ne sme poročati. Iz zanesljivih virov pa se je izvedelo, da sta med aretiranimi tudi desničarsko - liberalna bivša ministra Belotti iz Bergama in Soneri iz Turina. Dalje je bil aretiran znani jurist dr. Parri in bivši glavni urednik »Corriere della Sera« Gino Roberti. Med aretiranci je nekaj profesorjev in odvetnikov iz Milana in Bergama.

Prof. Rossi, ki je, kakor znano, skušal med eskortiranjem v Rim pobegniti, je bil zopet aretiran. Tudi bivši socijalistični župan v Milanu dr. Filipetti je bil aretiran in takoj poslan v prognanstvo. Aretacije so napravile med nasprotniki režima močan vtis. Ti krogi baje pripravljajo v zvezi z inozemskimi protifašisti neke vrste zaroto. Fašistična oblastva priznavajo, da je število aretiranih že naraslo preko 40.

Nevihte nad Italijo

Rim, 7. nov. g. Po nekaterih krajih Italije divja še vedno izredno slabo vreme z nevihtami in nalivi. V bližini Vidma je zapadel 30 cm visok sneg. Voda je vzela most preko reke Arside. Cesta preko prelaza Stelvia je tako zasnežena, da ni prehodna. V morski ožini pri Messini sta zavozila neki angleški in italijanski parnik na pesek.

FRANCOSKO-ITALIJANSKO NASPROTSTVO V RAZOROŽITVENI KOMISIJI

Pričetek razprave o načrtu razorožitvene pogodbe — Nemožnost izravnanja med francoskim in italijanskim stališčem

Ženeva, 7. novembra. d. Pripravljalna razorožitvena konferenca je pričela danes posvetovanja o načrtu splošne razorožitvene konvencije, ki predvideva splošno znižanje in omejitev oboroževanja na suhem, na morju in v zraku.

Najprej je bilo na predlog lorda Cecila sklenjeno, dopolniti oni člen načrta razorožitvene pogodbe, ki se nanaša na določitev efektivnih moči bojnih sil na kopnem, s predpisi glede bojnih sil na morju. O tem predlogu se je razvila zelo dolgotrajna razprava, v katero so posegli zastopniki Anglije, Francije, Zedinjenih držav, Japonske, Italije in Rusije.

Potek teh razprav in govorov posameznih delegatov je pokazal znova, da so še vedno nerešena stara nasprotstva pri presoji načina razorožitve na kopnem in na morju kljub uspehom na londonski razorožitveni konferenci. Posebno odločno sta nastopila zastopnika Francije in Italije, ki sta kljub vsem posredovanjem uporno vztrajala pri zahtevi, da je treba izvesti omejitev efektivnih bojnih sil na morju pod enakimi pogoji, kakor je to predlagano za bojne sile na kopnem v načrtu razorožitvene pogodbe. Ker ni bilo mogoče najti kompromisne formule, je bilo končno sklenjeno, da se debata o tem začasno prekine. Na ta način bosta imeli Italija in Francija znova priliko posvetovati se o tem vprašanju.

V nadaljnem poteku posvetovanj je opozoril nemški delegat grof Bernsdorf konferenco na prejšnji nemški predlog, da naj bi za letni kontingent čet in celokupno trajanje vojaške službe bila določena meja, ki bi bila obvezna za vse države. Nemški predlog zahteva poleg tega, naj bi se čas aktivnega službovanja še posebej določil. Grof Bernsdorf je naglasil končno v kratki izjavi, da ima pripravljalna razorožitvena konferenca še enkrat priliko sprejeti v načrt razorožitvene konvencije tudi pasus o izvežbanih rezervah, s čemer lahko dokaže, da v resnici stremi za razorožitvijo. Ker je bilo o tem predlogu čuti najrazličnejša mnenja, je bilo končno sklenjeno, da se bo vršila razprava o njem na jutrišnji seji.

Angleški predlogi

London, 7. novembra. AA. Med listinami, ki so bile predložene pripravljalni razorožitveni komisija Društva narodov v Ženevi, sta tudi dva izvoda predlogov angleške vlade.

V prvem izvodu so izpreminjevalni predlogi k tekstu, ki se bavi z organizacijo in postopkom. Posebno važen je predlog, naj se ustanovi v sedežu Društva narodov permanentna razorožitvena komisija. V tej komisiji bi imela vsaka država, članica Društva narodov, Društvinega sveta in konvencije, Zedinjene države in sovjetska Rusija po enega zastopnika.

V razgovoru z novinarji je lord Cecil izjavil, da bi bila ta komisija slična komisiji za kolonijalne mandate, ki bi opazovala, kaj se godi, zbirala informacije in poročala Svetu Društva narodov o dvomljivih zadevah, ki bi jih doznala.

V tej komisiji ne bi bili samo zastopniki vlad, temveč tudi lahko druge neodvisne osebnosti.

Druga osebna listina predlaga, naj sedanja konvencija dovoli pogodbenim strankam, da v primeru organiziranega upora ali splošne revolucije pomnože svoje pomorske, letalske in kopne bojne sile preko dovoljene mere pod pogoji in z dovoljenjem Sveta Društva narodov.

Cecil je nadalje dejal, da bo stavil še več izpreminjevalnih predlogov, med drugim določbo, naj se vključi v razorožitveno konvencijo vsebina londonske pomorske pogodbe.

Končno je Cecil zanikal, da namerava angleška delegacija predlagati, naj se razpravlja o pomorskem vprašanju v pomorskem pododboru.

Posredovanje poslanika Gibsona

Pariz, 7. novembra d. Po verodostojnih informacijah izgleda, da je bil podvzel ameriški poslanik v Bruslju Gibson svoje posredovalne korake v Parizu in Rimu za poravnavo spora o pomorski pariteti brez točnega načrta. Zaradi tega se širijo vesti, da ni imel toliko namena uvesti že konkretna posredovalna pogajanja, temveč zbrati pred vsem informacije o stališču obeh vlad, da bi na podlagi teh informacij šele izdelal posredovalne predloge za obnovitev pogajanj med Rimom in Parizom. V obeh prestolicah je Gibson izjavil tudi v imenu ameriške vlade, da stremi ta za čimprejšnjim sklicanjem splošne razorožitvene konference, ker odkrito želi osigurati svetovni mir in s tem dvigniti ugled Zedinjenih držav. V Zedinjenih državah je namreč zelo močno razširjeno mnenje, da predstavlja francosko italijanski pomorski spor največjo oviro za sklicanje splošne razorožitvene konference. Baje so tega mnenja tudi odlični angleški politični krogi.

Izjave turškega zunanjega ministra jugoslovenskim novinarjem

Zunanji minister Ruždi bej je snoči na potovanju skozi Beograd sprejel naše novinarje

Beograd, 7. novembra. p. Nocoj se je peljal skozi Beograd turški zunanji minister Rudži bej. Na kolodvoru so ga pozdravili člani turškega poslaništva v Beogradu s poslanikom Hajder begom na čelu in zastopniki našega zunanjega ministra. Med postankom vlaka na beograjskem kolodvoru je turški zunanji minister sprejel novinarje ter se ž njimi delj časa razgovarjal. Povedal jim je, da potuje na čelu turške delegacije k zasedanju razorožitvene konference v Ženevo. O nedavnem posetu grškega ministrskega predsednika Venizelosa in madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena v Ankari je minister izjavil, da gre v obeh primerih zgolj za vljudnostne posete. Da je bil sprejem obeh državnikov v Ankari impozanten, je pripisati okolnosti, da se je vršil ta poset baš na turški narodni praznik. V ostalem pa slučajni sestanek med Venizelosom in grofom Bethlenom v Ankari nima nikakega političnega ozadja.

Vaugoin demantira Deutscheve ugotovitve

Schutzbund ni prejel orožja od avstrijskih vojaških oblasti -- Policija nadaljuje s preiskavami za skritim orožjem

Dunaj, 7. novembra. p. Zvezni kancelar Vaugoin je dementiral včerajšnje izjave socialističnega poslanca dr. Deutscha, češ, da je avstrijski Schutzbund prejel orožje, ki je bilo te dni zaplenjeno na Tirolskem od avstrijskih vojaških oblasti. Dr. Deutsch objavlja v današnjih listih izjavo, v kateri zavrača Vaugoinov demanti in izjavlja, da bo objavil dokumente in navedel priče, ki morejo pred vsakim sodiščem pod prisego potrditi njegove navedbe.

Dunaj, 7. novembra. g. Danes je bilo izvršenih zopet več hišnih preiskav, ki pa so ostale brezuspešne. Na Dunaju so n. pr. ves dan preiskovali veliko palačo na Schwarzenbergplatzu, ki je bila prej last znanega italijanskega milijonarja Castiglionija in jo je pozneje kupila neka zavarovalnica. Policijski organi so preiskali vso opravo bivšega lastnika Castiglionija, ki jo ima shranjeno v poslopju, vendar niso našli ničesar. Tudi po nekaterih krajih na Nižjeavstrijskem je bilo vse iskanje orožja brezuspešno.

V novi izjavi, ki jo je podal zvezni kancelar Vaugoin v polemiki s poslancem Deutschem, naglaša Vaugoin, da so se leta 1927 vse politične stranke po navodilih takratne vlade pripravljale, da bi zadržale napovedani fašistični sunek proti Tirolski.

Dunaj, 7. novembra. AA. Snoči je šla po ulicah volilna povorka, ki je vodila v sprevodu dve kameli. Na kamelah je bil napis: »Samo jaz bom glasovala za socijalne demokrate.« To ni bilo po okusu policije, ki je kameli zaplenila, povorko pa razpršila.

Dunaj, 7. novembra. AA. V Riedu je imel minister pravde Hüber govor, v katerem je naglasil, da po volitvah ne bo več težišče politike v parlamentu, temveč v Heimwehru.

Herriot in revizija mirovnih pogodb

Pariz, 7. nov. d. List »Erre Nouvele« objavlja članek Eduarda Herriota o reviziji mirovnih pogodb. Bivši francoski ministrski predsednik je vznemirjen zaradi revizionističnega gibanja, ki je objelo skoro vse premagane države ter se poslednje čase posebno odlikuje v Avstriji. Po njegovem mnenju morajo vse države, ki so članice Društva narodov, spoštovati in izpolnjevati vsebino mirovnih pogodb in statutov Društva narodov. Ako bo poskušala sleherna država vsebino teh pogodb razlagati na način, ki njej najbolj prija, bo prej ali slej nastal položaj, ki bo privedel do neizbežne vojne. Mirovne pogodbe je mogoče proučiti in pristati na njihovo spremembo le tedaj, če se bo postopalo pri tem po določbah statutov Društva narodov.

Končni rezultat ameriških volitev

Washington, 7. nov. g. Demokrati so osvojili v senatu 47, v reprezentančni zbornici pa 217 mandatov. Volitve so prinesle popoln poraz predsednika Hooverja, in sicer v tako katastrofalni obliki, kakor ga še ni doživel noben predsednik Zedinjenih držav. Hooverjeva vlada je izgubila bitko v znamenju borznega poloma in brezposelnosti. Po vsem tem skoraj ni domnevati, da bi Hoover po tem porazu še kdaj kandidiral.

Neuspeh labouristične stranke

London, 7. novembra AA. Pri nadomestnih parlamentarnih volitvah v Shipleyu v Yorkshireu je bil izvoljen konservativni kandidat Lockwood s 15.238 glasovi. Volitve so bile potrebne zaradi smrti poslanca delavske stranke Mackinderja. Delavski kandidat Robinson je dobil 13.573 glasov, liberalni kandidat Davy pa 12.785 glasov. Za komunističnega kandidata Gallacherja je glasovalo 701 volilec. Konservativna večina nad delavskim kandidatom znaša 1.665. Pri zadnjih volitvah je zmagala delavska stranka s 4.971 glasovi.

13. obletnica boljševiške revolucije

Moskva, 7. novembra g. 13. obletnico revolucije so proslavili tukaj z veliko vojaško parado pred Kremlom, katere se je udeležilo 30.000 vojakov. Paradi so prisostvovali Stalin, Vorošilov in tudi Rykov.

Danes je bil obenem slovesno odkrit novi grob Lenina ob obzidju Kremla. Zgrajen je iz ogromnih rdečih, črnih in sivih granitnih skal, izmed katerih so največje težke po 70 ton. Na grobnici je z ogromnimi črkami vklesano Leninovo ime. Grob sam je v stekleni krsti v podzemeljskih obokih. Poleg grobišča je zgrajena tribuna za 7000 gledalcev. Arhitekti, ki so gradili mavzolej, so prepričani, da bo vzdržal več tisoč let.

Imperialna konferenca

London, 7. novembra AA. Vodje delegacij na imperialni konferenci se sestanejo šele po ponedeljku. Med tem bodo sestavljali poročila za plenarno sejo imperialne konference.

Francoski učenjaki na beograjskih svečanostih

Pariz, 7. novembra, AA. Delegacijo francoskih univerz, ki se udeleže svečane proslave odkritja sopomenika hvaležnosti Franciji v Beogradu, sestavljajo med drugimi: kot predsednik delegacije senator in bivši minister prosvete Honorat, rektorja Pinnaud in Coule iz Montpelliera, član medicinske akademije prof. Jean Louis Faure, dekan medicinske fakultete v Clermond-Ferrandu Audelain, profesor Coutieres in še devet drugih uglednih učenjakov.

Skupščina jugoslovenskih zionistov

Novi Sad, 7. nov. č. Dne 7. in 8. decembra bo zasedala v Novem Sadu redna letna skupščina jugoslovenskih zionistov. Tej skupščini pripisujejo v zionističnih krogih veliko važnost zlasti glede na izpremenjeno politiko Anglije do židovskega življa v Palestini. Kakor znano, je zaradi tega podala uprava svetovne zionistične organizacije ostavko. Ker je v tej upravi tudi zastopnik jugoslovenskih zionistov, zagrebški odvetnik dr. Aleksander Licht, se bo morala skupščina baviti tudi s tem vprašanjem in zavzeti stališče k temu problemu.

Odličen francoski novinar v Jugoslaviji

Beograd, 7. novembra p. Danes je prispel semkaj ugledni francoski novinar Henry Barby, urednik pariškega »Journala«. Barby je v svetovni vojni bival v Srbiji ter je sodeloval pri umiku srbske vojske preko Albanije. Svoje doživljaje v svetovni vojni in herojstvo srbske vojske je opisal v mnogoštevilnih člankih in več knjigah. V naši državi ostane dalj časa ter bo proučeval sedanje razmere.

Konferenca o mednarodni telefonski službi

Beograd, 7. novembra AA. Mednarodna trgovska zbornica bo imela 6. in 7. decembra zasedanje komisije za mednarodni telefonski promet. Generalno tajništvo zbornice je povabilo vse narodne odbore, da stavijo konkretne predloge o tem, kako naj se uredi mednarodna telefonska služba.

Investicijsko posojilo Zagreba

Zagreb, 7. novembra n. Finančno ministrstvo je odobrilo 40-milijonsko investicijsko posojilo, ki ga je najela zagrebška občina pri zagrebških denarnih zavodih.

Delo na modernizaciji Skoplja

Beograd, 7. novembra č. Iz Skoplja poročajo, da je občinska uprava izdelala velikopotezni načrt za modernizacijo mesta. Med drugim je bil izdan tudi odlok, da morajo biti uniformirani vsi vratarji hotelov, čistilci čevljev na ulicah in drugo osobje, ki je v službi tujskega prometa.

Takse za rumunska viza

Beograd, 7. novembra AA. Ministrstvo zunanjih zadev se je pogodilo z rumunskim poslaništvom v Beogradu o višini taks za redna viza. Po tem dogovoru bodo poslej naši potniki v Rumunijo plačali takse 11 zlatih frankov za potni vizum, dva zlata franka pa za tranzitni vizum čez Rumunijo.

Promet splitske luke

Split, 7. novembra n. Po statistiki luškega prometnega urada je v preteklem mesecu pristalo v Splitu skupno 8.600 ladij z 1,370.000 tonami.

Zasedanje pripravljalne razorožitvene komisije

Ljubljana, 7. novembra

Včeraj je bilo v Ženevi otvorjeno novo zasedanje pripravljalne komisije za razorožitveno konferenco. Pet ali šest sestankov te pripravljalne komisije je že bilo v zadnjih letih, vendar pa svetovna javnost dela komisije ni še nikdar spremljala s toliko napetostjo kakor sedaj. Od letošnjega zasedanja je namreč odvisno, ali bo mogoče obstoječa nasprotstva ugladiti v toliko, da se bo dalo že tekom prihodnjega leta računati na sestanek velike razorožitvene konference, ki naj prinese definitivne sklepe o splošni razorožitvi sveta.

Velik korak na poti k razorožitvi, odnosno vsaj k omejitvi oboroževanja je prinesla pomorska razorožitvena konferenca v Londonu. Dosežen je bil tam, kakor znano, sporazum med tremi vodilnimi pomorskimi velesilami, Veliko Britanijo, Zedinjenimi državami in Japonsko. Sporazum omejuje za te tri države nadaljnje oboroževanje na morju in brezkončno tekmovanje v pomnoževanju pomorskih bojnih sil. Ta sporazum pomeni zato krepko omejitev oboroževanja.

Sedaj stopa v ospredje potreba, da se ta ožji sporazum razširi tudi na druge države, ki prihajajo v poštev glede pomorskih bojnih sil, v prvi vrsti pa na Francijo in Italijo, kajti ni dvoma, da bi moglo nadaljnje neomejeno pomorsko oboroževanje Francije in Italije motiti že dosežene uspehe v razoroževalni akciji, ker bi lahko prineslo premaknitev ravnovesja na morju na škodo treh londonskih pogodbenic

Zato je razumljivo, da se ravno diplomacija teh treh držav na vso moč trudi, kako bi s posredovanjem med Rimom in Parizom pritegnila k sporazumu tudi obe sredozemski pomorski sili. V prvi vrsti razvija svojo posredovalno akcijo severo-ameriška Unija. V njenem imenu je napravil diplomatsko potovanje v Pariz in Rim eden najodličnejših ameriških diplomatov, bruseljski veleposlanik Hugh Gibson, ki je že često vršil v Ženevi vlogo opazovalca za svojo državo in je sedaj delegat ameriške Unije na razorožitveni konferenci v Ženevi.

V zvezi z Gibsonovim potovanjem, ki se mu je tudi javno priznavala vloga posredovalne akcije, se je v evropski javnosti na široko diskutirala možnost francosko - italijanskega pomorskega sporazuma. Francosko časopisje prosi vlado, naj bo kar najbolj oprezna in naj ne pristane na italijansko stališče, ki pomenja opasno ogrožanje francoske pomorske varnosti. Na italijanski strani se slej ko prej ponavlja stara zahteva po popolni pariteti s Francijo glede oborožitve na morju. Vedno češči so dalje italijanski glasovi, ki postavljajo tudi zahtevo po pariteti glede oborožitve na kopnem.

V taki situaciji je seveda težko posredovati in tudi Gibson ni imel lahkega stališča. Kakor vse kaže, njegova akcija res ni rodila uspehov. Francija se po pravici sklicuje na dejstvo, da ima svoje kolonije razporejene po vseh svetovnih oceanih in da potrebuje zato za vzdrževanje s kolonijami ter kontrolo varnosti ob njih pač večjo mornarico, kakor je potrebna Italiji, ki ima koncentrirano vso svojo posest v enotnem predelu Sredozemskega morja. Tu je zares evidentno, da bi pomenila popolna pariteta v resnici znatno oslabitev Francije in neprimerno ojačenje italijanske maritimne pozocije. Pri tem pa se ne sme prezreti še dejstva, da leži Francija ob dveh morjih, Atlantskem in Sredozemskem, in da mora tudi danes, kjub temeljiti redukciji nemške vojne mornarice, vendar imeti vsaj del svojega brodovja nameščen v atlantskih lukah. Tudi ta moment pomeni oslabitev francoske sredozemske pozicije v primeru, da bi se apliciral princip popolne paritete.

Razlika v zahtevah obeh držav, v principijelnem stališču glede maritimne sile, je tako velika in vztrajnost, s katero se tako v Franciji, kakor v Italiji zastopa zavzeta pozicija, je tako trdna, da vsaj ja enkrat zares ni videti rešitve ali kompromisnega izhoda. Nasprotstva so se ponovno prav jasno pokazala tudi na današnji seji ženevske pripravljalne komisije. Ako se ameriškim in morda tudi angleškim posredovalcem vendarle posreči da ta nasprotja omilijo bo pomenilo to znaten korak k pomirjenju nervoznega razpoloženja današnje Evrope.

„R 101" imel 1000 lukenj že pri startu

Zrakoplov je bil že pred odhodom v Indijo nesposoben za polet – Ministrstvo za letalstvo je bilo o tem poučeno

London, 7. novembra, g. Današnja razprava komisije, ki je določena za preiskavo katastrofe R 101 pri Beauvaisu, je prinesla senzacijonalno razkritje. Na podlagi zaupnih poročil in izjave inspektorja v zrakoplovnem ministrstvu je bilo nedvomno ugotovljeno, da so imeli prostori za plin na zrakoplovu R 101, ko je nastopil pot v Indijo okoli 1000 lukenj, ki so bile le za silo zamašene z zamaški iz vate.

Predsednik komisije John Simon je prečital dve listini, ki jih je zrakoplovno ministrstvo kljub ponovnim prošnjam komisije do sedaj skrivalo. Kot prvi dokument je prečital julija t. l. sestavljeno poročilo graditelja zrakoplova, ki je sam našel smrt pri katastrofi. Ta je ugotovil, **da uhaja iz zrakoplova nenavadno velika množina plina in da je neobhodno potrebno, da se odprtine skozi katere je plin uhajal zamašijo.**

Druga listina je zaupno poročilo inspektorja zrakoplovnega ministrstva Mak Wacha, ki govori o tehnični nedovršenosti prostorov za plin in ugotavlja, da se plašč zrakoplova drgne ob kovinaste žice, zaradi česar so nastale v njem luknje. Število teh preluknjanih mest je znašalo po tem poročilu preko 1000. Inspektor je zahteval, da se te odprtine za prvo silo zamašijo z vato in zaprosil ministrstvo, da je treba te pomanjkljivosti popraviti.

Na to poročilo je odgovorilo ministrstvo, da konstrukcije zrakoplova ni mogoče več spremeniti in je kot edino sredstvo sprejelo predlagane zamaške iz vate. Komisija je tekom popoldneva zaslišala inspektorja Wacha, ki je med drugim izjavil na vprašanje, da bi bil v primeru, *če bi ga bili pred startom zrakoplova v Indijo vprašali za mnenje, popolnoma prepričan odgovoril, da zrakoplov v takih okoliščinah ni bil sposoben za polet.*

London, 7. novembra, AA. Danes so poizkušali v prostorih sodišča, ki vodi preiskavo o pogibelji zrakoplova R 101, njegov model. Poizkusu so prisostvovali predsednik sodišča sir John Simon in njegova dva prisednika polkovnik Moore Brabazon in profesor Ingles.

Prekooceanski polet letala „Do X"

»Do X« je prava leteča ladja – Pristal bo tudi na odprtem morju – Razdelitev prostorov

Berlin, 7. novembra. d. Veliko vodno letalo »Do X« je pravkar po zaključnem poletu po Evropi nastopilo svoj polet preko Atlantskega oceana. Polet se vrši iz Fridrichshafna nad tokom reke Rena do Amsterdama, od tu preko morske ožine proti Calshotu pri Southamptonu. Poleg tega bo obiskalo letalo tudi Le Havre ali St. Nazaire. Od tu se bo podalo na severno obalo Španije, od kjer bo letelo v Lisabono in nato nastopilo svoj polet preko Atlantskega oceana. Prekooceanski polet »Do X.« je zgodovinski čin v zgodovini letalstva, ker je to letalo že prava leteča ladja, saj je bilo na njegovem krovu pri poskusnih poletih do 170 oseb. Kopitan Christiansen, ki poveljuje letalu, je v resnici pravi kapetan, ker poveljuje in vodi polet iz poveljniškega mostička na letalu.

Polet »Do X« bo trda preizkušnja za sposobnost strojev, posebno ker bo potreba pristati na visokem morju, da se bodo spopolnile zaloge goriva. V načrtu je namreč, da bo letalo pristalo ne samo na Azorskih otokih in Bermudih, temveč tudi kje med tema otoškima skupinama, kjer bo čakal na letalo parnik z bencinom. Ko bo letalo priletelo v Ameriko, bo moralo najbrže vso zimo ostati na prostem, ker ni v Ameriki nikjer tako velikega hangarja, da bi mogli spraviti vanj »Do X«. Doslej je izvršil »Do X« že nad 120 poletov ter so zamenjali njegove nemške »Jupiter« motorje z novimi angleškimi »Curtis« motorji.

Pod stekleno streho je poveljniški mostiček, na katerem se nahajajo kapitan, dva navigacijska častnika ter dva rediotelegrafista. Pod poveljniškim mostom je prostor za pilote. Za njim leži strojnica, ki jo upravljata dva častnika in 7 mehanikov. Prostori, namenjeni za potnike, so razdeljeni v obednico, bar in salon ter zelo sličijo razdelitvi v Pulmanovih salonskih vozovih. Tu je prostora za 72 potnikov. Njihove sedeže je mogoče vsak hip spremeniti v postelje. V spodnjih prostorih letala se nahaja tank za 24 tisoč litrov bencina in 1900 litrov olja.

London, 7. novembra. AA. Polet velikega nemškega zrakoplova »Do X« z Amsterdama proti Calshotu na Angleškem določen začasno za jutri med 9. uro zjutraj in 12. uro opoldne. Končna določitev časa poleta zavisi od vremenskih prilik.

Tajfun porušil jetnišnico

Saigon, 7. novembra s. Izredno hud tajfun je divjal, kakor poroča »Agence Indopacifice« na otočju Pulo Condor. Dve poslopji jetnišnice sta se popolnoma porušili, pri čemer je bilo ubitih mnogo kaznencev. Elektrarna je razdejana. Mnogo manjših ladij se je potopilo. Točno število smrtnih žrtev še ni znano.

Povišanje poštnih pristojbin na Madžarskem

Budimpešta, 7. novembra d. V zvezi z odredbam vlade za uvedbo splošne štednje je bil sprejet tudi sklep, da se povišajo poštne, brzojavne in telefonske pristojbine. Povišane bodo vse pristojbine za notranji promet in sicer za 25%.

»Stahlhelmovci« gosti italijanske vlade

Rim, 7. nov. d. Italijanski listi poročajo, da je prispelo v Benetke 30 članov nemške bojne organizacije »Stahlhelm«, ki bodo gosti fašistične dijaške zveze. Stahlhelmovci si bodo ogledali razne fašistične organizacije in odličnejša industrijska in trgovska podjetja v Italiji. Prispeli bodo tudi v Rim, kjer bodo gosti italijanske vlade.

Komunistična zarota v Rumuniji

Bukarešta, 7. novembra. g. V Konstanci in okolici je policija aretirala številne komunistične zarotnike. Voditelji zarote so prispeli v Konstanco iz Odese s parnikom »Vasta«. Na parniku so našli 30 zabojev municije. Rumunski komunistični vodja Dumitru, ki je bil tudi aretiran, je priznal, da so nameravali komunisti prirediti danes na dan 13. obletnice ruske revolucije velike nemire po raznih rumunskih mestih.

Aretacije bolgarskih komunistov

Sofija, 7. novembra. s. Policija je bila obveščena, da nameravajo boljševiški agenti po nalogu iz Moskve proslaviti danes 13. obletnico ruske revolucije z javnimi demonstracijami. Proti tej komunistični akciji so oblastva uvedla najstrožje mere. V stanovanjih komunistov v prestolnici so bile izvršene hišne preiskave, pri katerih je policija zaplenila mnogo letakov in hujskajočih proglasov. Za danes so bila vsa zborovanja prepovedana.

Proračun čsl. železnic

Praga, 7. novembra g. V proračunskem odboru so danes razpravljali o proračunu železniškega ministrstva in ugotovili, da znašajo pasiva čsl. državnih železnic letos 534 milijonov Kč. Zaradi tega namerava vlada izvesti s 1. januarjem 1931 20-odstotno zvišanje osebnih tarif, iz česar si obeta za 150 milijonov Kč več dohodkov. Zanimivo je, da je poročevalec sam izjavil, da zvišanje železniških tarifov v sedanji gospodarski krizi ni ravno srečna rešitev in najbrž tudi ne bo prinesla pričakovanega uspeha.

Velik socialistični shod v Pragi

Praga, 7. novembra AA. Snoči je bil tu zbor socialne demokratske stranke, na katerem je ob udeležbi več ko 20.000 ljudi govoril bivši nemški kancelar Müller. Množica mu je burno aklamirala.

Pred revolucijo v Uruguaju

Buenos Aires, 7. novembra AA. Po vesteh iz Montevidea pripravljajo tamkaj revolucijo. Upor naj bi izbruhnil po vsem Uruguaju 10. novembra. Revolucijske čete se zbirajo ob obali.

Pred rekonstrukcijo madžarske vlade

Dunaj, 7. novembra AA. »Wiener Abendblatt« poroča iz Budimpešte, da bo minister za zunanje zadeve Valko odstopil in nasledil svojega tasta Filipa Weissa kot šef madžarske komercialne banke. Kot naslednika Valka omenja grofa Julija Karolya.

Aretacije bolgarskih komunistov

Sofija, 7. novembra č. Policija je izvedela, da so dobili komunisti iz Moskve nalog, naj prirede na dan obletnice ruske revolucije demonstracije. Zaradi tega je bilo izvršenih pri znanih komunističnih voditeljih več hišnih preiskav, glavni voditelji komunistov pa so bili aretirani. Vsa komunistična zborovanja so prepovedana.

Odra prestopila bregove

Berlin, 7. novembra. d. Iz Frankfurta ob Odri poročajo, da je narastla Odra za 5 in pol metra, kar ne pomnijo že od l. 1854. Voda je pričela prodirati že v središče mesta ter so poplavljene že skoro vse glavne ulice. Industrijska podjetja na levem bregu Odre so zaradi poplav morala ustaviti obrate. Najbrž bo prisiljena ustaviti obrat tudi velika elektrarna Finkenhert, ki dobavlja električni tok za Frankfurt in okolico. Za enkrat so omogočili delovanje te elektrarne še na ta način, da so vsa vrata in okna zazidali. Na nasipih Odre je zbranih več polkov vojske, ki mrzlično dvigujejo nivo nasipov.

Avto pregazil filmsko igralko Asto Nilsen

Berlin, 7. novembra g. Znana filmska igralka Asta Nilsen je doživela težko nezgodo. Igralko je povozil avto, pri čemer je dobila težke poškodbe na glavi.

Poskušen samomor budimpeštanske plesalke v Zagrebu

Zagreb, 7. nov. n. Danes dopoldne je poskušala izvršiti samomor barska plesalka Ivana Kirchdorfer iz Budimpešte. Z jutranjim vlakom se je pripeljala iz Budimpešte ter nato posetila nekega svojega prijatelja v Zagrebu. Po tem sestanku se je s tramvajem odpeljala k Savi in se pognala v vodo. Ljudje, ki so bili v bližini, so jo še pravočasno potegnili iz vode.

Smrt nasilnega zločinca

Subotica, 7. nov. n. Pred tednom dni je bivši policijski stražnik Jovan Liščević z revolverjem napadel svojo ženo in jo tako hudo ranil, da so jo morali prepeljati v bolnico. Po dejanju je pobegnil. Policija ga je včeraj izsledila v bližini bolnice, kjer je oprezal na svojo ženo. Ko so ga pozvali naj se vda, je potegnil revolver in začel streljati. Zaradi tega je tudi policija uporabila orožje ter je bil Liščević s tremi streli tako zadet, da je obležal na mestu mrtev.

Drzen napad v Zagrebu

Zagreb, 7. nov. n. Včeraj je bil izvršen dokaj nenavaden napad na neko 14-letno dekle. Ko se je dekle okrog 6. zvečer vrnilo domov in pravkar odpiralo vrata, ki vodijo s stopnišča v stanovanje, je prihitel z višjega nadstropja neki mlajši moški z odprtim nožem v roki in udaril dekle dvakrat po glavi, nato pa pobegnil. Dekle se je okrvavljeno zgrudilo nezavestno. O napadalcu in vzroku napada ni ničesar znanega.

Pred prihodom ministrskega predsednika

Veliko zanimanje med prebivalstvom — Priprave za svečan sprejem v Ljubljani — Informativna pot ministrov v Celje in Maribor

Ljubljana, 7. novembra, d. Prihod ministrskega predsednika generala Živkovića v Ljubljano je definitivno določen za nedeljo ob 10. dopoldne. Med ljubljanskim prebivalstvom vlada za njegov prihod, ki bo prvi službeni obisk Ljubljani in dravski banovini, največje zanimanje. Povsod mu pripravljajo prisrčen sprejem, posebno svečan pa bo sprejem v Ljubljani na kolodvoru in na potu v mesto do hotela Uniona, kjer bo g. predsednik stanoval.

Sprejem v Ljubljani bo pokazal veliko spoštovanje in zaupanje, ki ju goji Ljubljana do prvega pomočnika Nj. Vel. kralja in vodilnega državnika Jugoslavije. Vsa narodna društva se bodo udeležila sprejema korporativno, posebno številno pride Sokolstvo in gasilstvo. Na peronu bodo predsednika pozdravili predstavniki oblasti in vseh važnih korporacij. Mnogo narodnega ženstva bo prišlo v narodni noši, šolska mladina pa bo tvorila špalir od kolodvora do hotela Uniona. Svečanost sprejema bodo povzdignila tudi pevska društva in pestrost pogleda na zbrane množice bo tem večja, ker bodo društva, ki imajo prapore, prišla z zastavami.

G. predsednik vlade ostane v Ljubljani do ponedeljka popoldne, ko se zopet vrne nazaj v Beograd, kjer bo v torek že prisostvoval velikim svečanostim povodom odkritja spomenika hvaležnosti Franciji. V nedeljo dopoldne bo g. predsednik prisostvoval svečani seji ljubljanskega občinskega sveta, popoldne pa bo obiskal nekatere kraje v ljubljanski okolici, med drugim tudi Kranj, kjer mu prireja prebivalstvo z županom g. Pircem na čelu posebno prisrčen sprejem. Zvečer se vrne ministrski predsednik zopet v Ljubljano, kjer bo imel na večernem banketu govor, ki ga vsa javnost pričakuje z največjo napetostjo. V ponedeljek dopoldne bo sprejemal deputacije na banski upravi.

Skupno z g. predsednikom vlade bodo bivali v Ljubljani tudi gg. ministri dr. Milan Srškić, dr. Stanko Šverljuga, dr. Ivan Švegel in inž. Dušan Sernec. Gg. ministri ostanejo v našem mestu še po odhodu ministrskega predsednika, nato pa se podajo v torek zjutraj v Celje, kjer se bo vršila dopoldne konferenca s predstavniki prebivalstva iz celjskega in sosednih okrajev. Po obedu v Celju se ministri popoldne odpeljejo v Maribor. Tam jih bo pričakoval pred mestno hišo občinski svet. V sredo dopoldne se vrši na magistratu konferenca za mariborski in ptujski okoliš, nakar se ministri preko Ptuja odpeljejo v Varaždin.

•

Jugoslovenska gasilska zveza v Ljubljani vabi vsa prostovoljna gasilna društva ljubljanske, borovniške, ižanske, kamniške, kranjske, savske in vrhniške gasilske župe k slavnostnemu sprejemu g. ministrskega predsednika generala Petra Živkovića ter ostalih gg. ministrov v nedeljo, dne 9. novembra t. l. Zbirališče ob 9. zjutraj pred Mestnim domom v slavnostnem kroju s čepico. Josip Turk l. r., starosta; Franc Pristovšek l. r., tajnik.

Oblastna strelska družina v Ljubljani vabi svoje člane, da se polnoštevilno udeleže sprejema ministrskega predsednika Petra Živkovića. Zbirališče članstva z znaki ob pol desetih pred hotelom Miklič.

(Glej tudi Ljubljanske vesti!)

Predpisi za napredovanje finančnih pripravnikov

Beograd, 7. novembra. AA. Finančno ministrstvo je izdalo naslednje obvestilo o priliki spremembe paragrafa 37 zakona o organizaciji finančne uprave:

Po 1. odstavku paragrafa 37 zakona o organizaciji finančne uprave pripravniki finančne službe ne morejo dobiti stalnosti, dokler ne napravijo predpisanega državnega strokovnega izpita. Če v roku 4 let od dne imenovanja na svoje mesto ne napravijo izpita, jim služba prestane. Ta naredba velja za vse pripravnike finančne službe, ki niso napravili državnega strokovnega izpita. Razlikovalo pa se bo med pripravniki, ki so imeli priliko napraviti izpit od uveljavitve tega zakona pa do 4. leta službe, in onimi, ki niso imeli te možnosti, bodisi za to, ker jim je vmesni čas bil prekratek, ali ni bilo izpitnega termina, ali pa so na dan uveljavitve tega zakona že bili 4 leta v službi. Za one pripravnike, ki niso imeli prilike napraviti izpita od uveljavitve tega zakona po gornjih navedbah, se računa kot izpitni rok prvi prihodnji izpitni termin. Onim, ki so imeli že štiri leta službe na dan uveljavitve tega zakona se takisto računa prvi prihodnji termin kot termin izpita. V prvem in drugem slučaju se računa vse od objave tega proglasa.

V primeru, da izpita ne napravijo, jim prestane služba v zmislu paragrafa 37, 1. ostavek zakona o organizaciji finančne službe. To pojasnilo je bilo poslano vsem oddelkom finančnega ministrstva, finančnim oddelkom in direkcijam in finančnim inspektoratom v državi.

Prispevki za profesorski dom v Beogradu

Beograd, 7. novembra p. Jugoslovensko profesorsko udruženje je v smislu sklepa zadnjega kongresa razposlalo vsem svojim organizacijam okrožnico glede zbiranja prispevkov za zgradbo profesorskega doma v Beogradu. Suplenti bodo plačevali mesečno po 3, profesorji 6 do 10, direktorji, inspektorji ter načelniki prosvetnega ministrstva in banskih uprav pa po 16 Din mesečno. S plačevanjem prispevkov za profesorski dom se bo pričelo 1. januarja 1931.

Poziv Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine

Beograd, 7. novembra AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je razposlal vsem gospodarskim zbornicam v državi okrožnico, v kateri jih vabi k najožjemu sodelovanju, obenem pa naproša vse gospodarske organizacije v državi, da čim bolj izvajajo naloge tega važnega zavoda. Zavod prosi v vsakem primeru pri aktualnih vprašanjih konkretnih predlogov, da bo mogel vsako vprašanje čim pravilneje rešiti.

Neurje v Dalmaciji

Split, 7. nov. č. Zadnje dni je vladalo v Dalmaciji hudo neurje. Zlasti v noči od srede na četrtek je bil v Splitu in okolici hud naliv. Na več krajih so nastale poplave, ki so povzročile precejšnjo škodo. V selu Kučice pri Omišlju je veter izruval mnogo drevja in zelo poškodoval vinograde. V selu Vinišču je udarila strela v župnišče. Ko so prihiteli ljudje na pomoč, so našli župnika nezavestnega za mizo. Strela je povzročila precejšnjo škodo

Prevoz rumunske živine čez Jugoslavijo v Italijo

Beograd, 7. nov. AA. V zvezi z rumunskim tranzitom čez Jugoslavijo se je v Žombolji mudil deset dni načelnik ministrstva dr. Bogoslav Levašić. Določen je bil način prevoza rumunske živine v Italijo čez Jugoslavijo. V rumunsko-jugoslovenski pogodbi je dovoljen prevoz 160.000 glav živine, dozdaj pa je bilo prepeljanih samo 3000.

Polovična vožnja za kongres strojnikov

Beograd, 7. novembra AA. Minister za promet je dovolil polovično vozno ceno vsem strojnikom, ki se žele udeležiti strokovnega kongresa 30. novembra in 1. decembra t. l. v Beogradu.

Akademski pevski zbor

priredi drevi ob pol 20. podoknico prorektorju prof. dr. M. Dolencu v Ciril Metodovi ulici in ob pol 21. rektorju prof. dr. Šerku na Kongresnem trgu.

Hmeljski trg

Žatec, 7. novembra h. Tendenca zelo mirna, današnji promet v Žatcu okoli 100 bal, na deželi zmeren nakup. Cene 350 do 650 Kč.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Razmeroma stalno z malo spremenljivo oblačnostjo, zmerno toplo. — Situacija: Področje relativno višjega pritiska gre preko centralnega in južnega dela kontinenta. Na oceanu pritisk nižji in napreduje proti zapadni obali kontinenta ter povzroča južne vetrove in porast temperature. Pritisk je v naših krajih narasel za 2 do 6 mm, temperatura pa je ostala v zapadni Hrvatski in Sloveniji nespremenjena, dočim je v drugih pokrajinah naše države porasla za 1 do 18 stopinj, največ na vzhodu. Nebo je bilo zjutraj mestoma vedro, večinoma pa oblačno. Morje je bilo v južnem Primorju nemirno, na gornjem Jadranu pa slabo valovito.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Milo vreme z osvežujočimi zapadnimi vetrovi. Morda se bo sem in tja pooblačilo; v severnih Alpah celo z dežjem.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Potrti brezmejne žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga, mama, hči, sestra in svakinja, gospa

KATICA DOMINCO

včeraj ob 18.30 po kratki, muke polni bolezni preminula.

Pogreb predrage pokojnice se bo vršil v nedeljo, dne 9. novembra 1930, ob 14. uri izpred deželne bolnice.

Ljubljana, dne 8. novembra 1930.

Franjo Dominco, soprog in ostali sorodniki.

Naši kraji in ljudje

Župniku Antonu Dolinarju v spomin

Poljanska dolina, 7. novembra

V sredo je umrl v Kamniku upokojeni župnik g. Anton Dolinar v visoki starosti 83 let. Letos poleti je še slavil čil in zdrav svoj biseromašniški jubilej. S pokojnim župnikom Dolinarjem se je zopet zmanjšalo število onih starih duhovnikov, ki so nesebično delovali za narod ter niso poznali nobene — ne verske, ne politične nestrpnosti.

Pokojnik je bil vseskozi koncilijanten in dobrohoten gospod. Za politiko se ni nikdar dosti brigal in če je bil tudi količkaj k njej pritegnjen, ni nikdar gojil in netil nasprotstev do ljudi drugega naziranja. Poleg tega je bil tudi najblažjega srca in je bil vsak popotnik gostoljubno sprejet v njegovem župnišču. Posebne gostoljubnosti in podpore pa so bili deležni pri njem potujoči dijaki.

Pokojni župnik je bil doma iz Lučen v Poljanski dolini. Bil je visoko izobražen in se je posebno zanimal za jezike in umetnost. S pokojnimi umetniki Šubici ga je vezalo iskreno prijateljstvo. Bil je tudi dober prijatelj pokojnega pisatelja dr. Tavčarja. Večkrat sta se v prijetni družbi šalila in pomenkovala. Dr. Tavčar ga je v svoji povesti »Zala« ovekovečil pod imenom »gospod Andrej«. Svojim župljanom v Lučnah je bil najboljši dušni pastir, svetovalec v vseh zadevah in zvest prijatelj. Vrlemu duhovniku in dobremu človeku bodi ohranjen blag spomin.

Borovška pokopališča

Kranjska gora, 4. novembra.

Minuli praznik Vseh svetih je pač marsikoga prisilil, da je moral razmišljati o vprašanju našega pokopališča. Zadeva seveda še ni za današnje dni pereča, a kakor kaže nagli razvoj Kranjske gore, utegne priti to vprašanje že v najbližjem času na dnevni red. Staro pokopališče je bilo prav majhno; nahajalo se je sredi vasi in je obkrožalo župno cerkev v ozkem pasu na prostoru, ki ga je oklepal zid ki je dobro ohranjen še dandanes. A o grobovih ni več sledu. Le nekaj zabrisanih in težko čitljivih napisov na cerkvenem zidu še priča, da je tod vsak stari Borovec našel zadnje počivališče. Toda tudi ti napisi bodo izginili kmalu in le redkokdo izmed novega rodu se bo spomnil, da prhne v zemlji okrog prastare borovške cerkve kosti pozabljenih očakov.

Novo pokopališče ni staro niti sto let; prenesli so ga od cerkve sredi preteklega stoletja in se je nahajalo skoro do vojnih let izven vasi. Prostor je bil tako idealen in lep, da ga menda ni lepšega v vsem slovenskem svetu. To je pravi tip planinskega pokopališča, na zunaj je sicer borno, ker so ljudje obzidje vendarle malo preveč zanemarjali in se niso pobrigali, da bi mu preskrbeli ono pravo obeležje, ki ga pokopališče v resnici zasluži. A v notranjosti je, kakor rečeno, pokopališče nekaj izrednega. Niso samo lepo in slikovito razvrščeni grobovi, niso samo skrbno z rožami negovane gomile in originalni križi in spomeniki, ki te zanimajo; predvsem te iznenadi lega pokopališča samega. Stiska se kraj vasi sredi polja prav pred veličastnimi liki orjaških, s snegom pokritih gora in v varstvu dehtečega Vitranca samega in sredi petja škrjancev in kosov, domujočih pod Vitrančevimi obronki. Grobove obžarja vedno blesk belih planin in ta blesk je tako čudovit, da te vsega prevzame in si drugega ne želiš kakor da bi tudi ti počival po smrti v tem kraju, v tem večnem planinskem blesku.

A v zadnjem času so nove zgradbe že pričele zastavljati naše pokopališče in ne bo minilo deset let, ko bo stalo že spet sredi vasi. Kam ga nameravajo premestiti, ne ve nihče, ker regulacijskega načrta ni od nikoder. V ozki naši dolini bo pač težko najti primeren prostor zanj, pa najsi pride v poštev ta ali oni predlog, to ali ono naziranje. Vsekakor pa moramo odkrito trditi, da se tako idealnega in krasnega prostora ne bo našlo nikoli in nikjer več.

Poleg tega pokopališča se pa nahajata v borovškem okolišu še dve pokopališči, ki sta pa le ostanek iz svetovne vojne. Prvo je vojaško pokopališče, nahajajoče se v samoti onkraj Podlesja, pod gozdom na Vitrančevem podnožju. Tu je pokopana skupina vojakov raznih narodnosti, največ ujetnikov, ki so umrli za časa vojne. Pokopališče je sicer majhno, a ima vendar svoj zgodovinski pomen. Oskrbujejo ga večinoma šolski otroci, ki ga za praznik Vseh svetnikov okrase s preprostimi venci in cvetjem ter skrbe tudi za svečice. To pokopališče je tako skrito, da tujec ne zve zanj, če slučajno ne pride na svojem izprehodu do njega. Svet pa niti ne ve, da se nahaja tudi v Kranjski gori vojno pokopališče. Ne vem, zakaj ga skrivajo tako, a toliko je gotovo, da to skrivanje nikakor ni umestno. Kranjska gora bi se morala ravnati po Bohinju, kjer posvečajo tamkajšnjemu vojnemu pokopališču največjo skrb in kjer se niso strašili težkih gmotnih žrtev, da so uredili pokopališče tako, kot zahteva pijeteta do nesrečnih vojnih žrtev. Pri nas pa izgleda vse tako, da bo vojno pokopališče v kratkem času popolnoma propadlo, ker se zanj ne skrbi tako, kot bi bilo treba. Saj ob cesti, od koder se odcepi kolovozna pot proti pokopališču, ni niti najbornejše tablice, ki bi naznačala, da se par korakov nad cesto nahaja zadnje počivališče ljudi, ki jih je v cvetu življenja pokosila vojna groza. Tujsko-prometno društvo bo moralo na vsak način posvetiti več skrbi temu pokopališču, že zaradi svojega ugleda.

O tretjem našem pokopališču, ki se nahaja v vršiški kotlini in kjer počivajo nesrečne ruske žrtve, se je pisalo že mnogo in se je mnogo apeliralo na vse strani, seveda vedno z negativnim rezultatom. To pokopališče je povsem prevzela v svojo oskrbo Ruska Matica, ki je popravila zanemarjeno kapelico in uredila grob neznanega ruskega vojaka vsaj toliko, da ni v našo sramoto popolnoma propadel. Ruska Matica razpolaga sicer samo s skromnimi sredstvi, a vendar namerava grobove svojih rojakov na naši zemlji okititi sčasoma dostojno in okrog njih postaviti lep planinski park, a mi stojimo s prekrižanimi rokami ob strani in se ne ganemo, dasi smo prepričani, da ne delamo svoje dolžnosti, še manj pa dela krščanskega usmiljenja . . . V.

Planinska koča pri Sv. Treh kraljih

Slov. Bistrica, novembra.

Pot iz Sl. Bistrice na Veliki Vrh in do Sv. Treh kraljev je večini naših planincev neznana. Cesta vodi za grajskim zidom in ob hladnem bistriškem potoku. Mimo trgovske vrtnarije in tovarne ameriških klincev do gorenjebistriške tovarne bakra in medi. Preko njiv, travnikov in vinskih goric, mimo grmade plohov ob grajski parni žagi ter banovinskega kamnoloma dospes nad Bistrico do »riže« — drče za les in drva iz grajskih planin, ki te spremlja tik pod Veliki vrh. Pol ure dalje v šum pohorskih potokov, mimo izklesanih skladov marmorja ob nekdanjem rimskem kamnolomu, ki sedaj neizkoriščani propadajo. V drči odmeva korak pod navpično Ančnikovo gradišče — razvalino rimske utrdbe. Edini ostanek je do pol metra visoki zid. Po pičli uri ti za ostrim ovinkom zabobni bistriški »Šum«, preko visokih pečin se drobi slap in se preliva v kiskade, nad njim pa nosi veter roso, ki dela drčo ob njem vso polzko. — Ob ovinkih izbruha polna drča težka bruna, ki niso dovolj okretna za naglo pot v dolino. V kupih leže in trohnijo v globokih jarkih, odkoder jim ni rešitve. Tu pa tam te pozdravi tiha drvarska utica iz smrekovega lubja.

Stara cerkvica Sv. Treh kraljev

V kaskadah štrlijo ostrorobe skale, kakor beli otoki in otočki sredi šumeče zelenkaste gladine. Na levo in desno mlini in žage. Počasi lezeš med visokimi grebeni in planinami, polnimi debelih smrek in vitkih jelk. S planinskega pašnika pa veselo odmeva pesem ovčarjev in volarjev:

»Ko zjutraj se on prebudi,
brž plohe na podel zvali
in rom- pom- pom- pom
prot' žagi navzdom . . .«

Ob veliki žagi na desni se suče nova drča v zaraščene planine, na levi pa razpada in trohni stara, planina nad njo je gola. Dospel si do zadnjega planinskega kmeta, ki mu varno stražijo nizki dom visoke smreke.

Pod Velikim hribom so drvarji, trije, štirje, resni in molčeči kakor njihov gozd, vendar pa mehki in dobri. Volar, pevec Jurit Vodovnik poje o njih:

»Sem olcarja imela,
sem tolarje štela
Zdaj mlinarja imam,
pa moko »peklam«.

Steza se vije polagoma v visoki gozd in dalje v goste smrečke, med njimi pa vodi udobna pot do »Črnega jezera«. Ribnik, last Konjičanov, je obrobljen s samimi jelkami v belkastem lišaju, ki v mesečini posrebri in skrivnostno odseva v temni gladini. Ko se tope tod poslednji solnčni žarki na utripajočih valčkih, ko se utrinja poslednja luč v zaseki, uživaš tod popolni mir, ki je mogoč edinole v tako nedotaknjenem planinskem kotu. Primeri se, da prilomi iz goščave srnjak, za njim pa prihaja zaupno ob vodi srna.

Od tod prideš v smeri proti Sv. Trem kraljem na zmerno nagnjeno planoto med gozdi in pisanimi pašniki. Skozi malinje in cvetje se popneš na Veliki vrh. Razgled uživaš od tod kakor malokje na Pohorju: Konjiška gora, Boč, Donačka in Sleme s Halozami in Ptujsko goro v ospredju, Drava s pestrim poljem in v ozadju Ptujski grad, Bistrica z gričevjem, celjsko hribovje, Kum in Gorjanci, Mrzlica in Savinjske Alpe.

Ne več ko 15 minut navzdol — in pred nami se zasveti izza košatih vej trikraljevska cerkev, podprta z gotskimi oporniki. Postavili so jo celjski grofi. Cerkev s tremi ladjicami, nekoč božja pot, je zdaj podružnica tinjske in kebeljske župnije. Na steni visi slika iz leta 1841, v zahvalo, da je Hlebova iz Ruš čudežno izpregledala. Ob drugi steni so težke verige iz turškega robstva ubeglega domačina, ki se je priporočil vsem trem Sv. kraljem. Visijo v spomin na težke čase in se »same« ponoči vrnejo, če bi jih kdo odtesel drugam. Nekako sredi trate je vkopan mejni kamen z grbi Tattenbachov, konjiških in slovenjebistriških grofov, postavljen 1665. Danes deli bistriški in konjeniški okraj. Tu so križišča markiranih potov k Sv. Arehu, na Veliki vrh, Klopni vrh, v Konjice in čez Tinje v 3 ure oddaljeno Slov. Bistrico. Nekoliko korakov v gozdu pa izvira studenec z najboljšo planinsko vodo.

Na tem prelepem travniku namerava slovenjebistriška podružnica SPD pozidati novo planinsko kočo v veselje in korist domačinom, planincem in izletnikom. Načrte je izvršil brezplačno stavbenik g. inž. Accetto iz Maribora, odbor podružnice pa se hoče potruditi, da jih že prihodnjo pomlad s pomočjo domačinov in vseh Bističanov uresniči.

Spomin na dobo cehov

Škofja Loka, 7. novembra.

Bo menda po slovenski zemlji le malo takih krajev, ki bi se na stanovsko družaben in prisrčen način spominjali časov, ko so še raznovrstni cehi polnomočno odločevali v zadevah obrtniškega stanu. Lepo izjemo v spominih davnih razmer delajo nekatere vrste škofjeloških obrtnikov, ki vzdržujejo prav vsa leta kovaški, lončarski in čevljarski ceh. Loški člani cehov kajpak ne poznajo društvenega delovanja v sodobnem smislu; pripadniki se le nekako tradicijonelno sestanejo enkrat na leto na sestanku, kjer si izberejo novo upravo ter pogovore v ožjem stanovskem krogu o prilikah in težnjah poklica.

Tak družabni sestanek se je vršil preteklo nedeljo v gostilni pri Katarini Hribernikovi, ko je imel čevljarski ceh svoj letni »občni zbor«. Pri omizju se je zbralo okoli 20 čevljaskih mojstrov, trgovcev z usnjem, ko je otvoril nenavadno zborovanje predsednik cehovske družine, čevljarski mojster na Spodnjem trgu v Škofji Loki g. Franc Primožič s prisrčnim pozdravom na vse navzoče. Neizprosna smrt je iztrgala iz srede ceha društvenega funkcionarja, posestnika in čevljarskega mojstra Mija Blaznika, ki je poklonil cehu 150 Din. Tekom leta je pristopilo k cehu več novih članov in so tudi novodošli mojstri pokazali za ustanovo svoje zanimanje. Nova uprava, ki je bila izbrana sporazumno in v lepem soglasju, je tale: predsednik Primožič Franc, ključarja Langerhole Ivan in Primožič Fr., tajnik Potočnik Janko iz Stare Loke, svečarja Bozovičar Pavel in Ravnihar Janez, oskrbovatelj bandera, ki se nosi vsako leto pri procesiji in je posvečen sv. Krispinu, pa je čevljarski mojster Bogovičar Pavle iz Škofje Loke.

Zanimive so dolžnosti ključarjev in svečarjev. Vsak izmed loških cehov ima namreč starodavno, z železjem okovano in srednje veliko skrinjico, ki hrani v sebi najraznovrstnejše listine, cehovska prava, poslovne spise, imenik članov, račune in oblastveno potrjena pravila sploh. Skrinjica, katere ključa sta v rokah obeh ključarjev, se sme odpreti le enkrat na leto, na dan skupščine — sicer je dostop k listinam nemogoč. Skrinjica čevljarskega ceha hrani med drugim na 17 pergamentnih listih cehovske statute, odobrene s svojeročnim podpisom cesarice Marije Terezije. Vezani listi nosijo za naše pojme ogromen pečatnik, z opisom in grbom. Svečarji pa spremljajo mrtvega člana z gorečimi svečami na poslednji poti.

Loški čevljarski ceh datira skoro v 300 let nazaj in je bilo njegovo delovanje baje ukinjeno z dobo francoskega upravnega prevrata.

Po zborovalnih formalnostih se je razvila pri Kronbirtu živahna zabava. Pritegnili so k našim ceharjem številni prijatelji. Dan je bil lepo zaključen; pokrov skrinjice pa je ob zaključku zopet padel za leto dni . . .

Komunalne zadeve zagorske občine

Zagorje, 3. novembra.

V četrtek ob 18. se je sestal občinski zastop ob navzočnosti 22 odbornikov k seji, kjer je tvorila glavno točko dnevnega reda razprava o zidanju novega šolskega poslopja. Po prečitanju zapisnika zadnje seje je župan g. Grčar sporočil, da je potrjen proračun v celoti, isto tako je odobren obračun za preteklo leto. Pojasnil je dalje, da je pri vodovodnih instalacijah plačati enkratno navrtalno takso v znesku 300 Din za vsako samostojno hišno gospodarsko napravo, vse ostale stroške nosi stranka sama. Instalacijska dela smejo pa izvrševati samo za to usposobljene in upravičene strokovne moči. Pred prehodom na naslednjo točko je župan prečital dopis banske uprave, ki daje potrebna navodila za gospodarsko delo občin, ki se morajo pred vsem ozirati na svojo finančno moč, potrebo in nujnost ter da se naj vsa investicijska dela po gotovem načrtu izvršujejo po gorenjih vidikih postopoma. Nato je prišlo v razpravo vprašanje, s katerimi sredstvi se bo sezidalo novo šolsko poslopje, kjer bi bila nameščena zagorska šola, ki mora sedaj životariti kot gostač po drugih poslopjih, kar vse je vezano z občutnimi izdatki. Brez izrednih dohodkov tega dela seveda ne bo mogoče izvršiti. Posredovanje pri banovini je pa prineslo upanje, da bo tudi tu mogoče stopiti krepak korak dalje, če bodo vsi zaprošeni ukrepi našli polnega umevanja. Potrebno je posojilo v znesku okrog 3 milijone dinarjev. S tem bi bilo dozidano poslopje s 16 lokali, staro poslopje se bo preuredilo v stanovanja za učiteljstvo, s čemer bi odpadli tozadevni občinski izdatki.

Tozadevne načrte bo ponovno in brezplačno ter neobvezno pregledala trvdka Dukič ter jih ker so že zastarani z ozirom na izdatke prilagodila času. Prvotna stavba, v kateri bi imela prostor še meščanska šola in ki je bila preračunana na 7 milijonov dinarjev, zaradi težkih vsesplošno kritičnih razmer za sedaj ni mogoča. Kranjska posojilnica bi kreditirala potrebno tri milijonsko vsoto na 9 odst. obresti, kar bi vse bilo odplačano v 20 letih. Vsakoletni obrok v znesku okroglo 320.000 Din, bi se pa kril z zaprošeno davščino na v občino Zagorje uvoženo in izvoženo blago in sicer po 1 Din od tone blaga brez ozira na vsto izvega. Na vsak način bo morala uspeti tudi akcija za pravični ključ dajatev TPD, ki zadeva našo občino 7 odstotkov, dočim bi ji primerjamo z drugimi občinami pritikalo vsaj 15 odstotkov. Končno je odbor izrazil tudi upanje, da bo ministrstvo z ozirom na predpostavke občine, ki se ne nahaja v rožnatem položaju, prispevalo k zidavi s primerno in izdatno podporo. Na ta način bo dana možnost postopoma izvršiti tudi ostala nič manj nujna investicijska dela kakor kanalizacijo in regulacijo K tredežice. Z ozirom na navedene preudarke je občinski zastop soglasno pritrdil sklepom šolskega odbora in to pogojno da se uvede davščina na tonažo. Nadaljna važna točka je bil sklep občinskega odbora, da se načelno strinja s predlogom kmetijske podružnice, da se nastavi na stroške občin, ki bodo od tega imele koristi, živinozdravnik s sedežem v Zagorju. Občina Kotredež in Ržiše bosta prispevali z letno subvencijo po 6000 dinarjev, občine Trojane, Kolovrat in Kandrše še niso odgovorile. Te izdatke bo občina krila s povišano klavnino, kar vse bo proučil gospodarski odsek, ki bo na sestanku interesiranih občin stavil svoje predloge. V območje novega živinozdravnika naj bi spadala kontrola mleka in drugih živil. Velikega pomena pa bo novi živinozdravnik v primerih nezgod, ki jih je bilo letos pri živini izredno mnogo.

Poseben tričlanski odbor bo izdelal pogoje, pod katerimi bo razpisano mesto pomožnega tajnika, ki se je upokojil po ključu pravilnika. Zahtevalo se bo najmanj malo maturo srednje šole. Stavbeni odsek je dobil pooblastilo, da stavi svoje predloge glede regulacije, odnosno olepšave prostora med spomenikom vojnih žrtev in cerkvijo. V bližini se bo postavilo prepotrebno javno stranišče. Tako bodo odpravljeni kričeči nedostatki okoli cerkve. Ob 20.20 je župan zaključil dobro uspelo občinsko sejo.

JAZ

ZNAČI
PRECIZNOST
TRAJNOST
MASIVNOST

PRECIZNA BUDILICA

Pri razdraženih živcih, glavobolu, nespanju, utrujenosti, pobitosti, tesnobnosti imajo v naravni **»Franz Josefovi« grenčici** domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi, takoj preženemo. Sloviti zdravniki priznavajo, da učinkuje **»Franz Josefova« voda** sigurno tudi pri ljudeh višje starosti. **»Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

V trenutku duševne zmede

Kresnice, 7. novembra

Včeraj so prepeljali iz Kresnic v Ljubljano truplo 36-letne P., ki je pred tremi tedni nenadoma izginila z doma. Gospodična je bila iz ugledne ljubljanske družine, zadnje čase pa je kazala težke znake duševne potrtosti. V hipu duševne zmede je odšla z doma, zaman je bilo vsako izpraševanje za njo.

Pred dnevi je naletel mali pastir Rudolf Kukovica iz Kresnic, ko je stikal ob narastli Savi, v rogovilah grmovja na žensko truplo. Fantič je obvestil o tem domače in kresniškega župana g. Kosa, že na podvečer so prepeljali neznano utopljenko v kresniško mrtvašnico, opis utopljenke pa so priobčili listi.

Dan kasneje se je oglasila v mrtvašnici sodna komisija iz Litije sodnik Novak, dr. Ukmar in Pečnik. Zdravniški ogled je ovrgel domnevo, da bi bil nad utopljenko izvršen zločin s strelnim orožjem, rana v čelu je nastala zaradi udarca ob oster rob skale.

Sorodniki so po časopisnih vesteh o najdbi neznane utopljenke sumili, kdo je nesrečnica. In res je bila njihova domneva potrjena.

Pokojnica je skočila že pred tremi tedni v Grubarjev kanal v Ljubljani. Zaradi dolgega ležanja v vodi je bilo truplo močno spremenjeno. Dekle je v svoji bolezni sililo že dolgo v smrt. Nekoč je odšla z doma z vlakom proti Bohinju. Domači so še pravočasno naleteli na poslovilno pismo in so ji z avtom prestregli pot. V svojem zadnjem poslovilnem pismu pa je napisala, da bo našla drugo vodo, ker so ji odvzeli ljubo Bohinjsko jezero. Tragična smrt bolne mladenke je vzbudila globoko sožalje s težko prizadeto družino.

Tragedija mladega življenja

Škofja Loka, 7. novembra

Je gorska vasica pri Sv. Andreju v občini Zminec v škofjeloškem okraju širokemu svetu že bolje poznana izza časa strahovite tragedije kmečke družine, ko je stari Rupar iz sovraštva do domačih posegel po lovski puški in je skozi okno ustrelil svojega sina . . .

Začetkom tega tedna pa je med vaščani mnogo govorice in ugibanja o samomoru, ki ga je izvršil neki neznanec v gozdu blizu Sv. Andreja.

Domačin, posestnik Anton Oblak je ob prihodu v gozd opazil nepoznanega mladeniča, ki je obupno ječal, stokal in zmedeno tekal po gošči. Še je moški, v dobi 30 let, golčal po pomoči, ko je iznenada izgubil oblast nad seboj in se zgrudil ob poti na zemljo tik vznemirjenega Oblaka, ki bi bil nesrečnežu že kako pomagal, da ni bilo to prej zaradi daljave popolnoma nemogoče.

Kmalu je udaril v ozračje duh po lizolu, ki je gospodarja utrdil v prepričanju, da ima opravka z obupancem, ki gre prostovoljno v smrt.

Borba med življenjem in smrtjo je bila v pičli pol uri končana. Lizol je svoje dovršil . . .

O samomoru je bila obveščena škofjeloška orožniška postaja in zminški župan Bernik. Patrulja na licu mesta ni mogla ugotoviti ničesar novega.

Našli pa so v žepu pokojnika poslovilno pismo, ki govori o vzroku samomora. Neznanec piše v Kovorje pri Tržiču in se poslavlja v ganljivih besedah od domačih. Zatrjuje, da ga je v obupni čin dovedel alkohol, ki je zavladal nad njegovim duševnim življenjem. Le smrt ga more rešiti tega največjega zla.

Trupio mrtveca je bilo prepeljano na škofjeloško pokopališče.

Lep plen tihotapske robe

Gornja Radgona, 6. novembra.

Tihotapstvo v reonu gornjeradgonske carinarnice se vedno bolj omejuje, posebno v večjih družbah. Tudi v sosednji avstrijski Radgoni ni več videti onih tihotapcev, da bi nakupovali blago, kakor so včasi v popoldanskih in večernih urah hodil kar v celih kolonah po stranskih ulicah ter nosili težko natovorjene nahrbtnike. Le tu in tam še zasačijo obmejne straže kakega posameznega tihotapca, ki je vdan svoji strasti.

Že dalje časa je tihotapil iz Avstrije razno monopolsko robo neki Aleksander Fujs iz Pečarovcev v Prekmurju. Ko si je oskrbel že precejšnjo zalogo, je te dni hotel robo vnovčiti z lepim dobičkom. Ker pa mu tla v bližini meje za to trgovino nisso bila varna, je vso robo spravil v zaboje ter jo odpremil po železnici v notranjost, da bi jo nato nemoteno razpečal med svoje dobre odjemalce. Ta račun pa so možje postave prečrtali že na postaji v Ljutomeru, kjer se je moral kot sumljiv dobavitelj legimirati in dati pregledati seveda vso robo. Službujoča orožniška patrulja je ugotovila, da je namesto označene bilo v zabojih precej tihotapske robe in sicer: 12 kg saharina, 636 vžigalnikov, 12 zavojev igralnih kart, 790 blokov cigaretnega papirja in 1 kolo. Vsa ta roba je bila zaplenjena, tihotapec Aleksander Fujs pa aretiran in izročen tukajšnji glavni carinarnici, kjer bo za svoje nedovoljeno trgovanje primerno »obdavčen«.

Ruplov vijolinski koncert v koncertni dvorani »Sloge«

Ljubljana, 7. novembra.

Železniško glasbeno društvo »Sloga« v Ljubljani je otvorilo koncertno sezono v lastni koncertni dvorani v Ljubljanskem dvoru z vijolinskim koncertom virtuoza g. Karla Rupla v torek, 4. novembra. Dasi je bilo nebo skrajno nemilostno, so vendar prijatelji intimne glasbe napolnili dvorano. G. Rupel si je izbral spored, ki je bil zelo primeren za to dvoranico. Kakor diha sama neko posebno prijetno domačo toploto, tako je g. Rupel umel najti posebno gorak ton, ki je držal v prijetni napetosti poslušalce prav do konca koncerta, tako da je moral na burno željo dodati še Fallajev Španski ples in Albenizov Tango. Spored je obsegal Mozartovo vijolinsko sonato c-dur, ki sta jo umetnika — na klavirju je spremljal g. Marjan Lipovšek — izvajala v čistem slogu in komornem tonu; sledil je adagio iz Bruchovega g-mol koncerta. S sijajno odtehtano dinamiko in s plemenitostjo, s katero je podal g. Rupel ta stavek, je s sugestivno silo prepričal poslušalce. Sledili so Dvořak, Milhaud, Nin-Kochanski in Ries. Vsako teh skladb, ki so tvorile skupino zelo kontrastnih del, je umetnik podal v jasni interpretaciji ter dokazal, da skladbe ne gleda le iz tehnične strani, temveč da mu glasba vre iz srca. Zlasti se mu prilegijo lirična mesta, pri katerih mu pojo gosli uprav sanjavo. V posebno odliko je šteti g. Ruplu, da ni hotel nadaljevati tradicije virtuozov, ki polagajo vso težo koncerta na tehnično stran, hoteč pokazati svojo blestečo izurjenost, pozabljajo pa, da je tehnika le sredstvo, ne pa namen. G. Rupel pa je popolnoma pravilno z brezhibno tehniko črpal muziko iz skladb in zapustil v poslušalcu dojem zelo lepega muzikalnega doživetja, hkrati pa dokazal, da mu tehnične težave niso nikake težave. G. Lipovšek se je podredil solistu ter poudaril spremljevalni part le na mestih, ki so smela in morala priti do veljave. Oba umetnika sta tvorila v duetu enoto, ki jo moremo le pohvaliti. Mogoče bi velik uspeh večera še potencirala, ako bi v stavkih hitrega tempa nekoliko pohitela ter jih podala še ognjevitejše. Umetnika je občinstvo toplo pozdravljalo in ni štedilo z navdušenjem. »Sloga« namerava intimne glasbene večere nadaljevati; in utegnejo postati zelo priljubljeni komorni večeri.

Samo še danes ob 4., ¼8 in ¼10 uri

OPERETA **Novo!**

ognjevite ljubezni, očarljivega petja, muzike in humorja

Kneginja čardaša

V glavnih vlogah junakinja iz filmov »Dvoje src v ¾ taktu«, priljubljena

Gretl Theimer

novi Rudolf Valentino, lepi pevec

Paul Vicenti

ter vesela humorista, priljubljena **Ernst Verebes** in **Albert Paulig.** Predprodaja vstopnic od 11. do pol 13. popoldne.

Telefon 2124

Elitni Kino Matica

Domače vesti

* **Namestitev učiteljskih novincev.** Z odlokom ministrstva prosvete so postavljeni za učitelje(ice): Podboj Stanislava v Ziliki, Znidarčič Anzelma v Naklem, Mrše Rozalija v Tržišču, Kralj Vilma v Šmihelu pri Novem mestu, Nežima Marija v Trebnjem, Velikonja Gizela v Velenju, Krajc Justina pri Sv. Antonu nad Rajhenburgom, Jeghč Olga v Bukovici, Vičič Zorislava v Verženju, Kutin Elizabeta v Boh. Bistrici, Šoukal Magda na Donački gori, Jerman Marija v Št. Jerneju, Prek Pavla v Dobrepoljanah, Klavs Ana na Vrhu pri Sv. Treh kraljih, Dolžan Egidija v Vačah, Djordjević Radoslava v Framu, Obad Marija v Stari vasi, Verbič Tekla v Sodražici, Štefe Ivan v Sovodnji.

* **Odlikovanje.** Z redom Jugoslovenske krone V. razr. je bil odlikovan g. Ivan Bitenc, učitelj v Mojstrani.

* **Nov advokat.** Advokatska zbornica v Ljubljani razglaša, da je bil 4. t. m. g. Teodor Sbrizaj vpisan v imenik advokatov s sedežem v Gornjem gradu.

* **Poroka.** Poročila se v nedeljo gdč. Roža Rasingerjeva iz Podkorena in g. Rudolf Mulej z Bleda. Obilo sreče!

* **Naval zadnjih dni na pisarno Vodnikove družbe** dokazuje, koliko je še zamudnikov, ki odlašajo s priglasitvijo prav do zadnjega. Da ne bo zmede in nesoglasja, ko bodo knjige izšle, kar se bo zgodilo že v tem mesecu, prosimo vse, ki še žele imeti lepe letošnje knjige, da nemudoma urede zadevo pri poverjeništvu, oziroma v Tiskovni zadrugi, da ne ostanejo brez knjig, kakor se je mnogim zgodilo tani, ker so se prepozno priglasili. Le točnost od strani članstva omogoča tudi pisarni točno poslovanje!

* **Nove nagradne naloge** priobčuje pravkar izišla številka ilustrovane tedenske revije »Življenje in svet«. Naroča se pri upravi: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Mesečna naročnina samo 8 Din.

* **Le Monde Technique et de l'Enseignement« o Jugoslaviji.** Najnovejša številka pariškega časopisa »Le Monde Technique et de l'Enseignement«, ki je glasilo pariškega »L'Institut Polytechnique«, je posvečena Jugoslaviji. Gradivo za to številko je zbral arhitekt Jovan Radenković. Na uvodnem mestu je izšel daljši članek Jeana Bourgoina o kralju Aleksandru, bivši minister Louis Marin je prispeval nekoliko izbranih besed o nerazdružljivi zvezi med Francijo in Jugoslavijo, Robert d'Impreville piše o ministrskem predsedniku gen. Živkoviću. Sledita članka o prosvetnem ministru Maksimoviću in o poslaniku Spalajkoviću. M. Z. Faine piše o politehničnem zavodu, več člankov pa je objavljenih v srbohrvaščini.

* **Marica Lubejeva v govorečem filmu.** Naša ljubka rojakinja, bivša članica mariborskega gledališča in sedaj operetna diva Zagreba gdč. Lubejeva, se je minule dni mudila v Berlinu, kjer je v govorečem filmu »Konec je pesmi« zapela v srbohrvaščini pesem »Ljubav je kao tonfilm«. Gdč. Lubejeva je s svojim glasom in nastopom vzbudila splošno pozornost berlinskih filmskih krogov.

* **Predavanje o Jugoslaviji v Londonu.** V londonskem Poliskem klubu je v sredo zvečer g. Kozlovski predaval o Jugoslaviji. Predavanju je prisostvovalo veliko število članov tamkajšnje poljske kolonije kakor tudi mnogo Angležev.

* **Pripravniki v finančni službi.** Finančno ministrstvo je izdalo obvestilo, da pripravniki za finančno službo ne morejo dobiti stalnosti, dokler ne opravijo predpisanega državnega strokovnega izpita. Če v teku štirih let od dne imenovanja na svoje mesto ne opravijo izpita, jim služba prestane. Za one pripravnike, ki niso imeli prilike opraviti izpit do uveljavljenja tega zakona, se računa kot izpitni rok prvi prihodnji izpitni termin.

* **Petindvajsetletnica smrti pesnika fra. Grge Martića.** Hrvatsko kulturno društvo »Napredak« v Sarajevu priredi jutri spominsko slavnost fra. Grge Martića ob petindvajsetletnici pesnikove smrti. Na poslopju rimskokatoliškega župnega urada se bo odkrila spominska plošča. Ob priliki slavnosti se bodo prodajale značke v korist prosvetnega fonda fra. Grge Martića.

* **Dva zastopnika Jadranske Straže v Pragi.** Admiral jugoslovenske vojne mornarice v p. g. Metod Koch ter znani književnik Bartulović sta predvčerajšnjim v Pragi imela konferenco o skupni borbi za naše more. Konferenca je dosegla velik uspeh. Med odlično publiko je bilo tudi mnogo narodnih poslancev. Jugoslovenska gosta sta si ogledala instalacijo pristanišča na Vltavi. Gosta sta v Pragi bila povsod predmet prisrčnih simpatij od strani praškega prebivalstva.

* **Fašisti napadajo goriškega nadškofa.** Kakor javljajo zagrebške »Novosti«, se je goriški nadškof msgr. dr. Sedej začel zavzemati za preganjane slovenske duhovnike v Julijski Krajini. Ob priliki konstituiranja goriške provincijalne uprave ga je prefekt pozval na kosilo, pri katerem ga je fašistični pokrajinski tajnik Avenanti zaprosil, naj duhovščini prepove slovenske pridige, nakar mu je nadškof odgovoril: »Jaz sem katoliški škof in moram skrbeti za duše svojih vernikov. Sicer vas pa opozorim, da sem Slovenec.« Nato je, kakor piše omenjeni list, začel »Popolo di Trieste« gonjo proti dr. Sedeju. Goriška policija je v zadnjem času označila pet slovenskih duhovnikov kot politično sumljive.

* **Koncert Učiteljskega pevskega zbora v Trbovljah,** za katerega vlada že sedaj veliko zanimanje, bo šele 7. decembra in ne že ta mesec, kakor je razširjeno med zasavski prijatelji lepe pesmi.

* **Poplave v naših južnih krajih.** Kakor poročajo iz Cetinja, so zaradi trajnega deževja v zadnjih dneh močno narasle reke Zeta, Morača in Cijevna ter poplavile bližnje vasi in poljane. Pod vodo je bilo devet vasi in približno štiristo hiš. Promet med posameznimi vasmi se je vršil s pomočjo čolnov, promet na progi med Podgorico in Plavnico pa je bil predvčerajšnjim ustavljen. Ljudskih žrtev na srečo ni bilo.

ZIMSKE OBLEKE

raglane, suknje, trenchcoate in usnjate suknjiče kupite najceneje pri konfekcijski industriji

JOSIP IVANČIČ, Ljubljana, Dunajska 7
326

* **Lovec ujel živo bobnarico.** Iz Ptuja prihaja poročilo o zanimivem lovskem plenu. Tamkajšnji lovec g. Albrecht je v lovišču pri Hodošah vjel odraslo bobnarico, ki ni mogla uteči. V žrelu je namreč imela 13 centimetrov dolgo ribo, ki je ni mogla pogoltniti. Živalca je bila v nevarnosti, da se zaduši. Le temu dejstvu je pripisati, da je redki tič zaradi onemoglosti prišel v lovcu v roke.

* **Nezgoda pri Velikih Laščah.** Na državni cesti pri Velikih Laščah je v četrtek padel z motornega kolesa Visko Kordiš, podpreglednik finančne kontrole, in dobil precejšnje poškodbe na glavi. Prepeljati so ga morali v ljubljansko bolnico.

* **Obup zaradi alkohola.** Vaščane gorskih vasic pri Sv. Andreju in na Sv. Petra hribu v Polhograjskih dolomitih je presenetila te dni čudna najdba. Ljudje so našli sredi gozda mlajšega moškega, dokaj čedno opravljenega z nizkimi čevlji in rjavkasto obleko. Mladenič je bil že mrtev — prazna steklenica lizola je pojasnila ostalo. Truplo so prepeljali v škofjeloško mrtvašnico. Kakor so dognale poizvedbe, je izvršil samomor neki delavec, doma iz Kovorja pri Tržiču, ki je bil sicer precej vdan alkoholu. V ganljivem poslovilnem pismu svojim domačim navaja pokojnik, da ga je k obupnemu koraku dovedlo spoznanje, da ga bo edino le smrt rešila demona alkohola, ki je zavladal nad njegovim življenjem.

* **Nazarenci pred kazenskim sodiščem.** Pred sreskim sodiščem v Pančevu je 5. in 6. t. m. sedelo na zatožni klopi 142 nazarencev, ki so bili obtoženi po členu 9. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Nazarenstvo se je v Novem Sadu precej vkorenilo in njegovi fanatični pristaši so si v Novem Sadu zgradili skupen dom, kjer so se vsak večer snajali. Ko jim je oblastvo prepovedalo shode v njihovem domu, so se začeli shajati v privatnih hišah. Policija jim je tudi te sestanke prepovedala, a brez uspeha. Zato je oblastvo nastopilo sodno pot in tako je prišlo na zatožno klop 142 nazarencev. Sodišče je obsodilo vsakega obtoženca na 400 Din globe. Proti razsodbi so se pritožili tako obsojenci kakor tudi državni tožitelj.

* **Ne sme v gostilno.** Pri včerajšnji notici pod tem naslovom se je pripetila pomota. Okrajno sodišče v Kranju je zabranilo obisk gostilen Karlu Zadražniku do 7. novembra 1931 (ne do 7. t. m.).

* **Zagoneten roparski napad** je bil v sredo popoldne izvršen v prostore Čebelarskega društva na Obali vojvode Stepe v Sarajevu. V prostorih je bila navzoča samo tajnica društva Josipina Tomsova. Sedela je za mizo in pisala. S hrbtom je bila obrnjena proti vratom ter zaradi tega ni opazila, da se je nekdo vtihotapil v sobo. Neznanec jo je udaril za vrat, da se je onesvestila, potem pa ji je vrgel vrečo na glavo ter jo zadrgnil. Ko je pozneje prišla postrežnica v lokal, je našla tajnico nezavestno na tleh. O dogodku je bila obveščena policija, ki je ugotovila, da je napadalec prevrnil vse predale ter odnesel vso gotovino iz blagajne. Ko se je tajnica zopet osvestila, je povedala, kako se je dogodek izvršil, ni pa mogla podati opisa napadalca, ker ga ni videla. Po njeni izjavi je bilo v blagajni 4000 Din društvene gotovine in 1000 Din njenega denarja. Policija vodi preiskavo, a doslej brez uspeha.

* **Obleke in klobuke kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

Premiera! Popolnoma novo!

HARRY PIEL

v senzacijonalnem najnovejšem filmu

Ukradeni auto

Velesenzacije! — Berlinsko velemestno vrvenje. — Borba s tatovi avtomobilov.

Ob 4., pol 8. in 9. zvečer.

KINO IDEAL

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2 stanje barometra 3. temperaturo 4. relativno vlago v % 5. smer in brzino vetra, 6 oblačnost 1—10 7. vrsta padavin 8 padavine v mm.

dne 7. novembra 1930.

Ljubljana: 7. 763.8, 7. 92, NNW 2, megla, 10, dež, 6.4. **Maribor:** 7. 761.9, 4. 95, mirno 0, —, —. **Mostar:** 7. 764.6, 14, 94, mirno, 10, dež, 8.0. **Zagreb:** 7. 763.2, 9, 95, WSW 2, 8, dež, 3.0. **Beograd:** 7. 762.6, 13, 67, SE 4, 8, dež, 0.2. **Sarajevo:** 7. 764.4, 12, 65, SW 4, 8, —, —. **Skoplje:** 7. 767.3, 3, 92, mirno, 0, —, —. **Kumbor:** 7. 765.9, 18, 85, SE 6, 10, dež, 6.0. **Split:** 7. 764.5, 17, 86, SSE 6, 8, dež, 2.0. **Podgorica:** 7. 767.4, 12, 98, mirno, 10, dež, 4.0. **Vis:** 764.8, 13, 94, W 10, 9.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 14, najnižja 6.6, v Mariboru 3, v Mostaru 8, v Zagrebu 9, v Beogradu 10, v Sarajevu 10, v Skoplju 2.

Solnce vzhaja ob 6.45, zahaja ob 16.40, luna vzhaja ob 17.21, zahaja ob 9.27.

Iz Ljubljane

u— **Smrt matere konzula g. Neuvilleja.** V Versaillesu je preminila 6. t. m. vdova ga. Neuvillejeva, mati francoskega konzula v Ljubljani, g. Emmanuela Neuvilleja. G. konzulu naše globoko sožalje!

u— **Novinarski koncert** se bo tudi letos vršil dne 1. decembra. Zaradi pomena te velike, edinstvene tradicionalne prireditve na narodni praznik se naprošajo p. n. društva, da ta večer ne organizirajo posebnih prireditev.

u— **Bivša operna pevka v Ljubljani ga. Staller-Stotterjeva** je nastopila te dni v graški operi kot Desdemona v »Otelu«. Kritika se o njeni vlogi izraža zelo pohvalno. »Tagespost« hvali »njen tipično bistri italijanski sopran«, »njena elegija je zvenela uprav prelestno.« »Arbeiterwille« poveličuje poleg glasu, ki je posebno prikupen v liričnih prizorih, lepoto njene odrske figure in znatno eleganco njene igralske interpretacije. »Tagblatt« poudarja, da je graška opera dobila z go. Staller-Stotterjevo prvovrstno moč. »Njen rahel organ, ki je v višini in nižini enako izdaten, je obvladoval lirično prisrčnost še bolj nego dramatsko izrazljivost.« Ga. Staller-Stotterjeva bo v kratkem gostovala tudi v Ljubljani.

u— **Iz gledališča.** Drama vprizori drevi Andrejevega dramo »Mladoletje«. V posameznih slikah bo pel zbor razne znane ruske pesmi in narodne popevke. Za red A. — Druga mladinska predstava letošnje sezone bo v nedeljo ob 15. v drami. Vprizori se priljubljena mladinska igra »Janezek Nosanček«. Cene znižane. — »Gospa ministrica«, komedija Branislava Nušića, ki je pri premijeri in reprizi izvrstno zabavala občinstvo, se ponovi v nedeljo ob 20 pri znižanih cenah. — Drevi se bo pela operета »Grof Luksenburški«. Ob tej priliki se poslovi od občinstva in kolegov znana igralka ga. Vera Danilova-Balatkova. Gospa je bila članica našega gledališča z malim presledkom nad 20 let. Nastopala je v drami, operети in operi z vidnimi uspehi. Opozarjamo vse ljubitelje gledališča na to predstavo z željo, da bi pri polnem gledališču pozdravili odhajajočo priljubljeno igralko in pevko. Predstava izven abonmaja pri znižanih cenah. — V nedeljo ob 15. bo priljubljena Čajkovskega opera »Evgenij Onjegin«. Naslovno partijo bo pel Primožič, v važnejših vlogah nastopijo Majdičeva, Gostič in drugi. Dirigent Štritof. Izven abonmaja. Cene ljudske. Zvečer ob 20. bo premijera operete »La Mascotte« (Angel sreče). Delo so naštudirali dirigent Štritof, režiser Kreft in plesni mojster Golovin. Načrte za kostume je skiciral Uljaniščev, modele za girls in toalete princese in vojvodinje je izdelal atelje »Miss« pod vodstvom Polaka. Nastopijo Poličeva, Šporova, Drenovec, Janko, Peček, Povhe in baletni zbor z Golovinom in drugi. Cene običajne.

u— **Otvoritvena predstava na Šentjakobskem odru.** Danes v soboto in jutri 9. t. m. bosta na Šentjakobskem odru otvoritveni predstavi. Vprizori se popolnoma nova veseloigra v treh dejanjih »Križni pajek«. Upamo, da bo izvrstno zabavala občinstvo, ker vsebuje mnogo neprisiljenega situacijskega in besednega humorja. Pri predstavi bo oddajala tvrdka »Radiobar« iz prijaznosti krasne godbene komade. Vstopnice so v predprodaji v trgovini g. Miloša Karničnika na Starem trgu.

u— **Koncert komornega kvarteta iz Dresdena.** Kakor že javljeno, bo koncertiral v torek 11. t. m. v Ljubljani komorni kvartet iz Dresdena. Mirno lahko trdimo, da je ta kvartet eden najboljših, kar jih koncertira po Evropi. Za torkov koncert so določili po en Hindemithov, Debussyjev in Beethovnov godalni kvartet. Opozarjamo občinstvo na ta prvovrstni koncert, ki bo v dvorani Uniona. Cene so nizke koncertne samo zato, da se morejo udeležiti redkega umetniškega užitka vsi sloji naše koncertne publike. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

u— **Sokolska župa Ljubljana.** Sprejema predsednika vlade g. Pera Živkovića se udeleži Sokolstvo v kroju. Zbirališče ob 9.30 na telovadišču Sokola I na Taboru.

u— **Vsa pevska društva, ljubljanska in iz bližnje okolice,** poziva uprava Hubadove župe JPS, da se udeleže v nedeljo sprejema ministrskega predsednika. V ta namen se zberejo moški zbori točno ob 9. dopoldne v pevski dvorani Glasbene Matice, kjer bo kratka vaja, ženski zbori pa ob ½10 pred poslopjem Glasbene Matice v Vegovi ulici, odkoder odkorakajo vsi skupaj na glavni kolodvor. Društva naj prineso s seboj svoje zastave. V interesu dostojnega nastopa naj se vsi zbori drže točno gornjih navodil.

u— **Društvo »Soča« v Ljubljani vabi** člane iz mesta in okolice k slavnostnemu sprejemu predsednika vlade generala Petra Živkovića in ostalih ministrov v nedeljo 9 t. m. Zbirališče ob ½10, zjutraj pred kavarno Evropo. Vsak udeleženec naj prinese s seboj navaden znak.

u— **»Matterhorn« še danes v Matici.** Čudovito lepi film »Matterhorn«, ki nam razkriva v očarljivih slikah lepote visoko alpinskega sveta, ponovi ZKD glede na ogromno včerajšnjo udeležbo občinstva še danes ob ½3. popoldne v elitnem kinu Matici. Zadnja prilika, da si ogledate to lepo filmsko delo. Za jutri napovedani film **»Popolni zakon« se preloži** na kasnejši čas.

u— **Lutkovno gledališče Sokola Ljubljana** vprizori kot letošnjo otvoritveno predstavo »Doktor Faust« v 5 dejanjih s predigro v nedeljo 9. t. m. ob 16. popoldne v Narodnem domu. Vhod z Bleiweisove ceste. Nove dekoracije naslikal g. Skružny.

u— **Starešinska zveza »Jadrana«** ponovno vabi vse gg. starešine na pozdravni večer novincev JNAD »Jadrana«, ki bo drevi ob 20. v prostorih hotela Tivolija.

u— **Redna skupščina Sveta slušateljev** ljubljanske univerze se bo vršila v petek 21. t. m. ob pol 15. v zbornični dvorani univerze.

u— **Združenje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana,** priredi za svoje člane in njihove goste skupen ogled gradnje palač Pokojninskega zavoda na oglu Dunajske ceste in Gajeve ulice pod strokovnim vodstvom gg. inž. Dimnika in stavbenika Bricelja. Sestanek udeležencev v soboto 8. t. m. ob 15. pred vhodom na imenovano stavbišče v Gajevi ulici.

u— **Popravek.** Včerajšnjo notico o koncertu popravljamo v toliko, da bo koncert vijolinskega virtuoza Rupla, koncertnega basista Rusa in pianista Lipovška v nedeljo ob 20 v gimnazijski telovadnici.

u— **Ljudska univerza za vajence.** Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani priredi za obrtniške vajence v ponedeljek 10. t. m. ob ½7. zvečer v veliki dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu (vhod iz Streliške ulice) poučno predavanje o primitivnem človeku kot obrtniku. Na predavanje so vabljeni tudi obrtniški mojstri. Vstopnina prosta.

u— **Šentjakobska knjižnica v Ljubljani,** Stari trg 11, je izposodila oktobra na 4023 strank 15.013 knjig. Knjižnica ima v prometu nad 28.000 knjig in vpisanih obiskovalcev 13.000. Posluje vsak delavnik od ½4. do ½8. zvečer in izposoja vsakomur kdor se zadostno legitimira, najlepše slovenske, srbskohrvatske, češke, ruske, poljske, nemške, francoske, italijanske, angleške in esperantske knjige ter modne liste. Na razpolago tiskani imeniki knjig. Knjige se posojajo tudi na deželo po pošti. Izposojilni rok tri tedne, za znanstvene knjige štiri tedne za Dravsko in Savsko banovino, za druge banovine še po en teden več.

u— **Vojni invalidi in vdove** naj takoj pridejo po premog k krajevnemu odboru UVI v Ljubljani, šentpetrska vojašnica. Legitimacije predložiti!

u— **Nepreviden avtomobilist.** Na križišču Miklošičeve in Dalmatinove ceste se je v četrtek popoldne okrog 15. zaletel v kolesarja Ivana Paherja, mizarskega pomočnika iz Ljubljane, tovorni avto 2—25 in ga s kolesom vred treščil nekaj metrov daleč v delavca Antona Javornika z Ilovice. Kolesar in delavec sta padla na tla in se precej potolkla. Kolesar zatrjuje, da je vozil šofer prenaglo, ta pa pravi, da ga je hotel Paher prehiteti in je tako prišel pod avto.

u— **Voziček so mu ukradli.** Mesarju Antonu Lagmeistru je te dni nekdo izpred hiše na Sv. Jerneja cesti 53 odpeljal ročni voziček.

u— **Z nožem v vrat.** Včeraj okrog 24. je bil v Wolfovi ulici prijet 25 letni hlapec Blaž Čolnar, ki je malo poprej z nožem sunil v vrat akademika Ludovika K. in ga neznatno ranil. Čolnar je na policiji priznal dejanje, zagovarjal se je pa, da ga je akademik brez vsakega povoda prvi udaril. V Wolfovi ulici je bila zbrana večja družba dijakov, ki so se glasno prerekali. Ko je prišel Čolnar s prijateljem mimo, ga je eden udaril po glavi. V jezi je potegnil nož iz žepa in sunil nasprotnika. Dijaki, ki so bili zaslišani kot priče, pa zatrjujejo, da Čolnarja ni nihče napadel ali izzval. Policija je Blaža, ki je rad agresiven, izročila sodišču. Akademika K. so morali prepeljati v bolnico, kjer so mu zašili rano. Včeraj dopoldne je že lahko odšel domov.

Kupujte samo

PENKALA BATERIJE

ker gorè najdalje! 300

Meinl Čaj

TVRDKA

JULIO MEINL

D. D.

podružnica

ŠELENBURGOVA 3

vljudno vabi na današnje

poskusno kuhanje čaja!

Vsakdo dobrodošel!

nove žetve

15523

DANES

Martinov večer

SOKOL ŠIŠKA — V REININGHAUS.

PLES. 15508

ODVETNIK

DR. STARE EMIL

se je PRESELIL s svojo pisarno v Ljubljani iz Tavčarjeve ulice štev. 4

v Pražakovo ulico 15

(palača Pokojninskega zavoda na Miklošičevi cesti, vhod Pražakova ulica).

15493

Tudi Vas žeja

po užitku. Užitek si lahko pripravite, ako dodaste vodi za pranje in kopanje Isla Eau de Cologne kopalno sol, Isla Chypre kopalno sol in Isla Koniferen kopalno sol, proizvode kopališča Ischl. Te soli Vas bodo osvežile in okrepile in Vam podale mladeniško svežost in izgled. Zahtevajte izrecno Isla kopalne soli! 346-3

HOTEL „BELLEVUE“

priredi danes za svoje cenjene goste prijeten

MARTINOV VEČER

z godbo in plesom do 2.

Dva lepa dobitka dobijo najsrečnejši gosti brezplačno, in sicer:

pitano pečeno obloženo gos in pitanega pečenega obloženega kapuna.

V nedeljo običajna GODBA in PLES.

15507

KINO DVOR

Telefon 2730.

Novo! Premiera!

MORALA O POLNOČI

Prekrasna drama z nepozabno vsebino in najboljšimi igralci. V glavni vlogi

CAMILLA HORN

Vsi sedeži pri vseh predstavah po **4 Din**

Predstave ob 4., pol 8. in 9. zvečer.

u— **Plesne vaje Sokola Ljubljana III.** se bodo vršile redno vsako soboto od 20. do 24. v suterenski dvorani hotela »Miklič« nasproti glavnega kolodvora. Otvoritveni plesni večer bo, v soboto 8. t. m. Vabljeni!

u— **Jutri plesna vaja** ob 3. popoldne v hotelu Bellevue.

u— **Redna plesna vaja SO Preporoda** bo drevi ob pol 20. v areni Narodnega doma. Plesni mojster g. Jenko bo nadaljeval pouk letošnjih plesnih novosti. Novince opozarjamo, da jim bo g. Jenko točno ob napovedani uri na razpolago. Vljudno vabljeni.

u— **Sobotni plesni tečaj Jenkove šole drevi ob 20. v Kazini (»Zvezda«). Novi člani** se še sprejemajo.

u— **Čajanka s plesom vsako nedeljo ob pol 9. zvečer v balkonski dvorani »Kazine«.** Vabljeni ljubitelji plesa! Vodstvo: **Jenko.**

u— **Drevi ob 20. Martinov večer** šentpeterske podružnice v restavraciji na glavnem kolodvoru in šentjakobsko-trnovske podružnice v gostilni pri Češnovarju, Dolenjska cesta.

u— **Perilo moško in žensko sprejme v pranje in svetlolikanje L. J. LENARD, Kolodvorska ulica 23.**

Iz Maribora

a— **Iz gledališča.** Danes se bo pela priljubljena moderna operета »Aleksandra« za ab. A in kup. V nedeljo ob 15. se bo ponovila Shakespearejeva klasična komedija »Sen kresne noči«. Sodeloval bo celotni orkester z Mendelssohnovo spremljavo k delu. Navadne dramske cene. Zvečer bo premijera Audranove operete »Lilka«, zelo vesela vsebina in prisrčna muzika. Režira in tenorsko partijo poje g. Trbuhović, dirigira g. Herzog. Ples je naštudirala gdč. Erna Kovačeva. Nastopi kot gost bivši član g. A. Harastović. Naslovno partijo poje pri premieri gdč. Udovičeva.

a— **Novi odbor podružnice Jugoslovenske Matice,** izvoljen na zadnjem izrednem občnem zboru, se je na četrtkovi seji konstituiral takole: predsednik prof. Robert Kenda, podpredsednik Josip Mohorko, tajnik Anton Brandner, blagajnik Lojze Doležal, odborniki: prof. Jan Šenivy, Ivan Perhavc, Albert Koruza, Janko Furlan, Stanko Detela, Ivan Hochmüller, Ivan Kramer, Ferdo Karis, Peter Maroh, Josip Bratoš; pregledovalca računov profesor Matija Dolenc in prof. Karel Prijatelj. Podružnica bo skupno s sresko organizacijo Narodne odbrane koncem tega meseca najela lokal, nakar se bo pričelo intenzivnejše delovanje. Ministrskemu predsedniku se izroči posebna spomenica glede Koroške.

a— **Obrtno gibanje v Mariboru.** Pretekli mesec je bilo v Mariboru izdanih 9 novih, izbrisanih pa je bilo istočasno 8 starih obrtnih pravic.

a— **Telovadba otrok** do sedmega leta je vsak ponedeljek in sredo ob 3.45 v Cankarjevi telovadnici. Lavrenčič Ivan.

ZDRAVNIK

DR. FR. DELAK

ordinira od 9.—12 in od 2.—4. ure

KOROŠČEVA UL. 21. 14839

a— **Kopališka ulica zopet odprta za promet.** Tlakovanje kopališke ulice je v spodnjem odseku med Tattenbachovo ulico in Ulico ob jarku končano in je ulica sedaj za redni promet odprta. S tlakovanjem glavnega dela ulice pa bo pričela mestna občina šele prihodnjo pomlad.

a— **Novi grobovi.** V Vetrinjski ulici je v četrtek umrl 64-letni starinar Franc Celcer. Včeraj je umrla v Strmi ulici 31-letna zasebnica Marta Schrott. V Jezdarski ulici je preminula 65-letna hišna posestnica Marija Gruberjeva, na Aleksandrovi cesti pa bivši trgovec Silvester Fontana v visoki starosti 91 let.

a— **Delo dobe:** 3 krojači, 4 čevljarji, 3 delavci, 2 mizarja, 1 fotograf, 1 sodar, več vajencev za razne obrti, 3 šivilje, 2 pletilji in 1 štepatica. Interesenti naj se obrnejo na borzo dela v Mariboru.

a— **Nezgoda.** Ko so v četrtek popoldne okrog 17. na nogometnem igrišču v Ljudskem vrtu igrali nogomet, je žoga padla čez ograjo v vrtnarijo mestnega Olepševalnega društva. 18-letni dijak Danilo K. je splezal čez plot ponjo, pri tem pa je s plota padel na drugo stran v vrtnarijo in tam na kup steklovine. Ker se je močno porezal in je hudo krvavel, so ga odpeljali z rešilnim avtom v bolnico.

Iz Celja

c— **»Utopljenca« v mestnem gledališču.** V torek 11. t. m. zvečer ob 20. uprizori igralska družina Dramskega društva v Celju v mestnem gledališču duhovito Nestroyevo komedijo »Utopljenca« v režiji g. Veluščka. Vsak naj si po možnosti nabavi vstopnice že v predprodaji v knjigarni Goričar & Leskovšek na Kralja Petra cesti, da ne bo na večer predstave prevelikega navala pri gledališki blagajni.

c— **Vojaško pokopališče v Celju** je nudilo na praznik Vseh svetih prav lepo sliko. Mestna občina je s pomočjo vojaštva očistila in popravila grobove ter z zelenjem in smrečjem okitila mogočna stebra pri vhodu na vojaški del mestnega pokopališča. Obenem je nabavila 1500 sveč, ki so gorele v spomin stotinam in stotinam umrlih vojnih žrtev z vseh delov bivše monarhije. Učenke tukajšnje mestne osnovne, okoliške osnovne in meščanske šole so okitile vse grobove s svežim, živobarvnim cvetjem. Istotako so se dobro izkazali celjski skavti. Ker večina križev na posameznih grobeh trohni in razpada, bi bilo treba misliti na ustanovitev posebnega odbora, ki bi s pomočjo mestne občine ter drugih korporacij in društev končno uredil pokopališče in oskrbel enotne, trajne kamnite križe. Vzemimo si za vzgled samo prekrasno urejeno pokopališče italijanskih vojnih ujetnikov pri Sv. Križu na Ljubljanskem polju.

e— **V preudarek vodstvu mestnega avtobusa.** Ob Vseh svetih so mestni avtobusi, ki so vozili na mestno in okoliško pokopališče, napravili nedvomno prav dobro kupčijo. Slično kupčijo bi mestno avtobusno podjetje lahko napravilo še večkrat, in sicer v primerih večjih pogrebov, zlasti ob slabem vremenu. V takih primerih bi moralo avtobusno podjetje postaviti na primerno mesto za vsako pokopališče po en ali več avtobusov, pač po številu udeležencev. Pogrebci bi bili podjetju zelo hvaležni, atobusi pa bi lepo zaslužili, namesto da bi stali brez koristi v garaži. Nujno potrebno pa bi bilo čim prej popraviti cesto na mestno pokopališče pri odcepu od velike ceste pred Piškovo gostilno v Čretu. Tam je zdaj globok jarek, na katerem se avtobus lahko brez večjega truda prevrne.

e— **»Svoboda« v Celju** priredi v nedeljo ob 15.30 v Narodnem domu velik pevski koncert, pri katerem bodo sodelovali pevski zbori »Svobode« iz Maribora, Hrastnika, Zabukovce ter Celja. Pred koncertom bo predaval o pomenu petja pisatelj Cerkvenik iz Ljubljane.

e— **Čudna najdba listnice.** V rezervoarju za vodo v stranišču neke delavnice Za kresijo je bila najdena predvčerajšnjim velika rjava moška listnica, napolnjena z raznovrstnimi papirji in listinami. Denarja v listnici ni bilo. Očividno je nekdo izmaknil listnico, vzel iz nje denar, nato pa jo vrgel v rezervoar, ker je zaradi velikosti ni mogel odstraniti s pomočjo vode v kanal. Lastnik naj se zglasi na celjski mestni policiji.

e— **V pijanosti okraden.** V Kreuhovi gostilni v Gubčevi ulici je popival v sredo ves dan kamnoseški pomočnik Anton Čretnik, ki je zaposlen v kamnolomu v Vuzenici. Da mu ni bilo dolgčas, je gostil in napajal tudi razne sumljive ljudi. Ob 23. je Čretnik kljub vinjenosti opazil, da mu je zmanjkalo iz suknjičevega žepa okrog 600 Din. Zadevo je prijavil nemudoma policiji, ki je del Čretnikovih pajdašev polovila in preiskala, a tatu ni mogla odkriti.

Iz Kranja

r— **Odlikovanja.** Vodnik kranjske orožniške čete, podporočnik g. Mihajlo Mašić je bil za vestno službovanje odlikovan s srebrno medljo. Že peto odlikovanje, medaljo za vojniške vrline pa je prejel narednik-vodnik iste čete g. Ivan Javornik. Z Jugoslovensko krono V. stopnje sta bila odlikovana rezervna podporočnika g. Rot Valter, uradnik »Jugobrune«, in g. Miljutin Kavčič, bančni uradnik. Vsem odlikovancem iskreno čestitamo.

r— **Koncertni pevski nastop** bo v nedelio 9. t. m. in ne v soboto 8. t. m.

r— **Nesreča pri delu.** Pri kritju novozgrajenega objekta tovarne »Jugočeške« je bil zaposlen tudi tesar Jakob Beton iz Predoselj. Pri prenašanju precej dolgega tramu je Jakob Beton izgubil ravnotežje, omahnil preko ograje in s tramom vred padel 4 in pol m v globino. Nesrečnik je priletel na kup kamenja in obležal nezavesten; prebil si je glavo na desni strani senc. Delavec Kavčič, katerga je na nesrečo opozorilo šele vzdihovanje ponesrečenca, je obvestil o dogodku uradništvo tovarne. Došli zdravnik je ponesrečenca obvezal, reševalni avto gasilnega društva pa ga je pozneje prepeljal na dom.

Iz Kamnika

ka— **Predavanje o čuvanju zdravja.** OUZD v Ljubljani je po svoji ekspozituri v Kamniku najavil za nedeljo 9. t. m. ob 9. dopoldne v dvorani Narodne čitalnice predavanje o čuvanju zdravja, o preprečevanju nezgod in o prvi pomoči. Predaval bo poleg ljubljanskega predavatelja tudi tukajšnji zdravnik g. dr. Matjašič. Predavanje bo zvezano s predvajanjem skioptičnih slik in bo zelo koristno. Vstopnine ne bo.

ka— **Društveno gibanje.** Kakor čujemo, bo priredil **Kamniški salonski orkester** svoj prvi koncert v dvorani Narodne čitalnice. — **Dramski odsek Narodne čitalnice** je to sezono nekoliko pozen; pripravlja »Legijonarje«, kjer bosta sodelovala »Lira« in Kamniški salonski orkester. Nastopilo bo mnogo oseb in bo težava baš v tem, kajti igralcev jim zelo primanjkuje. — Umestno bi bilo, da se tudi v Kamniku ne pozabi na **»Martinov večer«.** — **Plesna šola,** ki jo ima letos Narodna čitalnica, bo v soboto otvorjena. Plesa željnih je precej, mnogo jih pa hodi rajši k Jenku v Ljubljano.

ka— **Škrlatinka v Kamniku.** Županstvo je v četrtek opozorilo z razglasom po mestu na dolžnosti svojcev, ako bi se še nadalje pojavljala škrlatinka. Pretekli teden je zbolela mala deklica in sedaj so se pojavili trije novi primeri. V prvem primeru so bile takoj ukrenjene varnostne odredbe in je mala bolnica izolirana tako, da se bolezen tam ne more širiti.

Z Jesenic

s— **Dva sveža grobova.** Na Koroški Beli je po krajši bolezni preminul v 47. letu starosti Josip Zupančič, preddelavec v tovarni na Savi. Močan kakor hrast je v kratkem času podlegel zavratni bolezni. Pokojnik, ki je bil izredno dober, simpatičen in razumen mož, zapušča žalujočo vdovo in dva nepreskrbljena otroka. — Na Savi pri Jesenicah pa je po daljši bolezni umrl v 55. letu starosti g. Anton Noč, hišni posestnik in bivši tovarniški delavec na Savi. Pokojnik, ki je bil pošten in značajen človek, zapušča mnogo otrok, ki pa so razen treh vsi preskrbljeni. — Naj bo pokojnikoma ohranjen lep spomin, težko prizadetim preostalim pa naše iskreno sožalje!

s— **Sokolski obrambni odsek** ponovi v soboto 8. t. m. ob 20. in v nedeljo 9. t. m. ob 15. lepo mladinsko igro »V kraljestvu palčkov«. Stariši in prijatelji dece pridite pogledat, kaj znajo naši malčki. Scenerijo je izvršil v ta namen brat Josip Čebulj. Orkester vodi brat Kleč!

Z Bleda

bl— **Dva močna vrelca** so odkrili delavci pri kopanju temelja, kier bo podaljšek Parkhotela. Voda, ki precej ovira delavce pri delu, vre z velikansko silo in v ogromni množini iz zemlje ter se izliva skozi predor pod cesto v jezero.

Iz Krškega

kr— **Sokol v Krškem** otvori v nedeljo 9. t. m. plesno šolo v sokolski dvorani. Vaje bodo vsako nedeljo in sredo ob 20., za novince pa ob pol 20. Ob istih dneh bo tudi vpisovanje. Poučevali se bodo vsi moderni plesi. Šolo bo vodil znani plesni mojster g. Ljubič. Vstop je dovoljen le članom Sokola in uvedenim gostom.

kr— *Najdeno.* Trgovec g. Butkovič je našel na cesti med Krškim in Leskovcem ovoj krojaških risb, ki nosijo ime Pavlin Mihael. Risbe je dobiti pri najditelju v Leskovcu.

Iz Braslovč

br— **Odlikovanja.** Z redom jugoslovenske krone 5. stopnje so odlikovani rezervni pešadijski podporočniki: g. Adolf Polanc s Polzele, g. Silvo Košutnik iz Št. Pavla, g. Makso Tomažič iz Braslovč. Čestitamo!

br— **Savinja zopet grozi.** Po vztrajnem deževju zadnjih dni je Savinja zopet močno narasla. Velikanska množina umazane vode se v divjem tempu vali preko čeri, skal in jezov z votlim grmenjem. Tu utrgajo besni valovi kos zemlje, tam se zruši spodjeden breg, zopet drugod si je reka izlizala velik zaliv in razširila svojo strugo.

br— **Prireditve.** V nedeljo popoldne bodo gostovali na Legantu igralci gasilnega društva iz Griž z zabavno burko »Pred poroko«. — Istega dne bo gostoval v Kapli v dvorani g. Radiška dramski odsek Sokola z Vranskega z igro »Ploha«. — Priporočamo obe prireditvi!

br— **Kino.** V začetku tedna je dospel k nam kino cirkusa Wertheim, ki ima na programu dobre filmske komade. Zanimanje za predstave pa je prav malenkostno.

Iz Šoštanja

št— **Zlato poroko praznujeta** danes zakonca trgovec g. Ivan Kopušar in soproga Marija v Šoštanju. Dopoldne bo slovesna maša. Jubilantoma naše iskrene čestitke!

št— **Predavanje s skioptičnimi slikami** z naslovom »Potopisne črtice iz Primorja« priredi Pevsko društvo v Velenju v hotelu g. Ivana Raka v nedeljo 9. t. m. ob 10. Pred predavanjem zapoje društveni pevski zbor pesmi »Oj Doberdob« in »Buči morje adrijansko«. Vstop prost! Vabljeni vsi!

št— **Nobeden človekoljuben Šoštanjčan** ne manjkaj na čajanki drevi v Sokolskem domu.

Iz Konjic

nj— **Smrtna kosa.** Rodbini upravitelja g. Pavla Mravljaka v Zrečah je umrl 9letni sinček Ljuban, ki ga bodo pokopali v nedeljo ob 15. Žalujoči rodbini naše iskreno sožalje!

Iz Ptuja

j— **Prva opereta v letošnji sezoni se bo pela v ptujskem gledališču** v ponedeljek 10. t. m., gostovalo bo mariborsko gledališče s šlager-opereto »Aleksandro«, ob kateri priliki bo nastopil prvič v Ptuju bivši prvak beograjske operete sedaj režiser Narodnega gledališča v Mariboru, ki bo pel tudi glavno tenorsko partijo. Kljub temu, da bo sodeloval ves operetni ansambl, zbor, statisti in orkester, veljajo navadne operne cene. Gostovanje se bo vršilo le, ako bo do sobote 8. t. m. gledališče razprodano.

Iz Ljutomera

lj— **Martinovo tombolo** s plesom priredi Sokol v nedeljo 9. t. m. popoldne v Sokolskem domu. Priljubljena prireditev bo gotovo tudi letos privabila številno občinstvo, ter so dobitki lepi in številni.

lj— **Kolo jugoslovenskih sester** bo 23. t. m. priredilo čajanko v prid ubožni deci. Opozarja že sedaj svoje prijatelje na to prireditev.

Iz Murske Sobote

mr— **Martinovanje.** V soboto 8. t. m. priredo agilne kolašice v vseh prostorih hotela »Krona« Martinov večer z bogatim sporedom. Pripravljajo se šaljive in pevske točke.

mr— **Prekmurska živina** se še vedno najdražje plačuje in sicer prima telice po 10 Din kg in biki po 9.50 Din kg. Vendar pa je v zadnjem času cena nekoliko popustila, ker ni eksport več tako močan kakor je bil.

GOSPODARSTVO

Uveljavljenje carinske novele

»Službene Novine« od 6. t. m. objavljajo zakon o spremembah in dopolnitvah tarifnih številk uvozne in izvozne tarife predloga zakona o splošni carinski tarifi. Kakor smo že poročali, se s tem zakonom znatno povišajo številne agrarne carine (predvsem na žito, sočivje, krompir, fižol, slanino in mast); vrhu tega pa nam prinaša ta carinska novela višjo carino na drva za gorivo, na gramofone in gramofonske plošče ter novo carino na bencol. Povišane carine so stopile v veljavo na dan objave v »Službenih novinah«, to je v četrtek 6. t. m.

V koliko bodo te višje uvozne carine vplivale na ceno prizadetih agrarnih proizvodov je danes še težko reči. Dokler imamo namreč v teh proizvodih, zlasti v žitu, viške, razpoložljive za izvoz, in smo tudi zaradi tržne situacije primorani izvažati, toliko časa carina ne more povzročiti višjih cen, ker se morajo naše cene držati izvozne paritete. Ko pa bodo presežki izvoženi in bo naše domače konsumno tržišče samo absorbiralo blago, ki prihaja na trg, tedaj se pri nas lahko cena razvija več ali manj neodvisno od cene na svetovnem trgu. Pri taki tržni situaciji se cene lahko dvignejo do uvozne paritete, ki je seveda tem višja, čim višje so uvozne carine.

Ta pojav smo na primer opažali leta 1928. pred novo letino pšenice. Zaradi majhnih domačih zalog je takrat cena prekoračila uvozno pariteto, ki je bila seveda za znesek carine in prevoznih stroškov višja od cene v sosednjih državah. V nekaterih predelih države ob madžarski meji in v Dalmaciji se je takrat uvažala cenejša inozemska pšenica. Enak pojav smo opažali v lanskem prvem polletju glede koruze, ki se je v ceni tako dvignila, da smo v dravski banovini uvažali argentinsko koruzo.

Ker izvozni presežki v pšenici niso baš znatni in smo od početka julija do konca septembra izvozili že 8150 vagonov pšenice, ni izključeno, da bo pri eventualnem zboljšanju izvozne situacije ves letošnji presežek v pšenici kmalu izvožen in se bo potem cena na našem trgu pod zaščito uvozne carine, ki znaša sedaj 55 Din pri met. stotu, lahko znatno popravila.

Pri povišanju ostalih agrarnih carin, razen carin na žito, gre predvsem za to, da se spričo velikih izvoznih ovir prepreči uvoz v nekatere obmejne pokrajine in se tako po možnosti vsaj **ves tuzemski trg rezervira za plasiranje domačih proizvodov.** V tem pogledu je n. pr. važno povišanje uvozne carine na slanino (od 30 na 60 zlatih Din) in svinjsko mast (od 60 na 120 zlatih Din). Lani smo uvozili za nič manj kakor 23.5 milijona Din svinjske masti; letos je sicer ta uvoz znatno padel, vendar v razvoju cen pri nas in v inozemstvu lahko pri nezadostni uvozni carini kmalu nastanejo razlike, ki omogočijo uvoz. Isto velja glede carine na čebulo in česen, ki se poviša od 3.50 na 10 zlatih Din pri 100 kg; lani smo čebule in česna uvozili za 4.9 milijona Din. Krompirja, ki se mu carina poviša od 2 na 6 zlatih Din, pa smo lani uvozili za nič manj kakor 35.6 milijona Din.

Elektrarna Fala v letu 1929

»Zürcher Zeitung« od 5. t. m. objavlja zanimive podatke iz letnega poročila delniške družbe Elektrowerte A. G. (Basel), ki je, kakor znano, lastnica Elektrarne Fale d. d. in družbe Steiermärkische Elektrizitätsgesellschaft v Gradcu (Steg). Dobiček te finančne (holding) družbe je v bilanci za l. 1929/30 pri delniški glavnici od 30 milijonov švic. frankov in obligacijski glavnici od 14.7 milij. frankov izkazan z vsoto 2.96 milijona frankov (lani 2.93, predlanskem 2.38) in bo družba izplačala tudi letos 7-odstotno dividendo. Dobički te družbe izvirajo predvsem od obresti za posojila, dana obema elektrarnama, ki znašajo okrog 46 milijonov frankov (od tega kakih 31 milijonov frankov ali 340 milij. Din pri falski elektrarni).

Glede poslovanja Elektrarne Fale navaja poročilo, da je oddaja toka zaradi neugodnega vodnega stanja Drave znašala le 172.4 milijona kilovatnih ur nasproti 178.4 v letu 1928. Vodne naprave so v početku pret. leta dobro prestale velik pritisk ledu, ki je nastopil zaradi izredno ostre zime. Navzlic okolnosti, da se je že drugo leto oddaja toka nekoliko zmanjšala, so se **dohodki družbe nadalje povečali za 1.4 na 28.6 milijona Din.** Po programu so bile v tem letu priključene na omrežje elektrarne nove občine in industrije, tako da se je priključna vrednost ob koncu pret. leta dvignila na 30.380 kilovatov nasproti 29.230 kilovatom ob koncu l. 1928. Gibanje proizvodnje toka in dohodkov je bilo pri falski elektrarni zadnja leta naslednje:

	milij. kilov. ur	Din
1923	102.7	12,720.000
1924	130.7	18.570.000
1925	139.3	21,820.000
1926	164.1	24,510.000
1927	180.5	26.510.000
1928	178.4	27,220.000
1929	172.4	28,600.000

= **Ukinjenje izvozne carine na okrogli les od iglastega drevja.** V »Službenih novinah« od 6. t. m. je objavljen odlok finančnega ministra glede pogojnega ukinjenja izvozne carine na okrogli les od iglastega drevja, ki je napadeno od lubadarja ali pa se je posušilo. Ukinjenje te carine je stopilo takoj v veljavo in bo **veljalo eno leto.** Na ta način naj se olajša izvoz imenovanega okroglega lesa, ki ga zaradi številnih prisilnih sečenj oškodovanih gozdov ni mogoče doma obdelati. Ukinjenje carine se nanaša na tar. štev 24. točka 1g izvozne tarife, ki se nanaša na neobdelan okrogli les iglastega drevja s srednjim premerom nad 20 cm. Izvozne pošiljke okroglega lesa, ki uživa to carinsko prostost, morajo biti opremljene s potrdilom pristojne šumske direkcije.

= **Naša zunanja trgovina z Italijo, Češkoslovaško in Avstrijo.** V pravkar objavljeni statistiki izvoza in uvoza za prva 3 četrtletja t. l. stoji med državami, kamor izvažamo, Italija zopet daleč na prvem mestu. Izvozili smo v Italijo za 1466, uvozili pa iz Italije za 596 milij. Din, tako da smo s to državo imeli za 870 milij. Din aktivno bilanco. Med uvoznimi državami pa je na prvem mestu Češkoslovaška, od koder smo uvozili za 935, izvozili pa smo v to državo za 355 milijonov Din (pasivnost 580 milij. Din). Za Avstrijo navaja statistika za 855 milij. Din izvoza in 892 milijona Din uvoza (pasivnost 37 milij. Din).

= **Še k vprašanju združitve kmetijskih strokovnih listov.** Glede na našo nedavno notico o anketi glede združitve kmetijsko-strokovnih listov nam sporoča Hmeljarsko društvo za Slovenijo, da se je to društvo na seji širšega odbora soglasno izjavilo proti združitvi »Slovenskega hmeljarja« z ostalimi strokovnimi listi. V interesu hmeljarstva je, da ostane omejeno na dosedanji hmeljski okoliš in bi vsako nadaljno širjenje hmeljarstva pomenilo ogromno gospodarsko škodo, kakor to jasno dokazujejo izkušnje zadnjih let. Tudi nima smisla pisati o hmeljarstvu več desettisočim, kar zanima le par tisoč hmeljarjev. Isto mnenje je zastopal tudi zastopnik »Slovenskega hmeljarja« na omenjeni anketi. Društveni odbor je prepričan, da bodo merodajni faktorji upoštevali njegove tehtne argumente in pri ev. združitvi ostalih strokovnih listov izločili »Slovenskega hmeljarja«.

= **Ureditev predvojnih srbskih posojil v Nemčiji.** Iz Berlina poročajo, da je naša vlada pozvala berlinsko banko »Berliner Handelsgesellschaft«, kot nekdanji emisijski institut za nemško tranšo srbskih predvojnih posojil iz l. 1895. in 1909., k pogajanjem za ureditev anuitetske službe teh obligacij, ki se bodo pričela 10. t. m. v Beogradu.

= **Uspeh razstave govede montafonske pasme.** Upraviteljstvo Meinlovega veleposestva v Apačah je razstavilo na letošnjem zagrebškem velesejmu prvovrstno kolekcijo deloma brejih telic, ki so vzbujale zaradi svoje izenačene oblike in barve splošno pozornost. Kakor je bilo razvidno iz predloženih izkazov ima to govedo prvovrstni rodovnik, saj so dale njih matere na leto povprečno 4047 kg mleka. Ocenjevalna komisija je priznala imenovanemu upraviteljstvu poleg posameznih premij tudi »zlato kolajno«. Vso kolekcijo je sedaj kupila na priporočilo zagrebškega vseučiliščnega profesorja dr S Ulmanskega uprava državnega veleposestva v Belju.

= **Kožni sejem.** Tradicijonalni sejem oziroma dražba kož divjadi se bo vršila zopet prvi ponedeljek po Sv. Neži, t. j. dne 26. januarja prih. leta v Ljubljani v prostorih velesejma. To organizirano prodajo lovskega pridelka izvede »Divja koža«, ki je vnovčevanje kož uredila po vzorcu modernih svetovnih trgov in je že dosegla velik ugled pri svetovnih trgovcih. Edino potom »Divje kože« je mogoče našim lovcem vnovčiti blago za cene, ki mu gredo. Lovci, zbirajte kože divjadi, da jih čim več prinesete oziroma pošljete na naš skupni sejem. Opozarjamo vas pa tudi, da kožuhovino dobro pripremite. Vsako leto imate priliko videti, kako ceno doseže lepo posušena kožuhovina, če je tudi drugače v kakovosti morda nekoliko slabša, dočim mnogo sicer najboljših, toda slabo prikrojenih kož divjadi nihče noče kupiti. Kože pošiljajte na naslov »Divja koža«, Ljubljana, velesejem, v večjih množinah po železnici, v manjših pa po pošti. Če vam navodila in pogoji sodelovanja niso morda še znani, obrnite se z dopisnico na isti naslov, ki vam jih bo takoj poslal.

= **Uradni tečaji za november.** Finančni minister je za november določil naslednje uradne tečaje: 1 napoleondor 218.60 Din, 1 zlata turška lira 249.—, 1 angleški funt 274.10, 1 ameriški dolar 56.35, 1 kanadski dolar 56.05, 1 nemška marka 13.44, 1 poljski zlot 6.32, 1 avstrijski šiling 7.96, 1 belga 7.86, 1 madž. pengö 9.9., 1 brazilski milrajs 5.20, 1 egiptski funt 281.35, 1 urugvajski pezo 41.—, 1 argentinski pezo 19.60, 1 turška papirnata lira ali 100 pjastrov 26.70, 100 švic. frankov ali zlatih francoskih frankov 1096, 100 francoskih frankov 221.50, 100 italijanskih lir 295.35, 100 holandskih goldinarjev 2272, 100 rumunskih lejev 33.52, 100 bolgarskih levov 40.86, 100 danskih ali norveških kron 1508, 100 švedskih kron 1513, 100 španskih pezet 582, 100 grških drahem 73, 100 češkoslov. kron 167.30, 100 finskih mark 167.30, 100 letonskih latov 1084 Din.

= **Dobave** 15. t. m. bo pri rač.-ekonomskem oddelku ministrstva za zgradbe v Beogradu ofertna licitacija glede dobave žice, pločevine, bakrene elektrolitne pločevine, cinka in svinca. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI, pogoji pa pri omenjenem oddelku.)

BORZE

7. novembra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet izredno velik, zlasti v devizi Pariz pa tudi v devizah Trst, Newyork in Praga. Potrebo v Trstu je krila privatna ponudba. Devize Trst, Praga in Dunaj so se nekoliko okrepile, Newyork pa je nekoliko popustil.

Na zagrebškem efektnem tržišču so se državni papirji danes nekoliko okrepili. Do prometa je prišlo v Vojni škodi po 430.50, v investicijskem posojilu po 85—87 in v 7 odst. Blairovem posojilu po 81.50—81.75. Med bančnimi papirji so bili zaključki v Praštedioni po 925, v Zemaljski po 129, v Jugobanki po 79, v Unionbanki po 191 in v Poljodelski po 56—56.50. Industrijski papirji so ostali brez zaključkov. Trboveljska se je za malenkost okrepila.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 22.705 — 22.765 (22.735). — Berlin 13.46. — Brusel 7.874. — Budimpešta 9.885. — Curih 1094.4 — 10.97.4 (1095.9). — Dunaj 7.9563. — London 274.33. — Newyork 56.265 — 56.465 (56.365). — Pariz 220.81 — 222.81 (221.81). — Praga 167.06 — 167.86 (167.46). — Trst 294.57 — 296.57 (295.57).

Curih. Zagreb 9.1280, Pariz 20.24, London 25.0325, Newyork 515.25, Brusel 71.86, Milan 26.97, Madrid 58.20, Amsterdam 207.45, Berlin 122.83, Dunaj 72.56, Sofija 3.73, Praga 15.28, Varšava 57.75, Budimpešta 90.20, Bukarešta 3.06.

Zagreb. Amsterdam 22.7350, Dunaj 794.13 do 797.13, Berlin 13.4450—13.4750, Brusel 787.40 bl., Budimpešta 987—990, London 273.93—274.73, Milan 294.50—296.50, Newyork ček 56.2650—56.4650, Pariz 220.81 do 222.81, Praga 167.06—167.86, Zürich 1094.40 do 1097.40.

Efekti

Ljubljana. 8% Blair 92 bl., 7% Blair 82 bl., Celjska 160 den., Ljublj. kreditna 122 den., Praštediona 930 den., Kreditni zavod 170—180, Vevče 124 den., Ruše 280—300.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 429.5 — 431, za december 429.5 — 430.5, za februar 424 den., investicijsko 85 — 87, agrarne 54 bl., 8% Blair 91 — 92.5, 7% Blair 81.5 — 82, 7% Državna hipotekarna banka 80.5 — 80.625; bančne vrednote: Praštediona 925 — 927.5, Jugo 79 — 79.5, Union 191 — 193, Narodna 8050 — 8150, Srpska 185 — 189, Zemaljska 129 — 130, Ljubljanska kreditna 122 den., Poljo 56 do 56.5; industrijske vrednote: Narodna šumska 25 den., Našička 1000 den., Gutmann 135 — 137, Slavonija 200 den., Slaveks 50 do 55, Drava 237 bl., Šećerana 296 — 298, Brod vagon 90 den., Vevče 121 den., Isis 40 den., Dubrovačka 397 — 399, Trbovlje 374 — 377.

Beograd. Investicijsko 85 — 87, 7% Blair 81 — 81.5 zaklj., Narodna 8130 zaklj.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Ljubljanska borza** (7. t. m.). Tendenca za žito neenakomerna. Zaključeni so bili 3 vagoni koruze in 1 vagon pšenice. Nudi se (franco slovenska postaja, po mlevski tarifi, plač. 30 dni): **pšenica:** baška, 80/81 kg po 200 — 202.5, srbobranska, 80. kg in gornjebaška, 79/80 kg po 197.5 — 200; baška, 79 kg po 185 do 187.5; baranjska, 79/80 kg po 182 do 185; **ječmen:** ozimni, 65/66 kg po 155—157.5, **koruza:** baška, stara po 147.5 — 150; baška nova, umetno sušena po 132.5 — 135; pri navadni voznini po 137.5—142; baška, času primerno suha, pri navadni voznini po 122.5 — 125; **oves:** baranjski po 182.5 do 185; **moka:** »0g« po 340 — 345.

+ **Novosadska blagovna borza.** (7. t. m.) Tendenca nespremenjena. Promet: 13 vag. pšenice, 1 vagon ovsa, 20 vagonov koruze, 6 vag. moke in 6 vag. otrobov. Pšenica: baška in gornjebaška, 79/80 kg 132.50 do 135; baška, Tisa, šlep 79/80 kg 142.50 do 145; gornjebaška in banaška, Bega, šlep, 79/80 kg 137.50—142.50; banaška, Tisa, šlep, 79/80 kg 140—145; južnobanaška, 79/80 kg 135—137.50; sremska, 78 kg 130—132.50. Oves: baški, sremski 135—140. Ječmen: baški, sremski, 63/64 kg 102.50—105. Koruza: baška stara 95—97.50; baška, sremska nova 60—65; za dec.-jan. 67.50—70; za marc-maj 83.50—85; sremska, umetno sušena 80—82.50. Moka: baška »0g« in »0gg« 240—250; »2« 210—220; »5« 180—190; »6« 150—155; »7« 105—110; »8« 77.50—82.50.

+ **Somborska blagovna borza.** (7. t. m.) Tendenca mlačna. Promet 348 vagonov. Pšenica: baška, potiska, 80 kg 140 do 145; okolica Sombor, 78 kg 127.50—132.50, gornjebaška, 79/80 kg in banaška, Bega, 79 kg 137.50—142.50; sremska, 78/79 kg 127.50—132.50. Oves: baški 132.50—137.50. Ječmen: baški, 64/65 kg 100—105. Koruza: baška stara 92.50—97.50; nova, umetno sušena 77.50—82.50; nova, času prim. suha 60—65; za dec.-jan. 65—70. Moka: baška »0g« in »0gg« 245—255, »2« 215—225; »5« 190—200; »6« 160—170; »8« 75—80. Otrobi: 70—80. Fižol: baški uzančni 250—260, mešani 145—150.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (7. t. m.). Tendenca prijazna, promet miren. Pšenica: za marc 15.38—15.39, za maj 15.50—15.51; rž: za marc 8.57—8.58; koruza: za maj 11.76—11.77, tranzitna za maj 9.55—9.58.

Iz uradnih in drugih službenih objav

Dražbe nepremičnin: Pri okrajnem sodišču v *Murski Soboti* dne 28. novembra ob 9., zemlj. knj. Otovci 1-24, vl. št. 4, 141, 37-505, vl. št. 139 in 35-504, vl. št. 162, cenilna vrednost 2330.60 Din. Najmanjši ponudek 1552.80 Din. — Pri okrajnem sodišču v *Mariboru*, soba 27 dne 22. decembra ob 11., zemlj. knj. k. o. Koroška vrata vl. št. 23. Cenilna vrednost 526.964.20 Din. — Vrednost pritiklin 115.350 Din. Najmanjši ponudek za zemljišče s pritiklinami 353 tisoč 452.10 Din, za zemljišče brez pritiklin 287.205.24 Din, za pritikline 76.913.32 dinarjev. — Pri okrajnem sodišču v *Kranju* dne 30. decembra, 1 zemlj. knj. St. Urška gora, vl. št. 433, 299, 426, parc. št. 1046 koča, cenilna vrednost 2500 Din, parc. št. 1231, travnik, cenilna vrednost 2060 Din, parc. št. 1048, gozd 12-127-tink cenilna vrednost 46.92 Din; 2 zemlj. knj. Kokra, vl. št. 97, 101, 102, 103, 36 parc. gozdovi, cenilna vrednost 5371.68 Din, parc. št. 133-10, 18, 33, 48, gozdovi cenilna vrednost 370 dinarjev, parc. št. 133-128, 56, gozda, cenilna vrednost 410 Din, parc. št. 133-21 in 36 prva gozd druga njiva, cenilna vrednost 390 Din. Najmanjši ponudek 1667 Din, 1334 dinarjev, 32 Din, 3582 Din, 246 Din, 274 dinarjev in 260 Din. — Na okrajnem sodišču v *Velikih Laščah* dne 30. decembra ob 10., zemlj. knj. Lužarje, vl. št. 220 in 234. Cenilna vrednost 25.018.05 Din. Najmanjši ponudek 16.678.70 Din. — Istotam istega dne ob isti uri zemlj. knj. Velike Lašče, vl. št. 173 in 381. Cenilna vrednost 173 tisoč 325.13 Din. Najmanjši ponudek 115 tisoč 554.09 Din. — Pri okrajnem sodišču v *Sevnici*, dne 9. januarja 1931 ob pol 11., zemlj. knj. Dolsko, vl. št. 3, cenilna vrednost 186.911.65 Din, najmanjši ponudek 124 tisoč 618 Din.

Zajcu Francetu v Sv. Valburgi, občina Smlednik, stanujočemu delavcu je prepovedalo deželno sodišče v Ljubljani za dobo dveh let zahajati v krčme.

Državni rudnik v Velenju razpisuje na dan 24. novembra t. l. ob 11. nabavo 100 železnih drogov, na dan 25. novembra ob 11. pa nabavo 2000 kg pšenične moke št. 0gg; 8000 kg pšenične moke št. 0g; 15.000 kilogramov pšenične moke št. 6; 1000 kg bučnega olja; 2000 kg mila; 1000 kg kave Santos I.; 100 kg čaja in 5000 kg koruze.

Kranjska industrijska družba ima v sredo 26. novembra ob 14.30 šestdesetprvo javno redno skupščino delničarjev v prostorih Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni, r. z. z o. z. je prešla v likvidacijo. Upniki naj prijavijo svoje terjatve do 31. decembra 1930.

Zaradi pijančevanja in zapravljivosti je omejeno preklican Grom Ignac, posestnik na Stari Vrhniki 39; za pomočnika mu je postavljena njegova žena Grom Marija.

Dopisi

VIČ. Te dni je otvoril višji sadjarski nadzornik g. Humek ciklus gospodarskih predavanj, ki so za naše razmere zelo potrebna. Risalnica je bila nabito polna vzlic slabemu vremenu, kar znači, da so predavanja zelo aktualna. Navzoči so bili kmetovalci in velika večina malih hišnih posestnikov, ki imajo veliko veselje z vrtom. V poljudni in razumljivi besedi je povedal g. Humek za sedanji čas najaktualnejša navodila za vrt, vrtne rastline in pridelke. Obljubil je priti med nas vsak mesec, če bo udeležba takšna, kakršna je bila sedaj. Zanimivemu razpravljanju je občinstvo sledilo poldrugo uro. Ob sklepu je čestital in se zahvalil predavatelju v imenu navzočih univ. prof. dr. Jesenko, znani botanik, kar je napravilo najlepši vtis. Upamo, da bomo po strokovnjaških navodilih res obdelali svoje vrtove, da bosta Vič in Rožna dolina postala vredna svojega lepega imena. Prihodnje predavanje bo javljeno po časopisih in šolski deci. Hvaležni smo tudi podružnici Sadjarskega in vrtnarskega društva na Viču in njenemu agilnemu tajniku g. Knezu, da se ji je posrečilo pridobiti tako odličnega strokovnjaka za poučna predavanja.

SV. LOVRENC NA POHORJU. Tukajšnji Sokol je 26. oktobra proslavil 12-letnico osvobojenja bratov Čehov. Članstvo se je sestalo v dvorani g. Novaka, kjer je govoril br. Vollmaier o Češkoslovaški in naglašal neprecenljivo požrtvovalnost Čehov za osvoboditev Slovanov izpod avstrijskega jarma. Kljub slabemu vremenu se je članstvo udeležilo prireditve polnoštevilno. — Velika oddaljenost trga od železniške postaje je prav neprijetna. Zato smo že težko pričakovali avtomobilske zveze. V ponedeljek 3. t. m. je g. Fornezzi Otmar pripeljal krasen luksuzni 7-sedežni avto firme »Tatra«, s katerim se bomo sedaj lahko udobno vozili do kolodvora.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA
Začetek ob 20.

Sobota, 8.: Mladoletje. Red A.
Nedelja, 9.: Ob 15. Janezek-Nosanček. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene. Ob 20. Gospa ministrica. Izven. Ljudska predstava po znižanih cenah.
Ponedeljek, 10.: Sen kresne noči. Red B.

LJUBLJANSKA OPERA
Začetek ob 20.

Sobota, 8.: Grof Luxemburški, opereta. — Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.
Nedelja, 9.: Ob 15. Evgenij Onjegin. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven. — Ob 20. Mascotta, opereta. Premijera. Izv.
Ponedeljek, 10.: Zaprto.

ŠENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.
Začetek ob 20

Sobota, 8.: Križni pajek. Otvoritvena predstava.
Nedelja, 9.: Križni pajek. Repriza.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20

Sobota, 8.: Aleksandra. A. Kuponi.
Nedelja, 9.: Ob 15. Sen kresne noči. Kuponi. Navadne dramske cene. — Ob 20. Lutka. Premijera.

CELJSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20

Torek, 11.: Utopljenca

PTUJSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20.

Ponedeljek, 10.: Aleksandra. Gostovanje mariborskega gledališča.

KULTURNI PREGLED

„Slovenski pisatelji“

Ljubljana, 7. novembra.

»Tiskovna zadruga« je ustanovila dve novi zbirki »Sodobni roman« in »Zbirka mojstrov«, že obstoječo zbirko »Slovenski pisatelji« pa je razdelila v dve skupini: prva bo nadaljevala s kritičnimi izdajami klasikov, druga pa bo prinašala nova dela naših sodobnih pripovednikov in pesnikov.

V skupini **»Slovenski pisatelji — klasiki«** sta za tekoče poslovno leto napovedana dva debela zvezka romana Fr. Maslja Podlimbarskega »Gospodin Franjo« v redakciji dr. Janka Šlebingerja. »Gospodin Franjo« ni samo eden najobsežnejših slovenskih romanov sploh, marveč je tudi živa slika nedavne preteklosti, ostra in vendar pravična obsodba avstrijskega režima v Bosni. Reakcija na te razmere je bil revolucionarno-nacionalistični pokret v Bosni, ki je dosegel višek v atentatu na Franca Ferdinanda in Sofijo; kakor znano, je to dalo povod vojni, ki se je razvila v svetovno. Zato je roman Podlimbarskega poleg vseh svojih pripovedniških vrlin, svojih lepih opisov Bosne in svojega napetega dejanja, politično-zgodovinski dokument. Avstrija se ga je zbala in c. kr. cenzor ga je okrnil. Sedanja izdaja bo celotna, z vsem besedilom, ki ga je cenzura črtala. Znano je, kako se je dunajska vlada maščevala po izbruhu vojne: avtor je bil zaprt in pozneje interniran, izdajateljica — Slovenska Matica — pa razpuščena. Zanimiv bo izdajateljev uvod, obsežne beležke na koncu knjige pa bodo pojasnile čitatelju ozadje nekaterih opisov in dogodkov.

V skupini **»Slovenski pisatelji — sodobniki«** je napovedanih dvoje del v treh zvezkih: »Prvo je veliki roman Juša Kozaka »Šentpeter«. Avtor je to svoje delo, s katerim je pred leti trajno zavzel lepo mesto v slovenski pripovedni književnosti, temeljito predelal in mu dal dokončno obliko. »Šentpeter« je roman naše periferije, prehoda kmetov v meščane; pisatelj nam je v njem podal celo vrsto krepko karakteriziranih oseb, ki so značilna za slovenskega človeka in njegovo okolje. Roman, ki ga bo vsakdo čital z velikim zanimanjem in užitkom.

Ali lepa, mehka, na najtanjše strune človeškega srca ubrana lirična pesem ne more sodobnemu čitatelju nič več povedati? Čitajte tretjo knjigo te skupine. Pesmi Srečka Kosovela, ki jih bo izbral in uredil ter opremil z obsežno študijo pesnik in kritik Anton Ocvirk. Srečko Kosovel — rdeča roža, ki je vzcvetela na sivih kraških tleh! Najnežnejši pesnik te revne, trpke, a zdrave dežele in njenega izmučenega, a žilavega slovenskega ljudstva! Če nič drugega, smo dolžni pokazati ljubezen do kraških tal, in kako jo bomo pokazali lepše nego s knjigo tega zgodaj umrlega poeta, ki je izrazil vso nežnost, vso žalost in osamljenost teh trdih tal in ki je najznačilnejši za pesniški rod po veliki vojni?! Z izbranimi plodovi, med katerimi bodo tudi nekateri neobjavljeni, se bo ta poet trajno uvrstil v naše knjižnice. Tam, kjer so Prešern, Gregorčič, Aškerc, Kette, Aleksandrov, Župančič, ne sme manjkati Srečko Kosovel v kritični in definitivni izdaji »Tiskovne zadruge«.

V prihodnjem koledarskem letu izide po vsej verjetnosti še kak zvezek spisov Franca **Levstika**, v čigar znamenju bo stalo prihodnje leto — stoletnica njegovega rojstva — in sicer v izdaji, ki bo tega krepkega klasika približala sodobnemu čitatelju in pritegnila v krog Levstikovih častilcev širše občinstvo. O tem pa ob drugi priliki. Za sedaj opozarjamo na obe skupini zbirke »Slovenski pisatelji«: naj ne bo brez njih ne zasebne niti javne knjižnice!

„Zbori“

»Zborom« uspeva, da vzlic težkim finančnim razmeram, o katerih urednik vedno toži ob koncu književne priloge, da izhajajo dokaj redno in torej vrše svoje kulturno poslanstvo. In ne le to: celo razširjajo svoj delokrog, in ko je »Nova Muzika« zatisnila oči (da se tako sentimentalno izrazim) je prevzel ta list vsaj del njene bivše naloge. Priobčuje nekoliko samospevov avtorjev, ki so torej edini publikacijski ostanek slovenske instrumentalne in instrumentalno-vokalne glasbe. In književna priloga »Zborom« slednjič seznani čitatelja z glasbenimi dogodki v domačiji in objavlja tudi nekaj poezije (ki pa morda nima zaželjenega odziva v krogu skladateljev). Tako navaja poslednja številka Kunčičevo »Tolažbo«, s katero bi bilo tudi težko kaj pametnega početi, mislim v kompoziciji namreč. Pomemben je naslednji članek, dr. Mantuanijevo nadaljevanje zgodovinskega članka o slovenski operi, ki je vseskozi izčrpen in bo lahko rabil v celoti kot kompendij k študiju glasbene zgodovine sploh. Nadalje imamo v tem zvezku prevod Gálove »Zborovske tehnike in zborovskega pouka«, ki naj jo uvažujejo vsi naši pevovodje, ki bo dobro rabila tudi skladateljem zborovskih kompozicij. Književno prilogo izpopolnjujejo poročila uredništva, recenzije, novosti, posvetila in organizacijska poročila. Že obligatni lamento uredništva naj bi upoštevali vsi v poštev prihajajoči činitelji, v prvi vrsti seveda vsa pevska društva, saj bi s prestankom te revije izgubili najmočnejšo oporo zborovskega udejstvovanja sploh.

Glasbeni del prinaša originalno Osterčevo pesem za mešani zbor: »Konja jezdi aga«, kjer je groteskna žilica tega skladatelja prišla do novih efektov. Vzlic kontrapunktičnim zapletljajem mislim, da skladba ne bo tako težko izvedljiva, kakor se morda vidi na prvi pogled, in upam, da jo bomo kmalu čuli. Karel Pahor, ravnatelj Glasbene Matice v Ptuju, je prispeval Župančičevo »Hrepenenje«, bogato hromatično pesem za mešani zbor, ki bo radi enharmoničnih zamenjav delala še več težkoč (gl. Gálov članek v isti številki). Anton Grum donaša preprosto in morda za to besedilo (S. Kosovel) le preveč primitivno zasnovano »V spomin Ivanu Cankarju«, ki pa bo dobro rabila tudi manj izvežbanim zborom. Treba je že spoznati, da podeželski zbori ne morejo zmagati skladb, ki jih uporabljajo izkušnje zadnjih desetletij v kompozicijskem oziru; torej jim je treba nuditi njim dostopne pesmi.

V tej številki priobčujejo »Zbori« Stanko Premrla samospev »Znamenje« iz l. 1917. Kompozicija očituje vse znake Premrlovega skladanja: bogata, na alteriranih akordih osnovana harmonika, akordičen, dokaj preprost klavirski stavek in močno recitativen glas. Pesem bo prešla v last vseh pevcev, ki žele spevne, glas razvijajoče samospeve.

»Zbori« so vredni vse pozornosti in upam, da klici urednika ne bodo naleteli na gluha ušesa.

L. M. Š.

„Likovi“ K. N. Milutinovića

Pesnik K. N. Milutinović, avtor liričnih zbirk »Sutoni«, »Plave molitve« in »Pregorcle gorčine«, je pravkar izdal knjigo »Likovi iz strane književnosti«. To je prikupna zbirka člankov, ki so nekako na meji eseja in literarnega feljtona: spisani so s solidnim poznavanjem tujih slovstev in se berejo prav gladko. Literarno izobraženemu čitatelju sicer ne odpirajo novih vidikov, saj Milutinović tu in tam samo referira in ne vedno osnovi originalnih virov, toda pisec nima znanstvenih stremljenj, njemu gre samo za to, da kakšnega pisatelja tuje književnosti približa našemu povprečnemu čitatelju, ki ga literatura zanima. Priznati je treba, da to Milutinoviću uspeva: njegove črtice o tujih literarnih umetnikih bo vsakdo čital z zanimanjem, tudi če tega ali onega pisatelja že pozna natančneje.

V tej knjigi (po rimski I. na naslovni strani sodeč, se bo zbirka nadaljevala) je Milutinović orisal v kratkih člankih Novalisa, Schopenhauerja kot nasprotnika anonimnosti, Leopardija, Maculaya, Baudelaireja, Carduccija, Fagueta, H. Hoffmannsthala, Arna Holza, J. Hardta, L. Fulda in Panaita Istratija.

Takšne knjige, kakor je Milutinovićeva, pridobivajo neliterate za literaturo in njene probleme, zato imajo po socialno-moralni vzgojni funkciji v literaturi svoje mesto in svoj pomen. »Likove iz strane književnosti« priporočamo. Knjiga na 94 straneh stane 15 Din.

Nalika med severom in jugom

Eden najpodjetnejših in hkrati najbolj kulturnih čeških založnikov dr. Štorch-Marien, pisatelj in lastnik založništva »Aventinum«, je nedavno obiskal Bratislavo, kjer je predaval o vprašanju češke knjige. S tega obiska, ki mu je ponudil možnost osebnega stika z mnogimi slovaškimi literati, je prinesel v Prago kar najugodnejše vtiske. V svojem izborno urejevanem glasilu »Razpravy Aventina« piše med drugim.

»Današnja slovaška književnost ima nekoliko pomembnih in izvrstnih talentov, ljudi, ki so z umetniške in miselne strani okras in ponos češkoslovaški literaturi. Njih knjige je treba poznati in čitati, enako kot morajo Slovaki poznati in čitati važne češke knjige. Smatram, da je le v oviro, če prevajamo knjige iz češčine v slovaščino in narobe. Čehi se **morajo** naučiti čitati slovaški, kakor Slovaki češki. Nemara je to izpočetka malo bolj naporno in traja dalje časa, toda ta nenavajenost kmalu izgine in pojavi se v zelo intenzivni meri mikavnost drugega narečja... Mislim, da bi vsi, ki se štejemo med kulturne delavce, morali delati na to, da pride čim prej doba, ko bo slovaška knjiga na Češkem, Moravskem in Šleziji prav tako doma, kakor češka knjiga na Slovaškem.«

V Jugoslaviji imamo analogen primer: jezikovni dualizem jugoslovenskega naroda, namreč obstoj srbohrv. in sloven. pismenega jezika. Čehi so se v to dejstvo absolutno vživeli in nihče resno ne misli na »likvidacijo« slovaščine, čeprav se kdaj pa kdaj teoretsko o tem razpravlja. Nalika pa se da izvesti — mutatis mutandis — na vsej črti in slove z beograjskega in zagrebškega vidika tako-le:

»Današnja slovenska književnost ima nekoliko pomembnih in izvrstnih talentov, ljudi, ki so z umetniške in miselne strani okras in ponos jugoslovenske literature. Njih knjige je treba poznati in čitati, enako kot morajo Slovenci poznati in čitati važne srbohrvaške knjige. Smatram, da je le v oviro, če prevajamo knjige iz srbohrvaščine v slovenščino in narobe. Srbohrvati se morajo naučiti čitati slovenski, kakor Slovenci srbohrvaški. Nemara je to izpočetka malo bolj naporno in traja dalje časa, toda ta nenavajenost kmalu izgine in pojavi se v zelo intenzivni meri mikavnost drugega narečja... Mislim, da bi vsi, ki se štejemo med kulturne delavce, morali delati na to, da pride čimprej doba, ko bo slovenska knjiga na Hrvaškem, v Srbiji, v Dalmaciji prav tako doma, kakor srbohrvaška knjiga na Slovenskem.«

Nalika, ki je popolnoma v duhu **slovanske** kulturnosti! Za nas: ki je pristno in čisto **jugoslovenska**, kar pomeni organično sintezo, ne pa hipertrofijo enega dela na račun drugega.

B-o.

Zagrebško pismo

Gledališče — Koncerti — Glasbeni zavodi

Zagreb, 7. novembra.

V našem gledališču je ta teden gostoval ansambl osiješke drame. Gostje so vprizorili komedijo Jovana Sterije Popoviča »Rodoljupci«. Naša kritika je naglašala, da je to gostovanje bilo najbolj upravičeno in od vseh letošnjih gostovanj najzanimivejše. To pa ne samo zaradi igre, marveč tudi z ozirom na samo delo, s katerim se je osiješka drama predstavila našemu občinstvu. Toda zagrebško občinstvo se je grdo uštelo — ono namreč, ki ni prišlo v gledališče. Naša publika, ki sicer rada napolnjuje gledališče, če je napovedano gostovanje kakšne tuje skupine, je menda mislilo, da bo v ansamblu osiješkega gledališča gledala neko »provincijalno šmiro«. V tem pa je bila težka zmota: ansambl osiješkega gledališča se je pokazal v najlepši umetniški disciplini. Gostje so nas vprav iznenadili s svojo igralsko umetnostjo. V njihovem krogu ni »zvezd« v vulgarnem pomenu besede; največjo pozornost posvečajo skupni igri. Zato jih predvsem označuje zaokrožena celota, ki je nikjer ne moti kakršnakoli neskladnost. Odlikuje jih tudi lep in jasen govor. Skupino je vodil znani gledališki strokovnjak dr. Branko **Gavella**, ki je umel s svojo režijo doseči velike odrske efekte in stilno enotnost. Naše občinstvo je ansamblu in njemu prirejalo presrčne ovacije. — — Komedija »Rodoljupci« je nastala okrog l. 1850. in še do danes ni izgubila svoje svežosti in aktualnosti. Njen pisec Jovan Sterija Popović, nazvan »Srbski Molière«, skuša s smehom zdraviti napake svojega naroda. Občinstvo se je izborno zabavalo.

V dvorani »Glasbene Matice« smo imeli dve prireditvi: najprej prvi solistični koncert te sezone. Priredil ga je francoski pianist Jean **Dennery**. V njem smo spoznali solidnega in inteligentnega muzika, ki svoj instrument obvladuje zelo lepo. Vendar mu je ponekod desna roka tako slaba, da jo leva povsem pokriva, zbog česar prihaja kdaj in kdaj do konfuznosti. V kompozicijah francoskih mojstrov, nadalje v Bachu in Beethovenu so prišle njegove sposobnosti do najlepšega izraza. Manj mu je uspel Chopin. Dvorana je bila obupno prazna. Opozorili smo že na veliko krizo, v katero je zašlo zagrebško koncertno življenje. Naše slutnje se žal uresničujejo, zakaj za solistične prireditve se kaže zares zelo neznatno zanimanje.

Druga prireditev v Glasbenem zavodu je bilo predavanje svetovno znanega znanstvenika Magnusa **Hirschfelda** o predmetu: »Najvažnejši seksualni problemi«. Predavatelj je v svojem obsežnem predavanju obravnaval desetero najvažnejših spolnih vprašanj in je svoje nazore zastopal v zelo kulturni obliki, jasno in vsakomur umljivo. Predavanje te vsemu svetu znane kapacitete na področju seksualne znanosti je vzbudilo v Zagrebu največje zanimanje. Dvorana je bila povsem razprodana.

Širši slovenski javnosti utegne biti manj znano, da imamo v Zagrebu razen državne Muzičke akademije še dve **zasebni glasbeni šoli**. Ena, »Muzički tečajevi«, deluje že četrto sezono. Druga je »Muzička škola«. Obstoji sedaj šele drugo sezono; lani je imela naziv »Glasbeni konservatorij«. Obe šoli sta državno koncesionirani. Na njima delujejo naši mladi umetniki, ki so se z ambicijo lotili težkega in odgovornega dela: glasbene vzgoje naše mladine. In priznati moramo: uspehi so solidni in zadovoljivi.

Žiga Hirschler.

Obrazniki

MIHA MALEŠ

— Zakaj mi jokaš, deklica?
»Ker zmalal me je Miha!«
— Potroštaj se, i on trpi,
v štacuni ždi in vzdiha!

Peen.

Novi Noblov lavreat

Švedska akademija, ki upravlja Nobelovo ustanovo, je podelila letošnjo nagrado za lepo književnost ameriškemu pripovedniku Sinclairju Lewisu. To je prva nagrada ameriškemu pisatelju in nov poklon stare Evrope »vstajajočemu svetu bodočnosti«. Sinclair Lewis je pristno ameriški pisatelj — nemara ne najboljši, če bi izbirali po strogih umetniških kvalitetah, vendar pa je zelo značilen za Ameriko, nje pozitiven in verujoč duh. Upton Sinclair je neizprosen kritik Amerike, nasprotnik njenega kapitala, bojevnik za boljšo, socialistično Ameriko. Theodor Dreisser je ameriški Zola — pisec velikih romanov, ki slikajo ameriško življenje z naturalistično vernostjo. Sinclair Lewis je zvest Ameriki, četudi ne prikriva njenih slabih strani: on skuša najti v nji dušo, dušo njenih enoličnih provincijskih mest, dušo njenih velemest, vseučilišč, sportnih tekem, valoveče množice. Najbolj mu je to uspelo v romanu »Babbitt«, ki je njegovo mojstrsko delo. Druga dela zaostajajo, a so takisto ne le zelo zanimiva, ampak tudi jako značilna: n. pr. »Dr. Arowsmith«, morda najboljši roman, kar jih imamo o zdravniškem poklicu in posebej o ameriški znanosti. Veliko vznemirjenje je povzročil v duhovniških vrstah roman »Elmer Gantry«, ki je eden najbolj žolčljivih napadov na cerkveno organizacijo. »Main Street« (Cesta) je slika ameriške provincialne puščobe. Globok vpogled v ameriško novo družbo je dobil Sinclair Lewis v svojem poklicu: je namreč novinar.

Sinclair Lewis je trideseti Nobelov lavreat za literaturo. V zadnjih letih so dobili to nagrado Thomas Mann (1929), Sigrid Undset (1928), Henri Bergson (1927), Grezia Deledda (1926), Bernhard Shaw (1925), Wlad. Reymont (1924) itd.

50letnica Schaloma Ascha. Razni literarni časopisi beležijo ob priliki 50letnice slovečega romanopisca židovskega sveta Schaloma Ascha velike uspehe, ki jih je dosegel v tridesetih letih svojega literarnega delovanja. Posebno znana sta njegova romana »Petersburg« i »Warschau«.

Paviljon društva likovnih umetnikov „Manes“ v Pragi

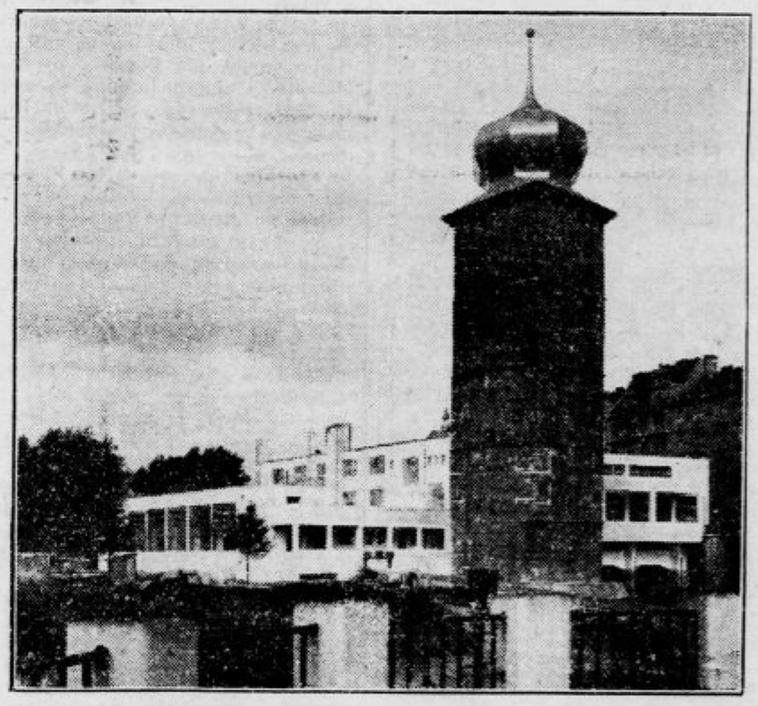

Praga, v novembru.

Društvo likovnih umetnikov »Manes« v Pragi, ki združuje znatno skupino odličnih likovnih umetnikov — slikarjev, kiparjev in arhitektov — je po prevratu kupilo stare šitkovske mline ob Vltavi; njih značilni stolp na obrežju med Narodnim divadlom in mostom Palackega daje Vltavi in vsej širni okolici posebno, slikovito obličje. »Manes« je postavil na mestu starega mlina, ki ni imel nobene umetnostne ali zgodovinske vrednosti, pod stolpom in poleg stolpa, delno pa nad reko Vltavo, originalni paviljon, svoj novi sedež. Osnutek je izdelal predsednik društva arhitekt Novotný. V novi stavbi, ki je bila minule dni slovesno otvorjena, bo sedež tajništva in pisarna »Manesa«, več razstavnih dvoran, založništvo in knjigarna »Manesa« s trgovino umetnin. Med drugimi pomembnimi umetnostnimi razstavami, ki so že zdaj v načrtu, pridete kmalu na vrsto razstavi »Sto let češke umetnosti« (1830—1930) in »Moderna francoska umetnost.«

Vrhu tega bo v tej palači več zasebnih trgovin, restavracija, kavarna in klubski prostori.

Paviljon »Manesa« je zgrajen v preprostem modernem slogu, ki se začudo lepo prilega okolici in ji daje skupno s starim stolpom krasno sliko. Praktično se stolp ne da izrabiti, in ker je star in krhek, je utrditev stala precej denarja, vendar je ostal in bo varovan tudi v bodoče pred zobom časa kot umetniška priča davne, še primitivnejše preteklosti.

Iz nove memoarske in življenjepisne literature

Bernhard Fürst von Bülow, Denkwürdigkeiten, I. B.: Vom Staatssekretariat bis zur Marokko-Krise. Verlag Ullstein, 634+XI strani, s slikami in faksimili. — Spomini obsegajo dobo od 1850—1919. Izšli so po avtorjevi smrti v smislu njegove pogodbe z založbo Ullstein. Bülow jih je napisal v letih 1921—26. Shranjeni so bili v neki banki. Po Bülowi smrti 28. oktobra 1929 jih je prevzela založba. Spomini so izšli, kakor jih je napisal Bülow. Založba pravi v uvodu, da se ne strinja z mnogimi avtorjevimi kritikami političnih dogodkov in osebnosti, vendar jih podaja, kakor jih je Bülow spisal. Prvi sedaj izišli del spominov se začenja z l. 1897., ko je Bülow postal državni tajnik v nemškem zunanjem ministrstvu. Kot tak je v spremstvu Viljema II. potoval v Rusijo, kjer se je sestal s carjem Nikolajem II., s finančnim ministrom Wittejem in dr. Viljem II. je takrat o tem potovanju napisal med drugim:

»Obisk v Rusiji je nad vse pričakovanje dobro potekel in v več intimnih privatnih pogovorih sem se popolnoma **sporazumel z Nikijem** (tako imenuje Nikolaja II., op. p.) o vseh velikih političnih vprašanjih tako, da sva tako rekoč razpolagala z vsem svetom... Vojne med Galijo (Francijo op. p.) in nami in med Rusijo in nami se torej **ni treba več bati. Kontinentalna zapora** proti Ameriki in **eventualno** proti Angliji **je sklenjena stvar.**« Kako vse drugače je bilo prišlo, nego je upal danes izgnani Viljem II.

Nadalje nam popisuje srečanje z avstrijskim cesarjem Francom Jožefom I., njegovo osebnost in mnenje o raznih perečih problemih: spor z Madžari, razmerje s Srbijo, Rumunijo itd. Franca Ferdinanda je cesar sovražil. Bülow pravi, da med Habsburžani ni smel biti nihče preveč pameten. Franc Jožefova osebnost in okolica je taka, da »das muss einen antreiben, ein Esel zu bleiben.«

Bülow je kmalu postal zunanji minister. Popisuje obširno svoje prve nastope v parlamentu in pri tem razpravlja o govorništvu sploh. Izraža svoje mnenje o nemških govornikih: Beblu, Cassallu, Bismarku, Stresemannu, Miquelu, Scheidemannu in dr.

Popisuje načrt o zgraditvi nemške mornarice, obisk v Turčiji, razmerje med Nemčijo in Anglijo, politično stran burske vojne, sestanek z angleškim kolonialnim ministrom Chamberlainom, diplomatične intrige med Anglijo in Nemčijo, važne angleške osebnosti in kralja Edvarda VII., sovraštvo Viljema II. do socialdemokratov. Viljem II. je dejal o njih: »Dokler ne bodo vojaki vrgli socialnodemokratičnih voditeljev iz parlamenta in jih postrelili, ni upanja na zboljšanje.« Nadalje podaja ponesrečene, krvave zunanjepolitične govore Viljema II., svoje imenovanje za državnega kancelarja in to svojo vlogo od l. 1900—03., napredujočo krizo v Avstriji ,vedno večjo osovraženost Nemčije pri drugih državah in krivdo Viljema na tem. Ob predvečeru rusko-japonske vojne se konča prvi del. Kdor se zanima za dobo, iz katere je nastala svetovna vojna in njej sledeča pregrupacija svetovnih sil, bo s pridom čital te spomine in nestrpno čakal na njih nadaljevanje. Spoznal bo iz njih, da je bila cesarska Nemčija prava blaznica, kakor pravi H. Wendel.

Ravage M. E. Glanz und Niedergang des Hauses Rotschild. Avalun Verlag, 288 strani. Kdor se zanima za Rotschilde, ki so do nedavnih časov imeli veliko vlogo v mednarodnem gospodarskem življenju, bo spoznal iz te zanimivo pisane knjige nastanek in razvoj njihove denarne moči. Če smo že pri milijonarjih, naj omenimo še pravkar izišlo delo

Hans Wantoch, Millionäre, zwanzig Karrieren aus sechs Jahrhunderten, V. Epstein, 299 strani.

Iz knjige razberemo zgodovino bogate rodbine Medici do Henrija Forda. Spoznamo Wallensteina kot vojnega liferanta, borzne igralce pred 250 leti, Siemensa, Alfreda Nobla i. dr.

V davno minulo dobo nas povede na podlagi Freudove psihoanalitične teorije spisana zgodovinska razprava

Hans Sachs, Bubi, die Lebensgeschichte des Caligula. J. Bard V. 204 strani. — Sachs nam riše Rim v prvih desetletjih nastajajočega krščanstva. Zgoščenost strasti, romanske ekscentričnosti, oboževanja moči, korupcije, podivjanosti in notranje disharmonije nam kaže avtor na podlagi tipične osebe tedanje dobe. Caligula izgubi svoj Jaz; v mladosti je bil vzoren dečko, nikdar pa ni zaživel samostojnega notranjega življenja, zato je ostal vedno otrok in žival; v vseh svojih strasteh išče svoj izgubljeni Jaz. Dr. Meng meni o tem delu: »Zdi se, da s psihoanalizo nastaja nova vrsta biografske literature, ki popolnoma spoštuje zgodovinska dejstva in se vživlja v tuja doživetja.«

André Maurois, Byron. R. Piper V., 594 strani in 24 slik. — Slavni francoski pisatelj Maurois je v tem delu podal izčrpno biografijo velikega angleškega pesnika Byrona. Maurois je priljubljen pri naših čitateljih predvsem s svojimi romani. Kdor je čital njegov biografski roman »Ariel«, bo gotovo rad segel po tej biografiji, ki je spisana sila mikavno. Malo je pač tako dramatičnih življenj, kakor je bilo Byronovo. Imenovali so ga »vulkan«. Močan je bil vpliv njegove umetnosti. In nič slabotnejši ni bil vpliv njegovih dejanj. Njegova notranja sila ga je gnala po vsem svetu. On, angleški pesnik, je umrl za svobodo Grčije. Navadni Grki ga ne poznajo kot pesnika, pravijo pa o njem: »Bil je pogumen mož, ki je prišel, da umre za Grčijo, ker je ljubil svobodo«. Pisatelj, kakor je Maurois, je znal mojstrsko podati burno življenje tega velikega pesnika in človeka.

François Porché, Der Leidensweg des Dichters Baudelaire. V., Ernst Rowohlt, 278 strani, 12 slik. — 31. avgusta 1867. je umrl francoski pesnik Baudelaire. Tisk je tedaj le ravnodušno zabeležil konec njegovega življenja. Kasneje so šele spoznali veliko vrednost njegovega pesniškega dela »Fleurs du Mal«. Baudelaire in Theophile Gautier sta odkrila nova pota francoski liriki, ki se je učila pri njih celih petdeset let. Porché nam živo naslika pesnika Baudelaira, njegovo življenje in strasti in dekadentno smer v književnosti prejšnjega stoletja.

August Bebel, Aus meinem Leben, J. H. W. Dietz V., 926 strani. Že davno razprodani spomini tega največjega voditelja nemške socialne demokracije in najizrazitejšega moža v predvojnem internacionalnem socialističnem gibanju so sedaj izšli v eni knjigi. Vsakdo ga bo z užitkom in pridom spremljal po njegovi poti od strugarskega vajenca do velikega političnega voditelja. Hkrati bo pa spoznal nastanek in težko razvojno pot delavskega gibanja do one moči, ki jo je doseglo v velikih modernih evropskih državah.

Vse navedene knjige izposoja **Knjižnica Delavske zbornice** v Ljubljani in Mariboru, naročajo pa se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe za leto 1930?

Tehnični del rubrike urejuje avtotehnični oddelek Vacuum Oil Company. d. d.

Avtomobilisti pozor!

Ljubljana, 6. novembra.

Na opozorilo mestnega načelstva v Ljubljani, priobčeno pod gornjim naslovom v dnevnikih, smo prejeli iz avtomobilskih krogov naslednje pojasnilo, kot »drugo plat zvona«, v zadevi obrizganja pasantov po avtomobilistih.

Mestno načelstvo razglaša, da bo s strogimi kaznimi zavarovalo meščanstvo pred vozači, ki bi jim v sedanjem deževnem vremenu z brezobzirno vožnjo onesnažili obleko. Obenem poziva pasante, da ev. prijavijo številko dotičnega avtomobila najbližjemu stražniku ter mu obenem pokažejo prizadeto škodo.

Jesensko deževno vreme ima razne neugodne posledice, med drugimi tudi to, da nastane močvirje na cestah, ki vodijo preko Zaloga, Ježice, Št. Vida in Viča v mesto, in sicer v tem večji meri, čim bolj prehajajo ceste na mestni teritorij. Nič manj blata ni po netlakovanih mestnih ulicah. Zaradi številnih kotanj in jarkov so ceste ob sedanji jesenski mokroti raznobarvno pisana zbirka luž in blatnjavih jezerc. Menimo, da se v tej ugotovitvi strinjamo s pešci, nasproti katerim nikakor ne gojimo kake animoznosti, najmanj pa v obliki hotene brezobzirnosti. Oboji smo torej žrtve slabega stanja cest v mestnem pomeriju. Posameznih primerov v resnici objektivno dognane brezobzirnosti pa nikakor ni mogoče generalizirati. Navodila glede ovajanja avtomobilistov utegnejo dovesti tako daleč, da bo lahko vsak šolarček, ki se je naskakal po lužah, ves blaten in v strahu pred leskovko, počakal na prvi mimoidoči avto, doma pa potožil, da ga je oškropil ta in ta avtomobilist.

In avtomobilist? Kako naj dokaže svoj alibi? Vozil je res to in to uro po tej in tej cesti, polni kotanj, brozge in blata. Kako naj izpriča, da je vozil z zmerno brzino in se izogibal vode polnih lukenj. Ali se bodo sprejele njegove izjave kot dokaz, zlasti če je bil sam? Praksa nas uči, da je to težko, zelo težko. Posledica — kazen!

Pri najmanjši brzini je neizbežno padanje koles iz ene kotanje v drugo, tako, da plešejo avtomobili, gotovo ne v veselje potnika, še manj pa lastnika, kakor božjastniki po rešetasti cesti. Tudi na mnogih cestah v centru mesta je opaziti isti učinek, zlasti po netlakovanih ulicah z razmočenim cestiščem. Zaradi takih slabih cest na periferiji in v centru nanesejo vozila in pešci blato tudi na tlakovane ulice. Kolesa ne morejo potlačiti nanošenega blata in brozge v trda, tlakovana tla in posledica je pač zopet brizganje.

Take neprilike za avtomobilista in pasante so posebno neugodne po ožjih ulicah in cestah. Dočim je na sicer široki, a skrajno slabi in blatni Bleiweisovi cesti, ki je vendar v središču mesta, še nekako mogoče izkolovratiti se z avtom, makar bolj proti sredini ceste in ne dosežejo curki vode in blata pasantov na obeh hodnikih, je povsem nemogoče izogniti se pasantu kakor tudi avtomobilistu neprijetnostim deževnega vremena na vseh ožjih ulicah in cestah, kakor n. pr. na nekaterih mestih Zaloške ali pa Dunajske ceste proti Sv. Krištofu. Držeč se cestno - policijskih odredb, morajo voziti avtomobilisti strogo po desni strani ceste, s čimer se še bolj približajo trotoarju. Ako je potem še trotoar ozek, ali ga pa celo ni, ne more noben avtomobilist za to, ako je pasant obrizgan, kajti tu ni govora o brezobzirnosti, saj avtomobilist niti ni v stanu paziti na vsako kotanjo, v katero mora pasti eno ali drugo kolo vozila tudi pri najobzirnejši vožnji.

Ako so posamezniki res premalo obzirni nasproti pasantom, ni to še opravičljiv povod, da se ožigosa vsak vozač, ki po sili razmer in brez lastne krivde vendarle ošvrkne mimoidočega pešca. Pojem brezobzirnosti je zelo širok in je vsaka taka ugotovitev s strani obrizganega pešca povsem relativne vrednosti.

S.

Težave v angleški avtomobilski industriji

(O priliki letošnje »Olympia Show«.)

Skoro ni industrije, v kateri bi bila konkurenca tako velika kakor v avtomobilski. Tržišča so prenapolnjena in kljub temu rastejo dan za dnem nove tovarne iz tal. Ker je tekmovanje v ceni in kakovosti skoro izčrpalo vse mogoče možnosti, se je usmerila konkurenca na polje uslužnosti odjemalcem, tako da si skušajo tvrdke ohraniti stare odjemalce na ta način, da jim gredo tudi potem, ko je vozilo že prodano, v vsakem oziru kar najbolj na roko.

Najslabše je v tem pogledu na Angleškem, o čemer se bomo lahko prepričali, če pogledamo naslednje številke: 3 milijone brezposelnih od 40 milijonov prebivalcev, trideset domačih tovarn avtomobilov, vsaka s povprečno štirimi modeli, na vsakega dvajsetega Angleža odpade motorno vozilo, izvoz je otežkočen zaradi silno visokih cen in ostre inozemske konkurence.

Nemci, ki so bili po končani vojni v strašni gospodarski krizi, so se že postavili na noge z racionalizacijo in s koncentracijo podjetij. Angleži še ne marajo slišati o tem. Ne razumejo še, da ni nihče dobil vojne in da zaradi enega vsi trpe. Toda tudi če pričnó danes z racionalizacijo, se bo izvršil ta preobrat z velikimi žrtvami in z dvomljivim uspehom.

Treba je pomisliti, da je notranje tržišče prenapolnjeno. Prirastek v nakupovanju motornih vozil tekom zadnjih let občutno pada. Toda tudi oni, ki kupujejo nova vozila, se obračajo vedno bolj k cenenim proizvodom.

Izvoz iz Anglije je pa, kakor smo že omenili, zaradi visokih cen neznaten ter se da težko povečati. Danes vidite v inozemstvu redko kakšno angleško znamko, dočim najdete ameriška vozila v velikem številu. Pri nas v Jugoslaviji lahko na prste seštejete zastopstva angleških tovarn (izjema so motorna kolesa). Edina tipa, ki se v velikem obsegu izvažata, sta Rolls-Royce in Daimler, ki jih hočejo imeti ameriški milijonarji, indijski maharadže ter malajski sultani iz prestiža. Od srednje vrste se izvažata precej Morris in Sunbeam, drugi tipi so redkost.

Kako težak je položaj, nam najbolj kaže dejstvo, da ni bilo opaziti na razstavi Olympia v Londonu skoraj nobene tehnične novosti, kajti industrije se boje delati poskuse; v tem je velika razlika med londonsko in pariško razstavo. Razen enega tipa ni bilo videti v Londonu nikjer pogona na sprednja kolesa, nikjer visečih osi, nobenega vozila na 16 cilindrov. Edini Daimler, ena izmed vodilnih angleških znamk, se je upal napraviti 12-cilindrsko vozilo. Druge znamenite tvrdke, n. pr. Rolls-Royce in Bentley, se zadovoljujejo s starim solidnim šestcilindrskim motorjem, ki so ga v Parizu skoraj že obsodili na smrt.

Razstava ni mogla zadovoljiti inozemskega gledalca niti z estetske strani. Karoserije so neokusne in marsikje v popolni disharmoniji s konstrukcijo. Na visoki Rolls Royce so postavili s kobaltom plavo barvano sportno karoserijo ter so na ta način mislili napraviti luksuzno sportno vozilo. To stane pri vsej neokusni izdelavi 900.000 dinarjev! Nasprotno pa napravi prijeten vtis povprečna oblika angleškega vozila: nikjer nobene navpične linije! Stena avtomobila je spredaj uleknjena nazaj, zadnja stena je pa močno nagnjena naprej proti sedežem.

Problem, s katerim se morajo zaradi gospodarskega položaja pečati vse angleške tovarne, je prehod h cenenim tipom. V tem oziru sta imela srečo dva avtomobila: Triumph in W seley. Zadnji spada k Morrisovemu koncernu. Kot mnogo drugih tovarn sta tudi ti podaljšali šasije majhnega vozila, da je prostora za več oseb. Razen tega sta pa dali avtomobilom močnejše motorje na ta način, da sta postavili poleg starega štiricilindrskega motorja še po dva cilindra. Tako so nastali lični majhni šestcilindrski vozički s 1200 ccm, težki 750 kg, ki stanejo samo okrog 50.000 dinarjev ter so sposobni za težje poti.

Ta vozila se bodo gotovo zelo razširila, ker so poceni, brez luksuza, odgovarjajo vsem normalnim potrebam ter imajo prostora za štiri odrasle osebe. Na račun teh se bodo majhna vozila težko razvijala. Majhna vozila so na Angleškem prav za prav doma ter so bila prvotno namenjena za mlade zakonske pare (family-car), ker imajo prostora za dve odrasli osebi ter dva otroka. Danes so razmere že drugačne. Publika hoče imeti cenene velike avtomobile za več odraslih oseb.

Izvzemši omenjena dva tipa, ki sta se zelo posrečila, so imela vsa druga cenena vozila več ali manj smolo. Hotela so znižati ceno potom čisto primitivne konstrukcije, kar pa ni pocenilo stroškov, tako da so postali novi »ceneni avtomobili« pri slabši izdelavi prav tako dragi kot nekdanji luksuzni avtomobili.

Od inozemskih razstavljalcev velja omeniti tipa Mercedes Benz (ki ima na Angleškem svojo posestrimo) ter Austro-Daimler-Steyr. To sta edina inozemska tipa, ki imata v Angliji nekaj izgledov na uspeh. Bogat Anglež rajši kupi nemški Mercedes kakor skoraj enako domačo znamko Benley, ki na vsakem koraku posnema Mercedesa ter je razen tega še za 75 funtov cenejša. Razlika v ceni mu je brez pomena, ker je vsota sama na sebi že itak dovolj visoka; Mercedes-Benz stane na Angleškem okrog 600 do 700.000 dinarjev. K temu treba prišteti 33.3 % carine.

Sicer so pa inozemci zelo slabo razstavili. Ni čuda — trg je prenapolnjen in carine na uvoz motornih vozil so znatne. Od lanskih razstavljalcev jih je izostala cela vrsta; Ford se sploh ni pojavil. Uvoz je letos padel za 40 %! Toda ne da bi se pri tem povečala domača produkcija!

Ves razstavni prostor, ki so ga celo povečali za eno nadstropje, je bil slabo izpolnjen, tako da so morali zamašiti praznino z zgodovinsko razstavo, z razstavo garaž, sestavnih delov in s posebnim oddelkom za motorne čolne.

V zadnjem času so se v Angliji ustanovile družbe in bančne skupine z namenom financirati domačo avtomobilsko industrijo, in sicer ne samo trgovino, ampak tudi produkcijo. Toda to bo težko trajno pomagalo; treba bo industrijo korenito racionalizirati in zapreti vse zastarele in nesposobne tovarne. To je problem ne samo v naši panogi, ampak v vsej angleški industriji sploh, ki ima danes to slabo stran, da se je razvila iz nad sto let starih podjetij na istih mestih in v istih kombinacijah, kot so bila včasih. Toda svojčas se je to glede na razvoj tehnike v posameznih panogah in na to, da je bila industrija v inozemstvu še v povojih, izplačalo; danes so pa popolnoma druge razmere, tako da je treba stare kombinacije temeljito spremeniti. To so problemi prospevanja angleške industrije sploh; zato z zanimanjem gledamo, kaj bo angleška vlada ukrenila na tem področju in kaj porečejo k temu industrijalci.

Zaleteli so se? »Allgemeine Automobilzeitung«, glasilo nemškega avtomobilskega kluba, je prinesla sledečo vest: »Pred kratkim sta bila dva vodilna berlinska lista žrtvi neverjetno debelih laži. Eden od njih je poročal iz Prage, da je saška deželna vlada preizkušala na češki meji iznajdbo, s katero se dajo ustaviti na razdaljo več kilometrov vsi električni aparati. Saška vlada je na 4 kilometre dolgi poti ustavila vse avtomobile, ki so šli čez mejo s tem, da je s svojimi novimi žarki magnetom enostavno odvzela funkcijo. Škoda, da je bila ta vest že naslednji dan preklicana, ker bi sicer Saška v bodoči vojni prav gotovo zmagala. — Drugi list je prinesel vest o novi iznajdbi v Casselu, ki bo postavila graditev avtomobilov na čisto drugo podlago. Obetal je od tega avtomobilistom zlate čase. Šlo je za napravo, ki more tako močno razpršiti petrolej, da lahko zgori tudi v navadnem uplinjaču. Takih aparatov smo imeli v slabih časih po vojni na tucate. — Pri majhnih provincialnih lističih bi še lahko razumeli take pogreške, neodpustljivo pa je, da objavljajo take reči veliki berlinski dnevniki, ki bi si lahko preskrbeli tehnične svetovalce, da ne bi brez potrebe begali javnosti.

SPORT

Življenska sposobnost nogometa v provinci

V momentu (1929-30 l.), ko se je kot neizogibna posledica medklubske borbe v Ljubljani, srcu slovenskega nogometa, oznanjal začetek njegove trenotne kvalitativne dekadence, se je — analogno kakor tudi v Nemčiji v isti dobi — izvršil proces, malo absurden sicer: cveteti je začela provinca.

Danes moramo z veseljem potrditi dejstvo, da zida okoli 15 mladih podeželskih klubov temelje svoji eksistenci; da se ti klubi ustaljujejo in niti ne mislijo na to, da bi prenehali obstojati.

Pogum, s katerim so se ta mlada društva otresla začetnih težkoč, in solidna zgradba njih organizmov sta najboljši garanciji njihove velike življenske moči in obenem objektivni dokaz, da se ni slovenski nogomet še nikoli, kar se tiče njegove kvantitativne strani, nahajal v povoljnejšem položaju.

Tako se moramo z vso pravico vprašati: kje leži vzrok, da teh petnajst za življenje sposobnih klubov ni včlanjenih v LNP.? Oni bi utegnili marsikaj povedati prav v današnjem momentu, ko se drugi podsavezi s fingiranimi, ad hoc skrpucanimi klubi trudijo, da bi dosegli enak efekt. Ali ni morda tudi temu zlu iskati korenine v intronsigentni borbi ljubljanskih vodilnih klubov?

Prisostvoval sem v zadnjih štirih mesecih vsem podeželskim gostovanjem mladih Primorjašev, pa navajam v naslednjem rezultate:

8. VI. 1930 ASK Primorje rez. : SK Trbovlje v Trbovljah 4:0, 19. VI. 1930 ASK Primorje : SK Svoboda na Jesenicah 17:2, 31. VIII. 1930 ASK Primorje : SK Amateur v Trbovljah 8:1, 7. IX. 1930 ASK Primorje : SK Sevnica v Sevnici 6:2, 8. IX. 1930 ASK Primorje : SK Bled na Bledu 7:0, 28. IX. 1930 ASK Primorje : SK Bratsvo na Jesenicah 13:1.

Upoštevati je treba, da niso doseženi rezultati realen izraz moči teh klubov, ker stoje v proporcionalnem odnosu formacij, v katerih je nastopalo primorjansko moštvo napram moči protivnika. Te so namreč varirale od kompletnega juniorskega moštva do kompletne rezerve. V ostalem so tako visoko izraženi rezultati bolj plod zelo koristne igre primorjanske rezerve, kot šibkosti njenih protivnikov.

Mlado primorjansko moštvo je izpolnilo s tem veliko nalogo; s svojo izborno disciplino je dalo vsem primer pravega sportnega duha in dobre vzgoje, ki vlada v njem; po vseh lepih podeželskih igriščih so manifestirali Primorjaši kultiviran nogomet, brz in koristen.

Brez dvoma so taka gostovanja mladih, dobro vzgojenih sportnikov neprecenljivo propagandno sredstvo tudi za najbolj zakotne kraje. Veliko zanimanje v Trbovljah in na Jesenicah za ta srečanja se najbolj izraža v posetu, ki dosega impozantna števila od 500—700 gledalcev. S svojim mladeniškim zanosom in s svojim koristnim, modernim sistemom igre so taka mlada moštva najprikladnejša in obenem v prvi vrsti poklicana, da propagirajo ta lepi sport.

Kljub temu kažejo prej navedeni rezultati neko manj razveseljivo dejstvo: naš podeželski nogomet se ne giblje na zavidni višini. Dolžnost vseh nas je torej, da mu priskočimo na pomoč.

Prav v sistemu igre, ki si ga morajo prisvojiti mladi podeželski klubi, leži glavna tajnost njihovega bodočega hitrega napredka.

Vsi ti klubi igrajo danes primitiven kick and rush sistem z vsemi svojimi začetniškimi karakteristikami, od katerih so najbolj značilne: individualne akcije brez skupne igre.

Malo zgodovine. Od kick an rusha kot negacije skupne kombinacijske igre, se je šlo po dolgi razvojni črti kombinacij v ekstrem Škotski sistem, ali pa kontinentalni dunajski stil, sta najbolj zrcalila vse slabe plati teh ekstremnih zablod, v katerih je počasi, filigransko izpeljana kombinacija služiia bolj cilju kot sredstvu nogometne igre.

Šele izpremenba offside pravila (1925 l.) je prebudila ta interni nogomet iz zaspanosti. Dala mu je mnogo poleta, brzine in uspeha. Toda sistem skupne, kombinacijske igre ni bil povsem opuščen, nego je bil kompletiran z mnogimi elementi kick and rusha. Kultivirani moderni kick and rush ni torej niti izviren niti edinstven. Znači le v prvi vrsti opuščanje vseh ekstremov v škotskem sistemu.

Ta mala disgresija ima namen, da pokaže, po katerem potu morajo iti naša podeželska moštva pri osvajanju sistema igre, ako se hočejo izogniti brezupnemu, dolgemu razvoju.

Način njihove igre se ne sme usmeriti k čistemu škotskemu sistemu, pri tem pa popolnoma opustiti kick and rush, ker bi to pomenilo ne okoristiti se s prošlostjo.

Njihov današnji kick and rush se ne sme opustiti, temveč ga je treba samo izpopolniti s skupno, brzo in poletno kombinacijsko igro.

Dolžnost je tudi njih samih, da se pobrigajo za čim pogostejša gostovanje moštev, ki so sposobna manifestirati ta in takšen nogomet. Rezervna moštva predvsem ljubljanskih prvorazrednih klubov so najprikladnejša in obenem najsposobnejša, da popolnoma ustrežejo njihovim potrebam.

Dr. Zvonko Buljević.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Danes ob 18.30 važen sestanek I moštva v klubski sobi v »Evropi«. Polnoštevilno! V nedeljo 9. t. m. ob 14.30 igra kombiniran team prijateljsko tekmo s Slovanom; sestava moštva bo razvidna v klanski knjigi. Načelstvo plavalne sekcije ima sejo danes ob 19. v »Evropi«.

Službeno iz LNP. (S seje upravnega odbora z dne 7. novembra 1930). Dne 16. t. m. se odreja v dobrobit LNP prijateljska tekma med ASK Primorje in SK Ilirija. — Tajnik I.

ŽSK Hermes. Danes sestanek vseh nogometašev ob 20. v gostilni pri »Raci«. Opremo prinesite seboj.

Pokalna tekma Ilirija : Primorje. Kakor doznavamo od upravnega odbora LNP ostane določeni termin 9. t. m. za pokalno tekmo Ilirija : Primorje v veljavi. Pričakovati je, da bo Ilirija, zavedajoč se posledic, ki bodo zanjo nastale, ako ne nastopi, izpremenila svoj sklep ter ipak poslala svoje moštvo, da pomeri svoje moči z enajstorico Primorja.

TKD Atena. Opozarjam vse igralke hazene na strogo obvezen trening, ki se vrši jutri dopoldne ob pol 10. V primeru slabega vremena trening odpade in bo naslednji v sredo ob pol 13.

SK Korotan. Danes ob pol 20. redna odborova seja. Gospodje odborniki — več točnosti! Jutri ob pol 10. zaključni mesečni sestanek za vsa moštva. Po sestanku se slikamo. Točno in polnoštevilno!

SK Svoboda. V nedeljo 9. t. m. naj bodo bo 14. v naši garderobi: Papler, Jeršek, Artur, Zemljan, Habiht, Bonel, Schlamberger, Janežič, Makovec, Bončar, Ozebek, Bogme, Starman II.

SK Grafika. Za nedeljo ob 13. se imajo javiti na igrišču Ilirije: Wohlmuth, Mihelič, Novak, Pukl, Kmetič, Pallek, Kobal, Stupica, Katavič, Zinke, Trobevšek. Točno in sigurno.

Ali si že član Vodnikove družbe?

Firma Patent-Treuhand Gesellschaft für elektrische Glühlampen m. b. H. Berlin, kao vlasnik jugoslovenskog patenta:

Br. 1720 pod naslovom: **»Električna sijalica ispunjena gasom, naročito ispunjena neonom«** želi stupiti u vezu sa interesentima, koji bi hteli iskoriščavati taj patent i pripravna je dati licencu. Informacije daje **dr. Olip Janko**, Beograd, Terazije 42. 15535

SADNO DREVJE

jabolke, hruške, slive, črešnje, orehe itd. dobite pri DREVESNICI

Josip Rosenberg, Maribor

Tržaška cesta štev. 64

Brzojavi: Rosenberg, Maribor.

Telefon interurban štev. 23-01.

Zahtevajte cenik! 14877

Krajevnega zastopnika

za Ljubljano event. za vso Slovenijo nujno **IŠČE** več prvovrstnih inozemskih tvrdk v modni stroki za gospode.

Ponudbe z referencami na **Franjo Polak, Zagreb, Draškovičeva 29.** 15530

Rudarskega nadzornika

šolanega, s prakso, sprejme premogovnik **»Dobra Sreća«, Vina — Knjaževac.**

Prosilci naj vlože ponudbe s pogoji in listinami v prepisu. 15511

SLEDEĆI JUGOSLOVENSKI PATENTI PRODAJU SE ILI SE DAJE LICENCA ISTIH.

Br. 3885: **»Sprava sa avtomatskim razbojima za mehaničnu izradu tepiha«.** Firme Vereenigdke Knooptapijtindustrije System Banyai u. N. V. Rotterdamu. - Br. 5445: **»Sigurnosna naprava za Rentgenove uredjaje«** i Br. 5448 **»Sigurnosni postupak proti poškodjenja od visokog napona kod Rentgenovih uredjaja«.** Ing. Werner Otto, Berlin. — Obaveštenja daje **dr. Janko Olip,** Beograd, Terazije 42. 15534

367 1

Zobje beli nasmejani

Da boste imeli zobe zdrave, bele, bleščeče, ki se smejejo, kadar odprete usta, uporabljajte **KOLYNOS.** V treh dneh boste opazili razliko.

KOLYNOS čisti zobe in dlesna tako kot zahteva higijena, da so očiščeni. Njena antiseptična pena, prijetnega okusa prodre v vsako zobno razpoklino in odstrani ž nje ono zoprno prevlako kakor tudi koščke hrane, ki zastanejo v zobeh. Ona uničuje nevarne klice in nevtralizira kislino na ustnah.

Ako hočete imeti zobe bele in nasmejane, nepokvarjene od madežev in gnilobe, začnite uporabljati **KOLYNOS.** En centimeter zadostuje, da jo razmažete po suhi ščetki.

291 **Bolniške stole**

najnovejše izdeluje tovarna »Pelikan« — Ljubljana VII.

Oglejte si

zalogo damskih klobukov v salonu »La Femme Chic« Šelenburgova ulica št. 6. — Preoblikovanje 28 Din. 44125-30

Pozor! Vsakdo naj bere!

Božične, novoletne in druge razglednice, okraske za božično drevo ter razno drugo blago po čudovito nizkih cenah na debelo in drobno kupite samo pri **L. PEVALEK,** Židovska ul. 6. 368

Zastopnika

za trgovino na obroke iz stroke blaga za gospode, ki hoče v Ljubljani otvoriti podružnico,

IŠČEMO.

Predstaviti se je v nedeljo od 9. do 12. ure v hotelu Union. Pojasnila daje vratar. 15520

BITUMENOZNA

strešna lepenka

ARESIT

strešna lepenka

BITUMEN SMOLA

LESNI CEMENT

KARBOLINEUM

dobavlja 345

Jos. R. PUH. Ljubljana

Gradaška ul. 22 **Telefon 2513**

Jabolka za mošt

vagonske množine, za Nemčijo

kupimo.

Prevzamem in plačam osebno.

Ponudbe na naslov: **Josef Keuschnigg,** sedaj v (Gradcu) **Graz, Sporgasse 15.**

NESTLE-jeva MOKA

Otroško zdravje

319

COGNAC J.&F. MARTELL

TVRDKA USTANOVLJENA LETA 1715

Konjak „Martell“

je naravni proizvod, destiliran iz žlahtnih vin, pridelanih v vinskih goricah Cognaca (Francija)

331

Glavno zastopstvo: **Henry H. Neumann**

Zagreb, Boškovićeva ulica štev. 42

Iz življenja in sveta

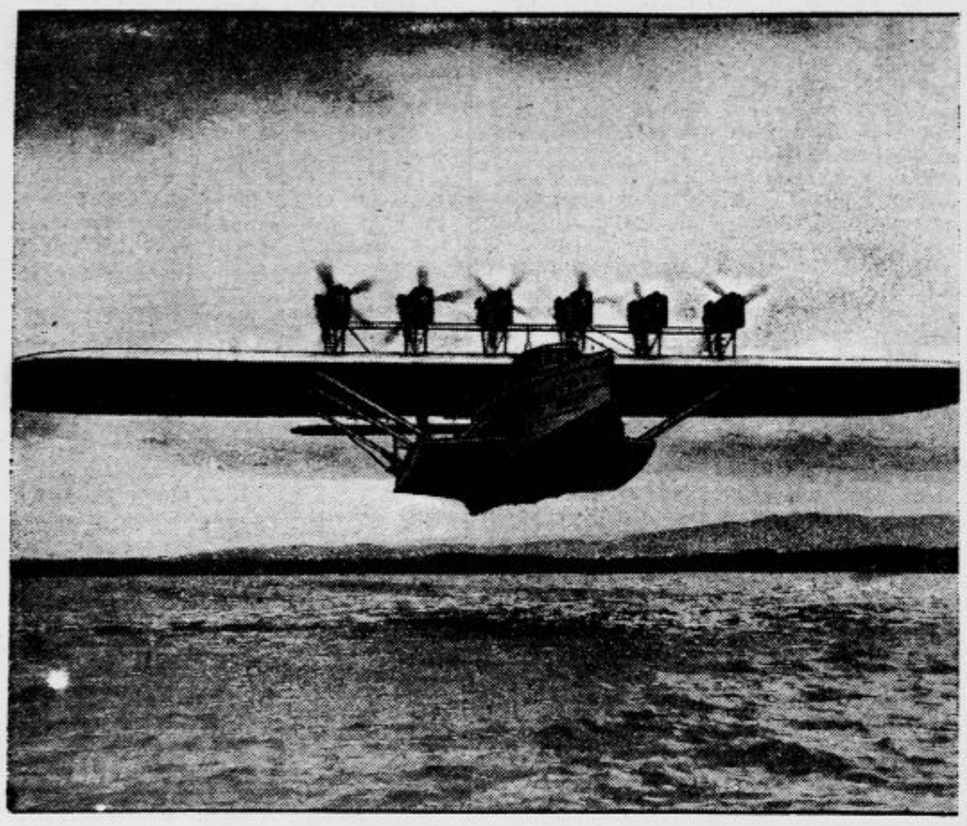

Do X nad Bodenskim jezerom
Orjaško letalo z 12 motorji je križarilo par ur nad jezerom, predno je nastopilo v ugodnem vremenu svoj polet preko Evrope in Oceana. Prva etapa poleta je usmerjena na Amsterdam. Na letalu je 14 mož posadke.

Za dober glas Chicaga

Italijanski in židovski izseljenci, ki so si ustvarili nekak monopol za zločinske napade, za protizakonito trgovino z alkoholom in z njo združene konkurenčne poboje, so spravili mesto na tako slab glas, da velja Chicago danes za dorado razbojnikov. Ni čuda, da se nekateri meščani trudijo, statistično dokazati, da stvar le ni tako huda in da je v Chicagu poleg tisočev zločincev le še pretežna večina poštenih ljudi. Profesor Avgust Wolmer dokazuje, da je na vsem ozemlju Zedinjenih držav le en milijon zločincev. Ravno na Chicago pa da jih odpade najmanj. Tu je namreč le 100.000 ljudi, ki so v svojem življenju vsaj enkrat imeli posla s sodiščem, kar je sicer precejšnje število, nikakor pa ne tako veliko, da bi se ga bilo treba posebno bati. Na žalost so ravno med temi sto tisoči najagilnejši in najbrezvestnejši razbojniki in njih delovanje uspešno tekmuje z Newyorkom. Ameriški list, ki objavlja to obrambo Chicaga, pa prinaša v sosednjem stolpcu mamljiv opis življenja razbojniškega magnata Ala Caponeja. Možakar živi v svojem dvorcu na Floridi. Razkošna vila ima dvajset prekrasno opremljenih sob in je obdana okoli in okoli z izredno lepim vrtom. Leži tik ob morju, kjer ima tudi majhno pristanišče za motorne čolne. Posebna telesna straža, ki bdi nad dragocenim življenjem svojega poglavarja, dobiva 750 tisoč dinarjev mesečno. Kralj podzemlja plača svojo stražo zato tako dobro, da ni nikomur mogoče podkupiti jo z večjim zneskom. Capone vstaja ob 9. zjutraj, se okoplje in zajtrkuje, nakar sprejema svoje tajnike. Popoldne je določeno za sportne igre, zvečer pa se shajajo v vili številni povabljenci. Med temi niso samo zločinci, marveč tudi gospodje in dame iz najboljše družbe. V Chicagu ima Capone hišo, katere okna ne propuščajo krogel. Za izključno svojo uporabo ima mož 18 telefonskih linij. V tej hiši sprejema svoje nameščence, tajnike in politične osebnosti. Tu tudi izplačuje svoje ljudi in pravijo, da porabi v ta namen letno 25 milijonov dolarjev. Na sprehod se vozi Capone v posebnem razkošnem oklopnem avtomobilu, ki mu sledi nekaj voz s telesno stražo. Kadar pa gre v gledališče, kupi vedno nekaj vrst sedežev okoli sebe, ki jih zasedejo najintimnejši prijatelji. Tako se godi možu, o katerem vsa Amerika ve, da je največji zločinec!

Prva sodnica v Nemčiji
Hedvika Braun iz Frankfurta, prva sodnica v Nemčiji.

Stranka predsednikov

Francosko radikalno socialistično stranko, ki ni niti radikalna niti socialistična, imenujejo Parižani stranko predsednikov. Dognali so namreč, da je vsak poslanec te stranke, ako že ne bivši predsednik republike ali predsednik vlade, vsaj predsednik kake strankine organizacije. Na vizitki vsakega posameznega poslanca se tedaj blešči ponosni naslov predsednik. Ker se v Franciji vsak poslanec do svoje smrti lahko imenuje »bivši narodni poslanec«, velja to tudi za predsednike. Kakor je znano, je bil poslanec Chautemps samo nekaj ur predsednik vlade, ali naslov ministrskega predsednika mu ostane za vse življenje.

Kdo povzroča draginjo?

Parižani so razburjeni, ker imajo vedno dražje meso. Govedina stane 25 frankov (60 Din) za kilogram, več nego teletina ali jagnjetina. Kdo je kriv draginje? »Matinov« poročevalec je odrinil na sejem v pariški okolici in na kmetih prodanega bika spremljal v Pariz. Ugotovil je sledeča dejstva: Kmet, ki je prignal bika na sejem, ga je prodal za 2500 frankov. Kupec-mešetar ga je pol ure pozneje prodal za 3000 frankov. Nato se je odpeljal bik v Pariz in vožnja po železnici je stala skoro 150 frankov. Pri prihodu v pariško klavnico je znašala cena že 3266 frankov 85 centov. Lastnik je plačal 165 frankov mestne užitnike in 20 fr postreščku, ki mu je pripeljal novega kupca. Ta je plačal klavniške pristojbine. Ko so bika zaklali, so zaslužili še razni mali trgovci, ki so prevzeli kožo, parklje in drugo. Potem je bilo treba plačati za dostavo mesa. Skratka, mesar, ki je pokupil govedino, je dal že 4016 frankov. Pričel je prodajati govedino po 25 frankov za kg, da zasluži »vsaj 1000 frankov«. V dveh dneh, odkar je pripeljal kmet živino na sejem, se je cena podvojila. Torej so krivi draginje številni posredovalci, ki živijo vsi na konsumentov račun.

Zanimiva knjižnica

Mesto Le Mars v ameriški državi Jowi se lahko ponaša z znamenitostjo, kakršna se težko najde še kje na svetu. Podedovalo je po odvetniku Zinku nenavadno knjižnico. Odvetnik Zink je bil zaprisežen in zagrizen sovražnik žensk, zato je načelno kupoval le knjige moških pisateljev. Ako je kupil kak zbornik, kjer so bili tudi ženski prispevki, je slednje skrbno izstrigel, osobito pa ni v knjigah trpel slike kake ženske. V oporoki je določil, da mora biti njegova knjižnica postavljena v posebni sobi in praga te sobe ne sme nikoli prestopiti ženska noga. Mož je v oporoki tudi utemeljil svoje sovraštvo do žensk. Nesrečnik je bil štirikrat oženjen in se je nad ženami razočaral, kakor malokateri mož. Prvič je bil oženjen s hčerko nekega kolonijalnega uradnika, ki je prinesla v zakon divjaške navade kolonijalnih kulturonoscev. Za vsak najmanjši povod je moža pretepala z bičem tako kruto, da se je naposled le moral ločiti. Na dan ločitve ga je še tako temeljito premikastila, da je moral teden dni prebiti v bolnici. Ločenec se je poročil drugič s popolnoma siromašno devojko in ji je zaupal svoje dobroimetje v banki. Ženica mu je na skrajno prekanjen način poneverila polovico vsote in ušla s svojim ljubimcem. Tretja žena mu je v jed mešala strup in se je moral od nje ločiti, da bi mu ne zavdala. Tudi četrti zakon je bil nesrečen in se je končal z ločitvijo, dasi odvetnik ne navaja podrobneje, kako se mu je zgodilo s četrto družico. Petič se možak ni več oženil, smatrajoč, da že ve, pri čem da je.

Londonske posebnosti

Mlad zakonski par je v nedeljo prišel v londonsko umetnostno galerijo. Mati je peljala voziček z dojenčkom in vratarju pojasnila, da nima služkinje in ne more otroka samega pustiti doma. Vratar je vprašal najbližjega stražnika, kaj misli. Oba sta razsodila, da ne sme biti nihče zavrnjen pri vhodu, če ima dete. Mlada zakonca sta šla gledat Rafaelove in Tizianove slike in mati je neslišno peljala po lesketajočih se parketih voziček na gumijevih kolesih. Otrok je sladko spal. Dogodek je značilen za angleško obvezno vljudnost. Poleg otrok imajo Angleži nad vse radi še pse. Ti imajo pravico brezplačno potovati z avtobusi in prav košato sedijo poleg gospodarjev. Vsak potnik smatra za svojo dolžnost psu kaj povedati in še sprevodnik, ki pobira denar in deli listke, ga mimogrede poboža.

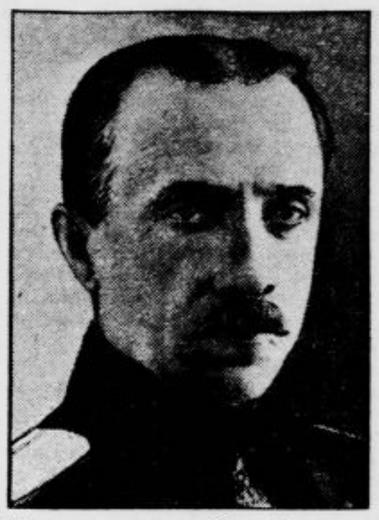

Vlkov se vrača domov
General Vlkov, bivši bolgarski vojni minister, se vrača iz Rima, kjer je opravljal službo poslanika pri italijanski vladi. Doma bo prevzel nalogo, da organizira politično akcijo za revizijo mirovnih pogodb.

Strašni dokumenti

Mučeniška pot na smrt obsojenega dvamilijonskega armenskega naroda ima svoje posebno strašno poglavje: skrunitev zlorabljenih in umorjenih žensk Po zaključku svetovne vojne se je na pobudo lorda Brycea skušala pokreniti akcija, da bi poiskali one Armenke, ki so jih odvedli v hareme, toda akcija ni uspela. Pač pa so izšli dokumenti o teh grozovitostih s točno dognanimi in ugotovljenimi podatki. Te dokumente priobčuje (s slikami) pravkar izišla številka ilustrovane tedenske revije »Življenje in svet«.

NAPREDEK V MEDICINI

Pri bolečinah v sklepih in udih kakor pri prehladu jemljejo mnogi ljudje Togal-tablete. Togal odgovarja modernemu mišljenju in predstavlja novost in napredek v zdravljenju. Togal je preizkušen na mnogoterih klinikah in bolnicah in se potrjuje njegovo odlično učinkovanje celo v zastarelih slučajih, v katerih druga sredstva niso pomagala. Togal učinkuje naglo in sigurno proti revmatizmu, protinu, ishijasu, hripi, živčnih bolečinah in glavobolu. Togal učinkuje takoj in je popolnoma neškodljiv za želodec, srce in ostale organe. En poizkus je v Vašem lastnem interesu. Vsaka lekarna ima Togal-tablete v zalogi in Vam jih more te najhitreje dobaviti.

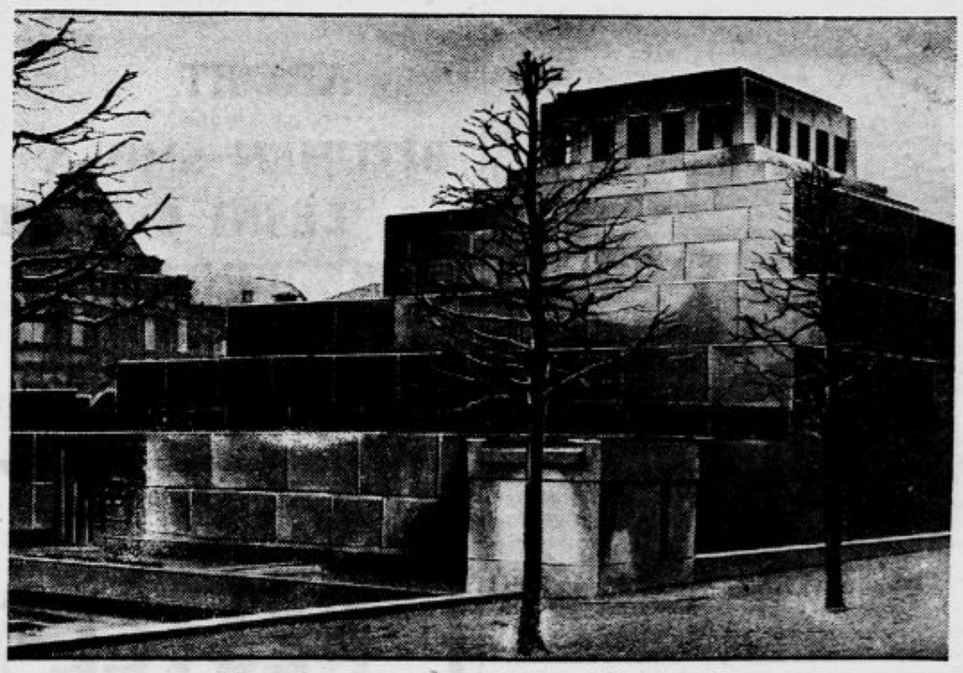

Leninov mavzolej v Moskvi
Po 16mesečnem delu stoji na Rdečem trgu v Moskvi dovršen veličastni Leninov mavzolej. Sezidan je iz ogromnih kock rdečega, sivega in črnega granita.

V javnem prometu
n. pr. na vlaku ali pa cestni železnici je nevarnost prehlada posebno velika. Tudi nalezljive bolezni se lahko razširijo.

Panflavin pastile
razkužijo ustno in žrelno duplino in so učinkovito obrambeno sredstvo pri takih nevarnostih.

Radio

Izvleček iz programov

Sobota, 8. novembra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 17.30: Plošče. — 18: Kartezija Pleterje. — 18.30: Koncert radio-orkestra. 19.30: Angleščina. — 20: V stoletju tehnike. — 20.30: Prenos opere »Samson in Dalila« iz Beograda. — 22.30: Napoved časa in poročila. — Plošče.

Nedelja, 9. novembra.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.20: »Groga in drugi.« — 10.45: Šah. — 11: Prenos z univerze: govor predsednika vlade Petra Živkovića. — 12: Tedenski pregled. — 15.20: Kmetijsko predavanje. — 15.30: Plošče. — 16: Humoristično šlivo (Milčinski). — 16.30: Samospevi ge. Bernot-Golobove. — 17: Veseloigra »Kje je moja«. — 20: Prenos banketa iz velike dvorane Uniona. — Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved časa in poročila. — Lahka godba.

BEOGRAD 9: Prenos iz Saborne cerkve. — 11: Plošče. — 12.30: Orkestralen koncert. — 17.30: Koncert jugoslovenske glasbe. — 19.30: Violinski koncert. — 20.30: Dramski večer. — 21.30: Plošče. — 22.15: Poročila. — ZAGREB 11.30: Orkestralen koncert. — 17: Koncert kvinteta. — 20.35: Zabaven program. — 22: Lahka glasba. — PRAGA 14.30: Operni program. — 18: Odlomki iz opere »Carmen«. — 19: Prenos iz Brna. — 19.30: Saksofon. — 20.10: Prenos iz Brna. — 21.10: Slovaški program iz Bratislave. — 22.20: Lahka glasba. — BRNO 14.30: Prenos iz Prage. — 19: Koncert godbe na pihala. — 19.50: Violinske skladbe. — 20.10: Operni večer. — 21.10: Slovaški program iz Bratislave. — 22.20: Lahka godba. — VARŠAVA 17.40: Koncert godbe na pihala. — 20.30: Koncert orkestra in solistov. — 22.15: Klavirski koncert in pesmi. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 10.30: Zborovski koncert. — 11: Koncert orkestra. — 13.05: Sinfoničen koncert. — 15.05: Lahka godba orkestra. — 17.30: Komorna glasba. — 19.40: Lahka glasba. — 20.35: Dramski večer. — 22.30: Rezultati volitev. — Koncert orkestra, vmes volilni rezultati. — BERLIN 19: Klavirski koncert. — 20: Prenos iz gledališča: »Knez Igor.« — Godba za ples. — FRANKFURT 17.30: Koncert iz Stuttgarta. — 19.30: Mešan program. — 21.10: Dramski večer. — 23.15: Godba za ples. — LANGENBERG 19.45: Mozartova glasba. — Nočni koncert in ples. — STUTTGART 17.30: Orkestralen koncert. — 19.30: Ves program iz Frankfurta. — BUDIMPEŠTA 17.15: Vojaška godba. — 19.15: Odlomki iz operet in valčki. — Ciganska godba. — 22.30: Jazz-band. — RIM 17: Vokalen in instrumentalen koncert. — 21.05: Operetni večer.

TONE POLJŠAK
Ljubljana. Aleksandr. c. 5.
Projektiranje in izvršitev električnih naprav in instalacij. Popravila električnih strojev in aparatov. 134

Ako želiš imeti lepe knjige, pristopi k Vodnikovi družbi!

Čis:

Butale

Čedalje huje in slabše je na svetu. Pravijo!

Pa srečam oni dan znanca iz Butal. Pobaram ga, če je pri njih prav tako, kot pravijo, da je pri nas. Povedal mi je take, da sam nisem vedel, ali je res čedalje slabše ali se pa samo pritožujejo, da bi prepričali druge, da nimajo beliča v žepu. Morda le pravijo.

Iz navade.

Ali pa iz dolgočasja.

Vrag vedi, da se ne spoznam. V Butalah namreč nima glavne besede ugled, morda vztrajnost, denar — kaj še, glavno gonilo in življenska moč je — javno mnenje. Jako lepa beseda. Lahko si ga predstavljaš napisanega na lepo popleskani tablici, ki jo lahko povsod obesiš. Ali pa v obliki nočne reklame z gorečimi črkami, ali pa kot velik zvon v fis-molu, ki prepreza v turobnem sozvočju vse ozračje mesta Butale! Neposredno iz tega se plete usoda vseh prebivalcev. Cvet izbranih zmajev sedi v nedeljo v kavarni (ali med tednom na obisku) in pristno kavo presnavlja z žlobudranjem v najnovečji trač — javno mnenje. Edino prebivalcem Butal se je doslej obneslo presnavljanje atomov iz ene tvarine v drugo v toliki meri, da z mladeniško silo obnavljajo to, kar se doslej izbranemu roju učenjakov še ni posrečilo. To delajo zmaji in purgarji, ker oni imajo srce »še« mlado. In je človek vendar mlad, dokler se srce počuti mlado. Česar polno je srce, usta govore — sledi iz tega. Kaj bi žrelo in žareč jezik — srce, srce!

Vidiš ga, si mislim, pa se še pritožuje! Kako brez skrbi živé ti butalski ljudje! Ni ti ni treba skrbeti, kaj ti prinese usoda, kam boš šel, za tvoj poklic, kaj jedel in s kom se boš ženil. Za vse je poskrbljeno. Blagodoneči zvon najbolje ve, kaj ješ! On ve, da ješ le fižol s kislim zeljem za večerjo, kaj torej verjameš svojim sleparskim čutvom, da ješ svinjsko pečenko s praženim krompirčkom. Varljivost čutil je v Butalah na ta način izključena. In ta pozornost in čast, ki ti jo izkazujejo. Če si navajen, da greš opoldne in zvečer na sprehod, te bodo opazili in imaš že čast, da si ena žarnica blestečega napisa in na mah si znan, raztrobijo te v butalsko ozračje, prihraniš si izdatke za družbo tu ali tam, vsi te že zdavnaj poznajo. In pravijo o tvojem sprehodu, da imaš dosti časa, ker ti ni treba delati, pa si vsaj grof. S posestvom seveda in primernimi tisočaki. Če ne greš na običajni sprehod, tudi to se uredi. Gotovo si v skrbeh za nevesto. Izberejo ti najprimernejšo partijo, pa si rešen vse izbire. In se prigodi, da moraš za dalj časa proč, n. pr. na počitnice. Vsi ne morejo na počitnice in da se prihranijo someščanom sline, ti »napišejo« zmaji lepo popleskano tablico, da te le »oficielno ni doma«, pa vsi vedo, da si exkluziven — brez truda imaš novo interesantno potezo. Doma si pa le — ker to vedo »za gotovo«, če si še tako daleč proč. Hvalevreden pojav, inkognito lahko potuješ, nihče ne ve, kje si bil. Če te pa na povratku le vidijo s kovčegi, te vljudno vestno izprašajo, kje si bil in ali si pil vino ali vodo pri kosilu in če je bila solata pocukrana ali ne. Križno izpraševanje vlada drugod na sodiščih, baje je ta način v Ameriki strah vseh zločincev, v Butalah pa je srčna kultura tako visoka, da se glase ta vprašanja neodoljivo in so višek bon tona in predmet čajank, plesov i. dr. Kaj vse zmore iz surovine napraviti mlado srce! In če jim poveš, kako ti je dobro delo, da si se izvrstno imel, te pri svojih znancih pohvalijo, da imaš bujno fantazijo; Bog ve, če ne bi bil za umetnika! Vidiš — nova interesantna poteza. Pa obzirni so do drugega. Pri svojih znancih povedo, kako si slabo jedel, da ti je zmanjkalo denarja in da nisi nič in nimaš nič, da samo tako delaš. To pa brez količkaj hudobnega namena, le da te obranijo davčnega vijaka. Pomagaj bližnjemu ob vsakem času. In poklic? Bodi brez skrbi. Če hočeš biti profesor ali doktor ali kaj jaz vem; pa te zagledajo in presodijo tvoje delovanje — če ocenijo, da bi bil za hohštaplerja, pusti vse drugo in se primi tega z zavestjo, da imajo vsi ljudje o tebi soglasno isto mnenje — torej da si mož na svojem mestu. Ali n. pr.: cestni pometač — poklica ni zametati. Če bi ga ne bilo, ali bi doktorji, tovarnarji in drugi vsi hodili po blatu? Zmaji že poskrbe, da se poklici porazdele v vseobči blagor. In umetnost? N. pr.: je koncert. Svirajo Mozarta. Čeprav nič ne razumeš o formi in fugi, Mozart je lep in kolosalen. To besedilo napišeš na tablico, pa ti je vstop prost v vsako družbo. Zakaj je kolosalen, to je postranska stvar, to mnenje vzdržujejo drugi, ti si za to tu, da ga nosiš! Na tablici! Če si jim zelo pri srcu in žele kaj zvedeti od tebe, te ne napadejo brutalno. To se prav gotovo ne spodobi. Ne, povabijo te na skupen sprehod ali kaj sličnega in ko uživaš ti sveži zrak, izvlečejo iz tebe vse, kar žele, ne da bi kaj opazil!

Zvečer greš spat. Ob desetih. Drugo jutro zveš, da si bil »fajhten«, da si pil curacao in da si prišel ob petih zjutraj domov. Pomisli, ta dobiček. Prihranil si denar, okus likerja imaš pa lahko danes v ustih, če ga popiješ v zajtrkovalnici frakelj — spal si in mačka nimaš. Dobro se ti zdi, da si lahko pričujoč v postelji in gostilni hkrati. In če se ti večkrat »dobro zdi«, se zrediš. Spet dobiček.

Pa je včasi huda megla v Butalah. Ljudje kašljajo. Ampak zvon utrdi mnenje, da je nekaj vlage dobre za pljuča — evo, pa je konec kašlja in usekovanja. Nikjer ni bolj zdravega zraka kakor v Butalah.

Poslovil sem se od dragega znanca. S solzami v očeh in hrepenenjem v srcu za nedosečenim blagostanjem.

Sicer pa pravijo, da je čedalje slabše. Pa se bom drugo leto preselil v Butale, v rajsko mesto, kjer se iz kave potom žlobudranja rodi blagostanje, obrača usodi pot in gibljejo stvari sveta. In je sploh najbolj varno tam. Če pride konec sveta, bo zagorel napis, bo zvon brnel, da ga ni konec — in Butale bodo ostale. Kaj bi gube, kaj možganska plesen — srce, srce! —

A. P. Čehov:

Govornik

Nekega krasnega jutra so pokopavali kolegijskega svetnika Kirila Ivanoviča Vavilonova, ki je umrl zaradi dveh, v naši domovini tako razširjenih bolezni: zaradi hude žene in alkohola. Ko se je pričel pogreb pomikati od cerkve k pokopališču, je sedel eden izmed pokojnikovih soslužiteljev, neki Poplavskij, na izvoščka in se v hitrem diru odpeljal k svojemu prijatelju Grigoriju Petroviču Zapojkinu, mlademu, toda že zelo popularnemu možu. Kakor je mnogim čitateljem najbrž znano, ima Zapojkin redek dar za svatbene, jubilejne in pogrebne govore. On lahko govori kadar hočeš; če ga sredi noči zbudiš, na tešče, popolnoma pijan in v mrzlici. Njegova beseda teče gladko, lepo in enakomerno, kakor voda iz žleba; ganljivih besed je v njegovem govorniškem slovarju več, ko v katerikoli gostilni ščurkov. Govori zmerom lepo doneče in na široko, tako, da ga včasi posebno na trgovskih svatbah, ni moči prekiniti drugače, kakor s pomočjo policije.

»Bratec, še to minuto se obleci in potem greva. Nekdo iz naših je umrl, ravno zdaj ga odpravljamo na oni svet, zato je treba v slovo izpregovoriti kako neumnost... Ti si vsa naša nada. Če bi bil umrl kak brezpomemben človek, te ne bi motili, on pa je bil tajnik steber pisarne, lahko rečem. Ne gre, da bi takega pokopali kar tako, brez govora...«

»A, tajnik!« je zazehal Zapojkin. »Tisti pijanec?«

»Da, tisti pijanec. Pogače bodo, zakuska... Za izvoščka ti bodo tudi povrnili. Pojdiva, duša! Tam pri gomili povej kaj ciceronskega, boš videl, da ti bodo hvaležni!«

Zapojkin je bil takoj zadovoljen. Razmršil si je lase, dal licu melanholičen izraz in odšel s Poplavskim na ulico.

»Poznam vašega tajnika,« je dejal, ko je sedal na izvoščka. »Premetenec in bestija, kakršnih je malo. Bog mu daj nebesa!«

»To vendar ne gre, Griša, da bi se norčeval iz pokojnikov.«

»Seveda aut mortius nihil bene, goljuf je pa le bil.«

Prijatelja sta kmalu dohitela pogreb in se mu priključila. Pokojnika so nosili počasi, tako da sta med tem časom lahko še trikrat skočila v krčmo in izpraznila kozarček za pokoj njegove duše.

Na pokopališču so odslužili vigilije. Tašča, žena in svakinja so kot običajno zelo plakale. Ko so krsto polagali v grob, je žena celo vzkliknila: »Pustite me k njemu!« vendar pa ni šla noter, ker se je najbrž spomnila na pokojnino. Zapojkin je čakal, da je vse utihnilo, potem pa je stopil naprej, premeril z očmi vse navzoče in začel:

»Ali naj verjamemo očem in ušesom? Ali niso ta krsta, ta objokana lica, vzdihi in kriki le strašen sen? Gorje, to ni sen, naše oči nas ne varajo! Ta, ki smo ga še nedavno videli tako vedrega, tako mladostno svežega in čistega, ta, ki je še nedavno pred našimi očmi kakor neutrudljiva čebela nosil svoj med v skupni ulnjak državne blaginje, ta ki Z. ta s. je zdaj izpremenil v prah v pravo čudo. Neizprosna smrt je položila nanj koščeno roko v času, ko je bil kljub svoji sklonjeni postavi še v polnem razcvetu sil in najlepših nad. Nenadomestljiva izguba! Kdo nam ga bo nadomestil? Dovolj imamo dobrih uradnikov, toda Prokofij Osipič je bil edinstven. Z vso dušo je predan svoji veliki dolžnosti, ni štedil sil, ponoči ni spal, koristolovec ni bil in podkupiti se ni dal... Kako je preziral vse, ki so ga v škodo skupnih interesov skušali podkupiti ki so ga z zapeljivimi dobrotami življenja hoteli premaminti, da bi zanemaril svoje dolžnost! Da, pred našimi očmi je Prokofij Osipič razdajal svoj mali zaslužek vsem siromašnejšim tovarišem in sami ste pravkar slišali plač vdov in sirot, ki so živele od njegovih darov. Predan službeni dolžnosti in dobrim delom ni poznalo radosti v življenju in se je odpovedal celo zakonski sreči, vemo, da je bil samec do konca svojih dni! Kdo nam ga bo nadomestil kot tovariša? Še sedaj vidim pred seboj obrito milo lice, obrnjeno k nam s prijaznim nasmeškom, še zdaj slišim njegov mehki, nežno prijateljski glas. Mir tvojemu prahu, Prokofij Osipič! Spi pokojno; mili, blagorodni delavec!«

Zapojkin je nadaljeval, poslušalci pa so pričeli šepetati med seboj. Govor jim je ugajal, izžel je nekaj solz, toda mnogo čudnega je bilo v njem. Prvič, vsem je bilo nerazumljivo, zakaj je imenoval govornik pokojnika Prokofij Osipič, ko mu je bilo vendar ime Kiril Ivanovič. Drugič, vsem je bilo znano, da se je pokojnik vse življenje bojeval s svojo zakonsko ženo in zato ni mogel biti samec; tretjič, imel je gosto ruso brado, bril se ni nikoli, tako, da nihče ni razumel, zakaj govornik trdi, da je bilo njegovo lice obrito. Poslušalci so bili zmedeni, so se spogledavali in skomigali z rameni.

»Prokofij Osipič!« je nadaljeval govornik in vznešeno gledal v grob. »Tvoje lice je bilo grdo, nelepo, bil si mračen in sirov, toda mi vsi smo vedeli, da pod to skorjo bije pošteno, prijateljsko srce!«

Kmalu so poslušalci zapazili nekaj čudnega na govorniku samem. Uprl je pogled v ono smer, se nemirno česal in končno tudi sam pričel skomigati z rameni. Mahoma je umolknil, začudeno odprl usta in se obrnil k Poplavskemu.

»Poslušaj, on je živ!« je dejal z grozo.

»Kdo je živ?«

»Prokofij Osipič vendar! Tam-le stoji pri spomeniku!«

»Saj on niti umrl ni! Umrl je Kiril Ivanovič!«

»Ti si vendar sam dejal, da je umrl naš tajnik.«

»Kiril Ivanovič je tudi bil naš tajnik! Tepec, ti si ju zamenjal! Je že res, Prokofij Osipič je bil prej naš tajnik, toda pred dvema letoma so ga premestili v drug oddelek za pisarniškega načelnika«.

»Vrag naj vas razume!«

»Zakaj si nehal? Nadaljuj vendar, kaj pa misliš!«

Zapojkin se je obrnil h grobu in s prejšnjo zgovornostjo nadaljeval prekinjeni govor. Pri spomeniku je res stal Prokofij Osipič, stari uradnik z obritim licem. Gledal je govornika in se srdito kremžil.

»Kaj pa je tebe prijelo?« so se smejali uradniki, ko so se skupaj z Zapojkinom vračali s pogreba. »Živega človek si pokopaval.«

»To ni lepo od vas, mladi mož!« je godrnjal Prokofij Osipič. »Vaš govor je mogoče primeren za pokojnika, za živega pa je to zasmehovanje! Samo pomislite, kaj ste govorili? Koristolovec ni in podkupiti se ne da. O živem človeku govorite kaj takega lahko samo zasmehljivo. Poleg tega vas ni nihče prosil, da govorite o mojem obrazu. Grd, nelep, to je mogoče res, toda čemu je treba javno risati mojo fizionomijo? To me žali!«

Dame, naše cene so najugodnejše!

Rokavice: trikot zim. od . Din 14.-, ½ usnj. podl. od Din 70.-, jelenove Ia. od Din 118.-, otroške vol. od Din 11.-
Nogavice: flor, trpežne od Din 18.-, bombažaste od . Din 7.50, volnene od . . . Din 22.-, otroš. bomb. od Din 4.75
Hlače: trik. zim. podl. od Din 32.-, svil. z. podl. od Din 38.-, svil. črtaste od Din 28.-, volnene od . . . Din 44.-, otroš. zimske od Din 22.-
Majice: bombažne od . . Din 18.-, volnene od . . . Din 58.-, otroš. bomb od . Din 14.-, otr. oblek. vol. od Din 70.-, »Golf« jopiče od Din 175.-

Velika izbira pletenin, torbic, dežnikov in modernih bluz

Štefk nasl.

Karničnik, Ljubljana, Stari trg 18

Častiti svetnik gospod

Miklavž je prispel v Ljubljano

in se nastanil v

SLAŠČIČARNI NOVOTNY

Gosposvetska cesta 2.

Sicer je precej mrmral zaradi razdrapane ceste okoli nas, a na mojo prošnjo se je omečil, in sicer zaradi tega, ker je videl naše veliko in lepo izložbeno okno, kjer mu je mogoče razstaviti svoja bogata in krasna darila, katera je pripeljal s seboj iz Berlina, Prage, z Dunaja iz Beograda in Zagreba. Otroci, bodite pridni, ker Miklavž ves dan stoji v našem izložbenem oknu in sledi vašim korakom. Prosite mamice, naj si ogledajo in vas mu priporoče. 15526

želje, prošnje in pisemca sprejema

T. NOVOTNY, GOSPOSVETSKA CESTA ŠT. 2.

ELEKTRO - INŽENJER

specijalist v tekstilni stroki

z večletno tu- in inozemsko prakso, agilen, trgovsko naobražen, IŠČE PRIMERNO MESTO.

Odgovore na oglasni oddelek »Jutra« pod »Textil«. 15529

TIVAR OBLEKE

za gospode od . . . Din 240·-—790·-
za dečke 11—16 let od Din 200·-—420·-
za otroke 3—10 let od Din 110·-— 160·-
zimske suknje od . . Din 300·-—750·-
hlače po . . . . . Din 89·-— 150·-

Ogledate lahko ne da bi kaj kupili!

Samoprodaje po vseh večjih krajih!

Prodajalnica v Ljubljani:

IVAN KOS

Sv. Petra cesta štev. 23 in Celovška cesta štev. 63, v KRANJU, Glavni trg štev. 101.

Prvovrstna francoska kolesa **Peugeot** najstarejše evropske tvornice

na **12 mesečnih obrokov** (od Din 129 do 200 mesečno).
na **48 tedenskih obrokov** (od Din 32.50 do 50 teden.)

IVAN ŠRIBAR, Ljubljana, Gosposvetska cesta štev. 13

Opomba. Ta ugodnost je v veljavi samo čez zimo, zato zahtevajte nemudoma cenike in prospekte brezplačno.

‚TRETORN' galoše in snežne čevlje

kupuje danes vsakdo, ker je ta znamka s svojo odlično kakovostjo in elegantno fazono postala miljenec vsega sveta. Zahtevajte samo vrhnje in snežne čevlje »TRETORN«, kajti ti so najboljši.

I.

PRODAM ZELO POCEN

več tovornih AVTOMOBILOV raznih znamk, motorno kolo »Wanderer« (zamenjam tudi za luksuzni avto), več dobro ohranjenih peči.

Cunje za čiščenje strojev, čistilna volna vedno v vsaki množini na zalogi.

Toverni prevozi in selitve po zmerni ceni.

Veletrgovina s surovinami in prevoz tovora

IVAN SLUGA, MARIBOR, Tržaška c. 5. Telefon 2272. 14899

Naznanilo.

Cenjenemu občinstvu naznanjava, da sva OTVORILA V PREČNI ULICI štev. 6

novo RESTAVRACIJO

Postregla bova z gorkimi in mrzlimi jedili iz konjskega mesa in dobrim vinom.

Se priporočata 15499

Ivan in Marija Marinšek

LJUBLJANA, Prečna ulica 6.

Velour, modni ševjot, rips in pliš
13298
za damske plašče
velika izbira - nizke cene
R. Miklauc
»Pri Škofuc, Ljubljana
Lingarjeva ulica — Medarska ul. - Pred Škofijo

IZVANREDNA PRILIKA!
Železna služinska patent postelja zložljiva, s tapeciranom madracom, zelo praktična za vsako hišo, hotele, nočne službe in potujuče osobe stane samo Din 390.—. Razpošiljam po poštnenom povzetju.

Lesena patent postelja, zložljiva, s tapeciranim madracom, zelo praktična, stane samo D 280.

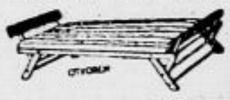

Potem imam veliko zalogo čisto čohanog perja kg po D 48.—, druga vrst kg po D 38.—, čisto belo gosje kg po D 130.—, in čisti puh kg po D 250.—. Razpošiljam po poštnem povzetju. Modroci punjeni z volnom stanju samo Din 750.—.

L. BROZOVIČ, ZAGREB Ilica 82.

IZJAVA.

Podpisani Mlakar Josip, gostilničar v Dramljah, obžalujem, da sem dne 1. oktobra 1930 oklevetal in razžalil g. Jeseneka Blaža, župana in posestnika v Dramljah ter Jeseneka Andreja, pos. sina in občinskega tajnika v Dramljah, prekličem te klevete ter razžalitve kot neresnične in neosnovane ter se zavežem plačati v prid občinski ubožni blagajni v Dramljah znesek 500.— iDn ter društvu Kmečkih fantov in deklet v Dramljah znesek 100 Din ter pravdne stroške tekom 14 dni.

Obenem dovoljujem, da objavita g. Jesenek Blaž in Andrej to častno izjavo enkrat v dnevniku »Jutru« na moje stroške ter pred cerkvijo v Dramljah na običajni način.

Celje, dne 4. novembra 1930.

15533 JOSIP MLAKAR l. r.

čitajte Jutrove male oglase, ki imajo uspeh!

Jabolka in orehe

na debelo dobite pri

Gospodarski zvezi v Ljubljani 14862

Za soboslikarska

325 pleskarska in črkoslikarska dela se priporoča

TONE MALGAJ

družba z o. z., Kolodvorska ulica 6.

ELEKTRO-LIKALNIKE
lončke, peči, vse vrste aparatov, napeljave gradi, popravlja, predelava

HAVLIČEK FRAN
konces. elektrotehn. podjetje
Sv. Petra cesta 5.
Telefon št. 3421

✝

V brezmejni boli naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da se je danes preselil med nebeške krilatce naš 9letni preljubljeni sinček oziroma bratec

LJUBAN

K zadnjemu počitku ga spremimo v nedeljo dne 9. t. m. ob 15. uri.

Zreče p. Konjice, 7. novembra 1930.

Žalujoči PAVEL in AMALIJA MRAVLJAK; MILAN, bratec; DRAGICA, sestrica.

15521

✚

Le 6 novembre 1930 est décédée à VERSAILLES (France)

MADAME veuve NEUVILLE

mère de M. Emmanuel NEUVILLE, Consul de France à LJUBLJANA.

15515

Gospodje, pred nakupom si oglejte našo bogato zalogo brezobvezno!

Rokavice: trikot zimske od Din 16.-, volnene od . . . Din 28.-, voln. sportne od Din 58.-, nap. usnj. pdl. od Din 80.-, jelenove Ia. od Din 128.-
Nogavice: bomb. trpež. od Din 4.50, ½ volnene od . . Din 9.-, čista volna od . Din 12.-, čista vol. Ia. od Din 22.-, sport dolg. od . Din 24.-
Srajce: šif. dam. prsa od Din 48.-, šif. pike prsa od Din 65.-, šif. Ia. raye od Din 78.-, frak Ia. od . . Din 118.-, spalne od . . . Din 70.-, svil. popelin od Din 84.-, majice beng. od Din 52.-, gamaši od . . . . Din 30.-, dokolenice od . . Din 25.-

Lepa izbira kravat, žepnih robcev in šerp!

Štefk nasl.

Karničnik, Ljubljana, Stari trg 18

Zlatorog-terpentinovo milo varuje vaše perilo!

14652

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče *da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo tičočo se malih oglasov naj priloži v znamkah sicer ne bo prejel odgovora!* **2 Din**

CENE MALIM OGLASOM:

Ženitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Naslovi malih oglasov

in druge informacije, tičoče se oglasov, se dobijo tudi v podružnici »JUTRA« v

Trbovljah

v hiši g. dr. Baumgartnerja.
Male oglase in inserate naročajte v naši podružnici.

Službo dobi

Služkinjo
pridno in poštene, ki zna dobro kuhati, sprejme večja trgovska hiša na deželi — Prednost imajo tiste, ki reflektirajo na daljše službovanje. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Trgovska hiša«. 44902-1

Medičar. pomočnika
sprejmem takoj proti plači po dogovoru. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 44995-1

Učenca
zdravega sprejmem v trgovino mešanega blaga s hrano v hiši. Ponudbe na naslov: Karol Zupanc, Loke št. 170 — Trbovlje. 44938-1

Učenko
za izvanje oblek sprejmem takoj v modni atelje. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 44561-1

2 karoserista
popolnoma samostojna delavca sprejme tovarna avtomobilov in karoserij v Sarajevu. — Pojasnila daje naslov, ki ga pove oglasni oddelek »Jutra«. 45016-1

Čevljar. pomočnika
za izdelavo gojzare sprejmem takoj. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 45002-1

Čevljar. pomočnika
za fazna boljša dela sprejme Janko Mladič, Raka pri Krškem. 45085-1

Učenca
14—16 let starega, čvrstega in zdravega, poštenih staršev, dobrega računarja in z dobrimi spričevali sprejmem takoj v večjo trgovino mešanega blaga na deželi. Ponudbe na oglas. od delek »Jutra« pod šifro »Mlečan in zdrav«. 45102-1

2 čevljarska pomočnika
dobro izvežbana v boljšem delu sprejme takoj v stalno službo Ignac Grašič, Kranj, Savsko predmestje št. 49. 45145-1

Kontoristinjo
z perfektnim znanjem nemške in slovenske korespondence, strojepisja in vseh pisarniških del, sprejme trgovsko podjetje. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Nemščina«. 45165

Pletiljo
izurjeno v izdelavi telovnikov, sprejmem v stalno službo, proti plačilu od kosa. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Vestna delavka«. 45171-1

Služkinjo
sprejmem na Poljanski cesti štev. 15, I. stopnišče, vrata 2. 45193-1

Učenko
s primerno šolsko izobrazbo, dobro računarico, sprejmem v trgovino mešanega blaga. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 45184-1

Močnega učenca
res brihtnega in iz poštene hiše sprejmem v trgovino mešanega blaga v industr. kraju. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Brihten in pošten«. 45180-1

Trgovski potniki

Iščemo potnike
proti dobri provziji, za prodajo gramofonov. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Svetovna znamka«. 42608-5

Potnika
manufakturne stroke sprejmemo za obisk privatnih strank v Mariboru. — Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod »Sposobna moč«. 45075-5

Potnik
ki prihaja samo trikrat mesečno v Ljubljano, išče za stalno opremljeno sobico z vhodom iz stopnišča. Plača 300 Din. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Potnik«. 45149-5

Zaslužek

Pisarniško delo
po uradnih urah bi prevzela — najraje na dom. Prepisovanje na stroj ali kaj sličnega. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »V večernih urah«. 44735-3

Okrajne zastopnike
spretne, za prodajo radio aparatov sprejme Radioval, spec. radio trgovina, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13. 44956-3

Resnica v reklami
to je in ostane temeljno načelo: »Več izpolniti kot obljubiti.« Samo ena beseda obvlada deželo, t. j.: »Omnia« 90 % naših uspehov so zmaga našega epohalnega predmeta za hišne in gospodinjske potrebe. — Kateri agentje še razpolagajo s prostim časom pozimi? — I. razpošiljalnica Omnia, Miklošičeva c. 14. 45034-3

Šiviljo
za šivanje otroških oblekc sprejmem na dom za nekaj dni. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 45103-3

Dober zaslužek
nudim mirni in pošteni gospodinji, ki ima veselje biti na kmetih. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 45088-3

Honorarno delo
za 3—4 popoldanske ali večerne ure išče akademik (jurist). Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Honorar«. 44136-3

Službe išče

Mizarski pomočnik
išče službo. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 44887-2

Služba sluge
ali kaj sličnega išče vsestransko uporabljiv mladenič, vojaščine prost ter poteg slov. vešč tudi nekoliko srbohrvaščine in nemščine. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Priden in pošten«. 44347-2

Mlajša postrežnica (sluginja)
zanesljiva in z dobrimi spričevali, vajena posprav ljanja boljših sob in pisarn ter reda in snage, išče celodnevno ali samo dolno zaposlenje. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Poštena pridna moč«. 44917-2

Učenko
močno, zdravo, zanesljivo in pošteno, sprejmem v mešano trgovino na deželi, s hrano in stanovanjem v hiši. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Samo pošteno«. 44855-2

Knjigovodja
zmožen trgovskega in obrtnega knjigovodstva, perfekten bilancist ter popolnoma samostojen

korespondent
za slovenski in nemški jezik, z večletno prakso, išče službo za takoj — event. tudi samo za popoldne. — Najboljše reference. Ponudbe na društvo privatnih nameščencev »Merkur«, Ljubljana, Dunajska c. 31. 45022-2

Žandar. podoficirji!
Kdo izmed gg. žand. podoficirjev v Sloveniji bi hotel prostovoljno zamenjati enako mesto v Srbiji — Vardarski pak. Potni stroški se povrnejo. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Stev. 4250«. 45012-2

Mehanik
vešč precizne in tudi druge mehanike, izvežban v vseh popravilih, išče službo Sprejme tudi mesto sluge ali skladiščnika. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Sposoben 50«. 45033-2

Trgovski pomočnik
želi takoj ali s 1. decembrom premeniti mesto v Ljubljani. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Specerija«. 45027-2

Boljše dekle
želi za takoj ali poznaje, izven Maribora službo pri majhni družini k enemu otroku; obenem bi bila tudi pomoč gospodinji. Ponudbe na podružnico Jutra v Mariboru pod »Pridna in poštena 88«. 45080-2

Kot pisarniška moč
iščem službo. Zmožen sem voditi kakršenkoli posel; verziran sem v lesni stroki, kot žagovodja, skladiščnik ali kaj sličnega. Položim tudi kavcijo. Ponudbe na podružnico »Jutra« na Jesenicah pod šifro »Kavcije zmožen 79«. 44979-2

Prodajalka
mlajša moč, izučena v vseh strokah, išče mesto za takoj ali pozneje. Cenj. dopise na oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani pod šifro »Mlajša«. 44939-2

Inteligentna gdč.
vajena vsakega posla in izurjena v samostojnem gospodinjstvu tudi v večjem obsegu, želi primerno mesto. — Natančne ponudbe prosi pod »2397« na naslov Hinko Sax, Maribor. 45101-2

Kuharica
vsestransko izvežbana v kuhi, spretna in varčna, išče mesto pri finančni kontroli ali orožnikih. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 44825-2

Tehnik srednje šole
s prav dobrimi spričevali in dolgoletno prakso v inozemstvu, v pisarni in na stavbišču, prosi za stalno službo. Govori več jezikov in je odslužil službo v kadru. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »V. Č.« 45095-2

Izurjena navijalka
ki se razume na avtomatično pletenje nogavic, išče službo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Pletilja«. 45084-2

Šivilja
zmožna samostojno voditi delavnico, išče mesto — event. gre tudi šivat na dom. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Stalno mesto«. 45175-2

Pouk

Prva oblast. koncesijonirana šoferska šola
Camernik, Ljubljana
Dunajska cesta štev. 30 — (Jugoauto) telefon št. 2236. Pouk in praktične vožnje. 251

Nemščino
poučuje učiteljica z nemško maturo. Nemka, bivša učiteljica nemškega jezika za Berlitz-šoli v Nizzi. Individualni pouk po modernem načinu za začetnike in za napredujoče. Pouk tudi v nemški literaturi. Za dijake znižan honorar. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 44924-4

Oblastveno koncesijonirana šoferska šola
Gojko Pipenbacher
Ljubljana, Gosposvetska 12 Teorija vožnje. 43371-4

Mlado pianistinjo
išče solisten gospod, radi skupnega študiranja ob dolgih zimskih večerih. Dopise na oglasni oddelek Jutra pod šifro »Vijolinist«. 45151-4

Instrukcije
v vseh predmetih nižjih šol posebno v francoščini daje akademik. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Siguren uspeh 25«. 44137-4

Profesor
uspešno poučuje nemščino in latinščino. Prevzema tudi instrukcije v predmetih srednjih šol, ter jamči za uspeh. Eventuel. prevzame tudi nadzorstvo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Strog pedagog«. 45178-4

Za nemško konverzacijo
iščem dobrega učitelja. — Pismene ponudbe z navedbo cene za uro, pod šifro »D. M.« na oglasni oddelek »Jutra«. 45188-4

Prodam

3 velike izložbe
s šipami poceni naprodaj v trgovini Pevalek, Židovska ulica 6. 44800-6

Dalmatinsko vino
izvrstno po Din 8 liter — dokler traja zaloga — naprodaj v Javnih skladiščih 44993-6

Premog in drva
prodaja Jezeršek Vodmat 200

Premog
trboveljski, šlezijski, angl.
in koks
dostavlja na dom »Ilirija« d. z o. z. Dunajska cesta št. 46 — Miklošičeva c. 6. Telefon št. 28-20 in 25-95. 288

Franc Scagnetti
Metelkova ul. 19 prodaja la trboveljski premog in suha bukova drva. Telefon št. 3293. 44470-6

Motorna vozila

Chevrolet-Sedan
720 dolarjev, Chevrolet tovorni voz s kompletno zaprto karoserijo 660 dolarjev. Novi stroji iz tovarne, zadnji model naprodaj pod lastno nakupno ceno franko luka Trst (Trieste). Antonio Skerl, Trst, Brunner 14. 45181-10

Kolesa

Trgovski tricikel
lahek in dobro ohranjen kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45176-11

Kupim

Zložljivo posteljo
čisto, kupim. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45068-7

Fotoaparat
večji format, že rabljen, kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Zimski sport«. 45160-7

Tračno žago
še uporabno, kakor tudi
Dieselmotor
ca 8 Ks, kupim. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 45104-7

Kapital

Družabnika
sodelujočega, iščem za trgovino v Celju, z dvema izrazitima predmetoma, ki gresta pozimi in poleti. — Ponudbe na podruž. Jutra v Celju pod »Ca 70.000«. 44967-16

S kapitalom nad 100.000 Din
želim pristopiti kot družabnik h kakemu primernemu podjetju. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 45087-16

Posestva

Krasna stavbišča
v bližini banske palače na prodaj. Pismena vprašanja na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »J. M. 30«. 44787-20

Novo hišo
tridružinsko, takoj za vseliti, 5 minut od postaje in 2 minuti do avtobusa, ki vozi vsako uro v D. M. v Polju prodam za 150.000 Din Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45052-20

Stavbno parcelo
v izmeri 7000 m² prodam v bližini kolodvora Vižmarje Št. Vid. Parcela je pripravna za tovarniško podjetje, ali 5—6 manjših stavbišč. Poizve se v Št. Vidu — Vižmarje št. 100. 44987-20

Novozidano hišo
s tremi stanovanji, gospodarskim poslopjem in velikim vrtom prodam. Maribor, Stanko Vrazova št. 23 45079-20

Enodružinsko hišo
prodam za dolenjskim kolodvorom — Galjevica 110. 45021-20

Družinsko hišo
z vrtom kupim v Ljubljani, ali vsaj v bližnji okolici. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Plačam takoj«. 45108-20

Gostilno z mesnico
in posestvo v trgu za 180.000 Din proda Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica 30. 45090-20

Gradič
s 23 orali posestva, pri Mariboru za 600.000 Din proda Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica št. 30. 45091-20

Trgovsko hišo
z 2 lokaloma in stanovanjem na dvorišču ter vrtom, v lepem in prometnem kraju v Prekmurju prodam za 125.000 Din. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45096-20

Vrednoti

2 fini zlati uri
poceni naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 44801-35

Pohištvo

Hrastovo spalnico
prodam za 5000 Din. Pojasnila daje mizar Anton Bizovičar, Glince, c. II/1. 44660-12

Kompletna postelja
z žičnim modrocem naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45107-12

Les

Hrastova suha drva
ca. 30 vagonov za takojšnjo dobavo proda Drago Hadl, Novo mesto. 44042-15

Oblačila

Ženski plašč
zimski za 150 Din in
2 velika tičnika
za 180 Din naprodaj na Dunajski cesti 1a/IV. levo 45134-13

Prehrana

Vsak petek
dobite priznano dobro, namočeno polenovko pri I. Buzzolini, Lingarjeva ulica 44784-14

Otroka
sprejme takoj v dobre oskrbo Marija Kranjc, Pobrežje. Vrtna ulica št. 14, Maribor. 45208-14

Lokali

Gostilno ali izkuh
vzame takoj ali z novim letom v najem samska oseba, ki ima osebno pravico Ponudbe na naslov: Marija Seničar, Vaše štev. 14. 45025-19

Izvoz jajc
Iščem veliko in suho skladišče za prevzem jajc v več krajih Slavonije, Hrvatske in Slovenije. Dobavitelji in trgovci, ki kupčujejo z jajci, naj pošljejo svoj naslov na: P. J. Klefisch, Izvoz jajc, Ptuj. 45004-19

Restavracijo v Zagrebu
prvovrstno, v strogem središču, zelo dobro uvedeno, z vsem inventarjem, radi bolezni lastnika za cca. 350.000 Din proda »Argus«, Zagreb, Bregovita ul. br. 3 44991-19

Kavarno v Zagrebu
z vso opremo in inventarjem, dobro vpeljano, radi bolezni lastnika po zelo ugodni ceni proda »Argus« agencija, Zagreb, Bregovita ulica br. 3. 44990-19

Ulični lokal
s pokrajno izbo, za urad ali druge svrhe, v sredini Ljubljane oddam takoj v Frančiškanski ulici št. 8. Ponudbe na naslov: Dr. B. Vouk, Zagreb, Mošinskijeva 18. 44988-19

Lokal na Jesenicah
iščem za pisarno, po možnosti tudi opremljeno sobo, event. s hrano. Cenj. ponudbe pod »Mirna stranka« na podružnico »Jutra« na Jesenicah. 44978-19

Gostilna
v centru Zagreba, z vsem inventarjem, dobro idoča, za 35.000 Din naprodaj zaradi odhoda iz Zagreba. — Franc Orbanić, Zagreb — Florjanski put 35. 44393-19

Dva lokala
skupno ali posamezno, za kako engros podjetje, pletilnico ali tudi za delikateso takoj oddam. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Nizka najemnina«. 45157-19

V najem

Trgovino
s specerijskim, galanterijskim in manufaktur. blagom, v bližini Kranja oddam v najem. Prevzeti je vso zalogo v vrednosti ca 25.000 Din; najemnina nizka. Vprašanja na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Trgovina Kranj«. 44756-17

Gostilno
v Ljubljani vzamem v najem ali na račun. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Gostilna 17«. 44712-17

Trgovino
dobro vpeljano, z manufakturo, konfekcijo in galanterijo, na periferiji Ljubljane, z inventarjem, z zalogo ali brez iste oddam v najem. Dopise na oglas. oddelek »Jutra« pod »Redka priložnost«. 45059-17

Večje posestvo
z vsem gospodarskim poslopjem, njivami in travniki, ali tudi samo poslopje brez zemlje oddam pod zelo ugodnimi pogoji v najem, radi odpotovanja. Hiša, pripravna za vsako obrt je na zelo prometnem kraju in najboljšem stanju, kjer je bila že trgovina. Zelo ugodno za obrtnika z lastno pravico, kjer poleg obrti lahko tudi zemljo obdeluje. Pripravno je posebno za mizarja. Pojasnila daje Josip Knaus, Podpreska št. 18 — pošta Draga - Loški potok. 44399-17

V najem
vzamem dobro idoč bufet, gostilno ali hotel. Ludvik Pevec, Nova cerkev pri Celju. 44623-17

Gostilno ali restavracijo
v kakem prometnem kraju Slovenije vzamem v najem ali na račun. Ponudbe na podružnico »Jutra« na Jesenicah pod šifro »Prometni kraj 80«. 44980-17

Dijaška stanovanja

Dva dijaka
sprejmem v vso oskrbo v bližini obrtne šole in realke. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 44812-22

Stanovanja

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami, sončno in zračno, išče boljša rodbina treh oseb za februarski termin, v neposredni bližini mesta. — Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Februarski termin«. 44734-21

Stanovanje
3-4 sob, kopalnice, kuhinje, sobice za služkinjo in pritiklin iščem za takoj. Ponudbe na naslov: G. Bajič, Narodna banka. 44708-21

Stanovanje
sobe in kuhinje, v bližini Rimske ceste išče mirna družina. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 44997-21

Sobo s kuhinjo
popolnoma separirano, z elektriko oddam solidni gospodični v podnajem. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »December 200«. 45034-21

Sobo s kuhinjo
odda Ceglar, Mivka št. 23, Trnovo. 45024-21

Stanovanje
2 sob, kuhinje, verande in pritiklin takoj oddam v Rožni dolini X/4. 45131-21

Stanovanje
sobe in kuhinje oddam v Zeleni jami, Val. Vodnikova ulica 32. 45124-21

Stanovanja
štirih sob, kuhinje in pritiklin, primerno tudi za pisarno, sredi mesta takoj oddam. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 45123-21

Stanovanje
sobe in kuhinje takoj oddam v Podutiku štev. 19 pri Ljubljani. 45140-21

Zračno stanovanje
2 sob, kuhinje in vseh pritiklin, z elektriko, vodo in vrtom takoj oddam na Ježici 91, poleg avtopostaje »Ruski car«. 45122-21

Stanovanje
obsegajoče 4—5 sob, primerno za ordinacijo, na prometnem kraju išče s 1. januarjem 1931 zdravnik. Plača dobro, tudi naprej. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Ordinacija«. 45146-21

Stanovanje
3 sob, zračno, parketirano takoj oddam boljši družini. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 45155-21

Stanovanje
2 sob, kuhinje in shrambe takoj oddam pošteni in čedni stranki v Mostah, Koroščeva ulica štev. 10. 45163-21

Stanovanje
2 ali 4 sob, kuhinje, predsobe, balkona, kopalnice in vseh pritiklin, vse pod enim ključem, takoj oddam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45167-21

Stanovanje
2 sob in kuhinje, z električno razsvetljavo, v pod. pritličju vile v centru mesta oddam. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 45198-21

Stanovanje
2 velikih sob in predsobe, kjer se lahko postavi štedilnik, v novi vili oddam stranki brez otrok. Parket, elektrika in vodovod. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45204-21

Sobe

Lepo sobo
z elektriko in parketom, blizu Tabora in kolodvora oddam stalnemu gospodu. Poseben vhod. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 44935-23

Opremljeno sobo
separirano oddam v Cirilmetodovi ulici štev. 19/I-4 44872-23

Sobo
s posebnim vhodom, v centru mesta oddam boljšemu, stalnemu, solidnemu gospodu. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 44830-23

Sobo z 2 posteljama
elegantno opremljeno iščem za takoj. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Takoj 30«. 45063-23

Opremljeno sobo
mesečno, s hrano, po možnosti blizu sodišča želi gospod. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dobra hrana«. 45023-23

Prazno sobo
oddam: Kodeljevo — ob Ljubljanici 31/I. 44998-23

s posebnim vhodom, v centru mesta, z vso oskrbo oddam s 15. novembrom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 44953-23

Dve prazni sobi
takoj ali s 1. decembrom oddam na Tržaški cesti 1. 44933-23

Sobo
s poseb. vhodom in električno razsvetljavo oddam s 15. novembrom na Starem trgu štev. 19/II. 45117-23

Podstrešno sobo
z električno oddam s 15. novembrom dvema osebama. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45114-23

Dve osebi
sprejmem na stanovanje na Krekovem trgu štev. 4. 45111-23

Sostanovalca
sprejmem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 45100-23

Lepo sobo
s posebnim vhodom oddam Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 45115-23

Opremljeno sobo
z elektr. razsvetljavo oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45112-23

Opremljeno sobo
oddam 2 osebama, ali zakonskemu paru in sprejmem
več gospodov
na dobro domačo hrano v Jenkovi ulici 13/I, desno. 45116-23

Sobico
po možnosti ne daleč od glavne pošte išče državna uradnica. Gre tudi kot sostanovalka. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »14. november«. 45144-23

Opremljeno sobo
odda boljša dama boljšemu gospodu ali dami. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 45162-23

Opremljeno sobo
oddam gospodu ali gospodični, event. dijakinji s hrano ir. vso oskrbo s 15. novembrom. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 45150-23

Sobo s štedilnikom
iščem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45164-23

Sostanovalca
sprejmem na Dunajski cesti št. 5/I. 45168-23

Majhno sobico
opremljeno ali prazno išče solidna gospodična. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Takoj ali 15. t. m.« 45161-23

Opremljeno sobo
oddam v Ilirski ulici 17/III desno. 45170-23

Solnčno sobo
s posebnim vhodom, elektriko in parketom oddam v bližini tehnične šole gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 45156-23

Sobo
oddam takoj gospodu ali dijaku Cesta v Rožne dolino 14/I. 45187-23

Sostanovalca
sprejmem v sobo s posebnim vhodom. Zabjak št. 12 pritličje. 45196-23

Lepo sobo
s posebnim vhodom, blizu glavnega kolodvora takoj oddam. Slomškova ul. 14, pritličje, desno. 45197-23

Sobo s štedilnikom
posebnim vhodom, vodovodom in električno takoj oddam v Rožni dolini cesta VIII/22. 45191-23

Separatno sobico
z zajtrkom, blizu kolodvora ali Gosposvetske ceste išče miren gospod. — Ponudbe do ponedeljka pod šifro »Do 350« na oglasni oddelek »Jutra«. 45189-23

Kam po kam!

Udruž. trafikantov
priredi dne 9. novembra v gostilni pri »Majaroncku«
zabavni večer
s plesom. Za pristno kapljico in dobro jedila preskrbljeno. 44866-18

Dopisi

Proti izpadanju las
in bolezni lasišča je »Ines« edino uspešno sredstvo. — Lonček 38 Din. — »Ines«, Ljubljana, Merosodna ulica št. 1. 44341-24

Sanjajoče oči
si toplo žele odmeva od idealnega človeka! Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Črnolasa s plavimi očmi«. 45083-24

Značaj in analizo življenja
na podlagi 10 vrstic rokopisa, rojstnih podatkov in naslova. Grafološki inštitut, Linhartova št. 28 — konc. profesor grafolog De Morton. 45113-24

Mlada gospa
prosi starejšega gospoda blagega srca, da ji pomaga v krizi. Cenj. dopise prosi na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Trajna hvaležnost 17«. 45148-24

November 2
Naj bo za to ker si Ti, torej prosim ob ½ 7. pred Evropo. Pozdrav. 45190-24

Kakor v pismu — pred letom
obljuba drži! Komu odgovor? Zame zit! Komplize? 45183-24

Glasbila

Mandolo
s taško, dobrim glasom prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 45070-26

Pianino
Philippov jubilejni, s petletnim jamstvom dobite edino pri Minki Modic, Ljubljana, Cojzova cesta št. 9. 42808-26

Klavir
lep in v brezhibnem stanju s krepkim glasom, za 3600 Din proda Josip Heybal, Kamnik, Šutna štev. 34. 44983-26

Gramofon
malo rabljen, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Gramofon«. 45152-26

Lep pianino
z močnim glasom, radi selitve poceni proda Kos v Kolodvorski ulici št. 26/II 45158-26

Ženitve

Samostojna šivilja
se želi seznaniti z boljšim gospodom, ki ima državno službo, starim 30—40 let. — Ponudbe po možnosti s sliko na oglasni oddelek »Jutra« pod »Samostojna šivilja«. 45169-25

Živali

Odstrel 3—4 močnih gamsov
Iščem za takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 44996-27

Psa
čistokrvno dobermanko, dobro čuvajko, sobno snažno prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 44863-27

Izgubljen

Srebrno damsko uro
brez zapestnice sem izgubila na praznik Vseh svetnikov popoldan od hotela Strukelj do pokopališča. — Najditelj naj jo proti nagradi odda v oglasnem oddelku »Jutra«. 45000-28

Zapestno uro
(double) sem izgubila dne 6. novembra ob ¼ 7. uri od Prešernove ulice do Gosposvetske ceste. Pošten najditelj naj jo proti dobri nagradi vrne v oglas. oddelku »Jutra«. 44153

Stroji

Pletilni stroj
št. 9/60 poceni naprodaj v Sp. Šiški, Kamniška ulica št. 20. 45130-29

2 pletilna stroja
št. 8/50 cm in 8/36 cm prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45172-29

Obrt

Oglejte si
zalogo damskih klobukov v salonu »La Femme Chic« Selenburgova ulica št. 6/I. — Preoblikovanje 28 Din. 44898-30

Snežne čevlje in galoše
popravlja solidno Mokorel Jože, Mirje 2. 44806-30

Entlanje
1 m po 1 Din, izdelovanje damskega perila, strojno in ročno vezenje zastorev, posteljnih preprog, predtiskarija, šivanje pletenin na enti stroj po konkurenčnih cenah. M. Sodovnik, Florijanska 6. 958-30

Modroce
peresnice, otomane, patent divane, fotelje, salonske in klubske garniture dobite najceneje pri F. Sajovic-u, Ljubljana, Stari trg št. 6. 44057-30

Lovske čevlje
garantirano nepremočljive, iz rujavega angl. kroma, po 185 Din pošilja po povzetju S. Golik, ručna cipelarija, Delnice, Savska banovina. 43951-36

Snežne čevlje in galoše
dajte pravočasno v popravilo k tvrdki Matija Trebar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 6. 42800-36

Filatelija

Lepe znamke
zelo poceni prodam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 45071-39

Čitajte vedno naše oglase!

G. Th. Rotman:

Sambo in Joko

Vesela levja zgodba.

102

To je pa res imenitna igra! Milo se med tem razlegajo glasovi lajne. Ročaj se suče, suče, suče, zmerom lepo naokrog... Med sukanjem obrne lajnar Joku hrbet; ta se okoristi s priliko, priveže nit na ročaj in z zanimanjem gleda, kako se po malem navija v klopčič.

Izredna prodaja

raznih moških in deških OBLEK, SUKNJIČEV, RAGLANOV, MANUFAKTURE, GALANTERIJE itd. 15514

na Gosposvetski cesti štev 8

(poleg mesarije Slamič)

Cene skoraj polovične! Ne zamudite ugodne prilike!

Samo, dokler traja zaloga. Pričetek prodaje v soboto dne 8. t. m.

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.